

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Col·loqui sobre Democràcia i Lletres

DESEMBRE 1997

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

DEMOCRÀCIA

1055

- VALORS

Bon dia! En Jordi Porta, director de les fundacions, m'ha demanat que també dongui la benvinguda en nom de les fundacions i us hem d'agrair, en primer lloc, la vostra acceptació en participar en aquesta activitat.

Aquesta activitat per presentar-la en dues paraules, -en Jordi Sánchez ja us va anunciar de que es tractava-forma part d'una de les línies de treball del Grup de les Fundacions. Orientada a fer balanç i a proposar iniciatives per millorar el funcionament de la nostra democràcia.

És una de les quatre línies estratègiques de les fundacions i dintre d'aquestes s'inclouen diversos programes. Un dels quals és organitzar, periòdicament, les sessions de debat com aquesta de les que fins ara se'n ha fet una, aquesta és la segona. És un format com el que veieu aquí. el que tenim al cap quan ho hem dissenyat. És reunir un grup de quinze màxim vint persones, de procedència professional i d'experiència vital relativament diversa però, en els quals pressuposem la preocupació per l'assumpte sobre els que els convoquem. I, en aquest cas, com heu vist aquí, és la democràcia confrontada amb l'assumpte dels valors i de l'educació.

Hem cregut que hi havia aquí un ventall de persones que podria ser molt més ampli, certament, però que aleshores potser desnaturalitzaria el que volem fer que és un debat relativament flexible, no massa encarcerat i tampoc amb cap altre objectiu que el d'evocar de manera compartida el que són preocupacions i també algunes propostes.

El resultat tangible que hem tingut del primer debat que es va fer sobre el finançament dels partits polítics és aquesta publicació que acaba de sortir, on consten les intervencions que van preparar alguns dels convidats més un extracte de la discussió.

Bé, no vull estendre més perquè les intervencions les heu de fer més vosaltres que no pas jo que hem toca aquest paper de moderador, però, quin és l'objectiu o la preocupació? d'on és la iniciativa de crear o de convocar aquesta reunió? Són les carències del sistema democràtic, aguditzades recentment d'una manera, fins i tot, aparatosa i la convicció o la suspicàcia de que una part, sinó totes les carències d'aquest sistema democràtic, poden ser degudes al **dèficit del que en diem educació en valors**. Aquesta és la hipòtesi de sortida de **definició de determinats valors, de sistemes de transmissió d'aquests valors** o en negatiu de definició d'alguns dels valors i de transmissió dels valors.

Per tant, hi ha dos parts o dos components del debat d'avui. Un és **quin serien els valors que sustenten millor una pràctica democràtica**, el que s'hauria d'aspirar posant el centre de la vida col·lectiva? I la segona qüestió seria **com es pot potenciar la difusió i transmissió i el element d'aquests valors?** Sabem quin són els mecanismes de socialització, doncs, en l'educació formal, la família, l'educació informal, els mitjans de comunicació, les organitzacions socials, no governamentals, voluntàries etc. Totes elles són transmissores de valors i hem pensat que la gent que reuníem, avui, aquí ens podien aportar les perspectives, tant de la valoració més teòrica, més analítica sobre quin són aquests valors democràtics. Com l'altra part. Com aquest

valors es transmeten es difonen es traslladen, a través de diferents instruments de socialització en els que treballau bastant o pràcticament tots vosaltres.

Per encetar, si la democràcia com s'ha dit, freqüentment, és: debat lliure seguit de decisió col·lectiva i finalment seguit d'acceptació de la decisió i acatament de la decisió. Tres parts del comportament democràtic, que no sempre és tenen totes en compte, que a vegades es privilegia la del debat però es deixa al segon terme el de la decisió i fins i tot deixa encara en tercer terme el de l'acceptació de la decisió presa. Si aquests són els tres components, quin són els principis o criteris que haurien d'inspirar: l'etapa de debat, l'etapa de decisió i la etapa després de decisió i d'acatament d'aquesta decisió per part de la comunitat.

Una altra de les observacions que es podria fer, si això és possible, si a la societat no es valora l'esforç, en el sentit clàssic de virtut?. Si en la societat no es valora la responsabilitat i l'acceptació de la sanció i de la retribució?. Si en la societat no es valora el sentit de l'obligació i de vinculació?. Si en la societat tampoc es valora el principi d'autoritat? -que per molt democràtica que sigui la societat ha d'incorporar algun element d'autoritat-. Si la família lo que compta es el sistema d'educació formal? Lo que compta si els mitjans de comunicació no ho tenen en compte podem aspirar a que les pautes de comportament democràtic s'inspirin en aquest tipus de criteri, de requisit?. Una pregunta així molt global que volia traslladar com a una primera intervenció.

I a partir d'aquí la paraula és per vosaltres. Tal com heu vist a les notes que us hem passat l'horari inicialment previst és, o el programa previs: és iniciar la sessió amb dues intervencions: Victòria Camps i Àngel Castañeira. Després començar encetar el debat. Fer una pausa pel cafè. Continuar amb altres intervencions que han acceptat a fer Llorenç Gomis i l'Imma Tobella sobre mitjans de comunicació. I veurem si aquesta que està prevista en el programa d'en Carbonell i Carme Tolosana, la fem immediatament després o la posposem després del dinar, per no fer tantes intervencions seguides i anar intercalant les intervencions amb el col·loqui. De totes formes la decisió col·lectiva ens pot orientar si creiem que val la pena, doncs, acabar amb aquestes intervencions i després deixar tot el temps que resta pel debat o si volem fer-ho d'aquesta manera alternada.

I per últim, hem demanat en Modest Reixach, que a part de les seves intervencions com a membre de la sessió, que assumeixi la càrrega d'extreure grans línies i que en una última intervenció ens les podia presentar perquè nosaltres després les políssim, sense obligació d'acabar en conclusions. No em volem extreure d'aquí un manifest programàtic, forçosament, però si arribem a alguns punts de coincidència, seria una pena deixar-los passar.

Hi ha algú de vosaltres que ha de marxar després de dinar. De la mateixa manera que hi ha alguna persona que vindrà més tard o que, finalment, no ha pogut venir de la relació de participants previstos.

Probablement tots ens coneixem de nom però potser no de cara, de manera que amb la llista davant si cadascú vol dir qui és, com més a més si ha afegit una petita nota sobre la seva condició professional, seria suficient en dir: jo soc fulano de tal així, Victòria, si vols començar tu.

Victòria Camps

Soc Victòria Camps. Gràcies per convidar-me i per animar-me a que parles. Jo no sabia que això es gravaria. No ho sé si això haurà, realment, haurà de ser amb text definitiu, que és una cosa que tampoc sabia massa bé quina era la dinàmica d'aquestes discussions i aleshores el que jo he fet potser no és el que faria després de saber això

Josep Mª Vallès

La tècnica és que la gravació passa després a correcció dels interessats, de manera que no es trasllada literalment el que hi ha a la cinta, sinó la versió retocada. Hi ha la correcció d'estil com a les Cambres Parlamentàries. (no s'entén bé)

Llorenç Gomis

Pilar Mercader

Joan Carles Brugué

Jordi Sánchez, de la Fundació Bofill i aprofito per fer dues notes

Josep Mª Gasch

Josep Mª Carbonell, diputat

Joan Batlle, de Movibaix

Jordi Porta, director de les fundacions Serveis de Cultura Popular i Jaume Bofill

????

Victòria Camps

Jo havia pensat plantejar la qüestió des de el que jo dic que és la paradoxa de la democràcia lliberal i que incideix bastant en el segon punt -el que parlava el Josep M.- de quins són els valors que reconeix la societat? I, quin són els valors que reconeix i no reconeix però, que considerem que són valors que hauria de reconèixer?

La paradoxa de la democràcia lliberal per mi és que, d'una banda, hi ha un valor fonamental que és la llibertat i sobretot les llibertat individuals, enteses com: llibertat d'expressió, llibertat d'associació, llibertat de religió, llibertat de moviment, que també incideix en la llibertat de mercat, i per tant és el valor bàsic que fa societats que en diem individualistes o també corporativistes que a mi em sembla que és una manera d'entendre l'individualisme, el corporativisme, els grups és el que mana i el individu se sent part d'un grup i defensa el grup i no defensa l'interès general. I això ha de conviure amb valors democràtics, es a dir, amb una necessitat de crear una societat entorn de projectes comuns.

La llibertat que promouen les democràcies lliberals d'avui, és bàsicament una llibertat negativa. És una llibertat entesa com independència del individu per fer el que vulgui. No és aquella llibertat dels antics de participar en la vida pública, sinó que és la llibertat per dedicar-se a la vida privada, per dedicar-se cadascú a lo que vol. I, el problema és construir la llibertat positiva, una llibertat que contribueixi a elaborar una vida pública amb valors comuns.

Quin són aquests valors que haurien d'estar, donar contingut a la llibertat positiva? Doncs, jo penso que s'hauria de parlar de la cooperació, contra l'individualisme o el corporativisme. S'ha de parlar de solidaritat, perquè encara que parlem de democràcies lliberals, les democràcies lliberals, sobretot les europees, tenen un estat social, l'estat del benestar, que no només, -i això ho desenvoluparé després- una mica- no només, demana una participació de l'estat activa, que distribueixi els bens bàsics, sinó que també demana actituds dels individus favorables en aquest estat social. I, aquestes actituds no haurien de ser només per impostos, sinó que haurien de ser coses que semblen tan elementals, però que no es donen d'una manera massa fàcil, com evitar fraus a la sanitat o utilitzar bé els bens públics, etc.

Un altre valor que la democràcia necessita és la participació, que tampoc s'hauria d'entendre com una participació només formal, participació en les eleccions, sinó que hauria de tenir un sentit més de part de la vida de les persones: via associacionisme, via voluntariat, via construcció. O, fer front a problemes que té la societat i no esperar que sigui, doncs, un Estat protector el que resolt tots els problemes.

Jo penso que aquests valors que són els que hauria de desenvolupar l'individu i per tant s'hauria d'educar perquè fos així: per una democràcia i per una democràcia lliberal. Es a dir, que hauríem de ser compatibles amb la llibertat, potser tenen un denominador comú que és el que anomenem civisme. El construir un concepte de ciutadania i, que el individu no se senti només individu. Que té una vida privada i que té uns interessos privats sinó que se senti també ciutadà. Civisme vol dir coses tan elementals com: el ser ben educat, respectar als altres i respectar unes regles comunes que són convencionals i que són arbitràries i que no tenen més raó de ser que el demostrar a l'altra que se'l respecta. I dic això, perquè el fet de que les regles de la bona educació o el respecte a les formes, una certa disciplina, siguin convencionals, arbitràries, ha servit com a motiu per dir: això no val per res, això no té sentit i per tant no s'ha de respectar. O sigui, va des d'això, des de la bona educació a promoure o transmetre actituds envers als que són més diferents en la societat, o que es poden trobar més exclosos. Avui es parla molt de multiculturalisme, penso que no és, potser, la paraula més adequada ni la manera més adequada de tractar-ho, perquè no es tracta només de respectar a les diferents cultures, es tracta també de desenvolupar actituds envers persones com, per exemple, tot el col·lectiu de gent gran, fins i tot la gent gran malalta.

I finalment, el civisme. Penso també, -estic comptant grans grups- que vol dir, honradesa i integritat personal i això penso només amb la conducta dels individus davant d'un estat protector que els hi dona uns

bens gratuïts o gairebé gratuït. Per tant l'individu els individus de sentir responsable davant d'això, sinó també amb la conducta dels personatges públics. O sigui, també, els temes com : corrupció, finançament de partits polítics, terrorisme. Tot això no es resol només amb lleis, no es resol només amb un codi penal, sinó que demana una voluntat d'actuar d'acord amb unes normes que considerem que hem de compartir.

Bé, aquest seria el plantejament. Els valors de la democràcia que són aquests que he dit, colisionen amb els valors de la llibertat, que sembla que deixen a l'individu massa llibertat. Massa llibertat per decidir de quina manera vol viure. Llavors, això en el terreny de la teoria ètica també s'està plantejant i s'està plantejant de la següent manera -això espero que no sigui massa acadèmic el que diré ara, no per la dificultat sinó perquè és un invent una mica més teòric-. Si d'una banda hi ha les ètiques del contacte social que consideren que l'únic valor del qual l'ètica ha de parlar de justícia i el subjecte a la justícia són les institucions. I això s'ha desenvolupat molt els últims anys i ha provocat, fins i tot, dintre de la teoria ètica una reacció de demanda d'una ètica més republicana. O sigui, no són només les institucions les que s'han de fer responsables de fer justícia sinó que també els individus han de desenvolupar un sentit de la justícia que porta, doncs, a una ètica més de les virtuts. Virtuts com repetició d'hàbits com costums que la persona interioritza i que formen un tipus de persona que es el ciutadà, que és la persona que pot conviure i que ajuda a perfeccionar la democràcia. Es clar, això aquesta contraposició d'aquestes dos maneres de veure quin són els valors i quin són els valors que s'han de promoure des d'una democràcia, trobo una sèrie de resistències, unes més pràctiques i una altra més teòrica. La més teòrica és que ens sembla que intentar formar la persona, d'altra banda és un manament constitucional que s'ha de formar la persona en els valors de la democràcia i en les llibertats fonamentals, però sembla que es més fàcil formar a la persona en les llibertats fonamentals -perquè és el deixar fer- formant els valors de la democràcia, sembla que si afinem molt en aquest sentit, estem parlant d'un bé comú, estem parlant d'un model de persona, es a dir, estem intervenint en un terreny en el qual no tenim la ju?? per intervenir. De fet es contraposen èpoques en que hi havia un model de persona que semblava que era bastant clar com l'època grega o l'època medieval amb el cristianisme, on es defineix com a de ser la persona. El liberalisme, no pot definir com a de ser la persona i per tant, com podem promoure uns valors, unes virtuts, unes actituds i transmetre' ls si d'una altra banda sembla que hem de deixar la persona que escolleixi la forma de vida que vulgui, no. Llavors aquí hi ha un problema que des de la teoria no s'acaba de resoldre i en la pràctica menys, encara. A la pràctica menys perquè a la pràctica també hi ha una altra contradicció que es que si que hi ha un model de persona en les democràcies lliberals que és el model de persona que promouen els valors econòmics, els valors de mercat: s'ha de ser eficaç, s'ha de ser productiu, s'ha de ser egonista, perquè la societat de consum promou l'egonisme, s'ha de ser rentable, o sigui, el que es faci ha de tenir una rendibilitat que demés es pogui verificar. Llavors, aquest valors són els que necessitariem un contrapès d'uns altres que són molt menys difícils de promoure i de transmetre.

Penso, per exemple, que això té repercussions en el terreny de l'educació. Tot el debat actual sobre les humanitats, no de la manera que s'està portant, el tema de fons del debat de les humanitats, és la reacció

davant d'una educació excessivament tècnica que busca resultats i que per tant exclou o intenta marginar matèries que no són rentables. Es a dir, que no serveixen per a res en el futur més immediat.

També hi ha els mitjans de comunicació. Es a dir, que els criteris siguin audiència, siguin les vendes. Tecnifica els mitjans de comunicació i comercialitza, mercantilitza els mitjans de comunicació i fa molt difícil que trobem límits amb temes de protecció a la intimitat, protecció a la infància, etc. i que els podem posar sobre la taula. Es a dir, ara es comença a discutir aquest tema, però fa uns anys, pocs anys quan jo vaig començar a presidir la comissió del Senat, era més difícil discutir aquests temes que ara. Penso que hi ha hagut una mena de sacralització de la llibertat i que fa molt difícil que qualsevol intervenció que limiti la llibertat, es pugui posar en comú. Llavors jo per resoldre aquest dilema, jo crec que hi ha un altre concepte que és un altra valor que es fonamental i que ha estat molt poc desenvolupat que és ètica de la responsabilitat. I jo subratllaria, es a dir, educar a les persones perquè siguin responsables. Responsables en el sentit de respondre de les diferents tasques que hagin d'emprendre a la societat, o que hagin de desenvolupar a la societat. Penso que el discurs de la responsabilitat està bastant absent de l'ètica, una mica dono la culpa a les esquerres, el fet de que la responsabilitat l'han tingut sistemes, no els individus i penso que ha estat un concepte més jurídic que no pas ètic. Llavors ens costa molt, avui, entendre que vol dir la responsabilitat professional. Que vol dir la responsabilitat política Que vol dir la responsabilitat individual i tot això fa que és judicialitzin les coses, que les responsabilitats es converteixen amb responsabilitat jurídica. Llavors, crec que intentar desenvolupar aquest concepte de responsabilitat a les diferents basants i fer veure que si hi ha un tipus de societat que no només és liberal, és una democràcia social, que dona als individus una sèrie d'oportunitats i de bens fonamentals. Aquests mateixos individus la mateixa societat ha de demanar als individus que donguin comptes d'allò que tenen. Això, és una cosa que es transmet poquíssim a través de l'educació, per exemple, a través de la Universitat aquest sentit de la responsabilitat no es té. Penso que tot això, es clar, finalment quan veiem totes aquestes deficiències pensem en l'educació però penso que s'ha de pensar en l'educació en un sentit molt global no només l'educació familiar. Que és veritat que la família també s'ha inhibit del problema de l'educació per desorientació, per falta d'autoritat. Penso també que aquest tema d'autoritarisme-autoritat s'ha de saber distingir. Però també l'escola, l'escola s'ha tecnificat i s'ha convertit més en l'educació-instrucció i no l'educació- formació. Però també mitjans de comunicació, sobretot, televisió i en general vida pública i l'exercici professional. Jo crec que l'educació és educació bàsicament a través de l'exemple. Aleshores, no només tenim l'obligació d'educar l'escola, la família i si ho considerem així els mitjans de comunicació o els polítics o la vida pública sinó també les diferents professions, la manera com s'exerceix una professió d'advocat, de metge, de professor del que sigui, arquitecte ensenya coses, transmet. Quina manera ha de ser el nivell de persona? i també la professionalitat s'ha hipotecat bastant entorn d'aquests valors de mercat, es a dir: el ser eficaç, el tenir èxit, l'arribar primer, tot això és el que a vegades defineix el bon professional i no el fet de treballar bé i de treballar, a vegades, sense massa reconeixement.

Angel Castañeira???

Una qüestió tècnica havia badat perquè havia pensat..., havia preparat dos o tres transparències pensant que hi hauria retoprojector, després vaig pensar que hi havia fotocopiadora. Total que com no hi ha ni retoprojector ni fotocopiadora em sap molt de greu que hagi de prendre notes, el que si em comprometo, si algú està interessat és a deixar-ho a la Fundació.

Hi ha una qüestió prèvia que vam tractar amb el Josep M. Lozano, en tocar la meva intervenció que em sembla que podria ser pertinent però que després no desenvoluparé. Serà que seria plantejar-nos si el tema dels valors en la vida pública es resol exclusivament per la via del tractament de la democràcia. És a dir, si la democràcia o la preocupació per la democràcia esgota tot el tema de la preocupació dels valors en la vida pública. O dit a l'inrevés, si la vida pública només es pot interpretar en clau de la democràcia.

Hi ha una creença potser massa estesa de que els valors públics és plantejen més a través de la política. Llavors, plantejariem l'interrogant que d'alguna manera sortia en la intervenció de la Victòria, nn quedarien els valors cívics? Per tant, la pregunta que no vol ser un qüestionament a la totalitat sinó que simplement queda com un punt de referència és: si abordem el tema de la manera més apropiada? És a dir, si l'enfoc sobre el tema de democràcia, és la via millor d'entrada per "una certa regeneració moral de la vida pública".

Això, no ho tocaré seria un altre debat sinó que hem centraré en lo que m'havien demanat.

Llavors, per fer-ho d'una manera ordenada havia pensat pràcticament en tres punts de la meva intervenció. Un primer punt, descriure de la manera més objectiva possible que crec jo de la situació avui dels valors a Europa i Occident i segon, projectar aquesta situació dels valors en l'àmbit de la vida pública i més concretament en l'àmbit de la democràcia.

Molt ràpidament, jo crec que hi ha dues concepcions dels valors, de la idea dels valors avui: una més filosòfica i una més sociològica, que ara no detallaré, però que simplement ho faré ????. Jo penso que en el punt de vista filosòfic, la idea del valor és més la d'un horitzó de sentit, la d'un horitzó de significat que acompanya les nostres vides fonamentalment en moltes accions i, per tant, té una visió si voleu més coherent, més dependent dels objectes, més conscient ???. I en canvi hi ha una visió i una concepció del valor més sociològica que vindria a definir-se com a preferències, Aquelles preferències que defineixen en contextos socials i en ????? Per exemple, la tendència de creure a. O, aquests estàndards que interessin ??? És a dir, des del punt de vista sociològic, potser en Modest després ho podrà matisar més, és més fàcil anar fent queixes per saber en un determinat moment el que la gent creu o pensa o valora sobre determinades qüestions. Aquesta visió dels valors des del punt de vista és més dinàmica, més inconscient, més desordenada i incoherent i depèn més aviat de factors estructurals i dels canvis en les institucions. La característica més curiosa quan entrem en el concepte de valor des del punt de vista filosòfic i sociològic és: des del punt de vista filosòfic que avui els valors estarien situats en el que definiríem com condició post-metafísica. Que voldria dir això? Doncs, que a diferència d'etapes anteriors no tenim fonament absolut dels valors. És a dir, no hi ha un valor o una visió absoluta dels valors que depengui d'una estructura metafísica o religiosa. És a

dir, nosaltres seríem els hereus, des del punt de vista filosòfic de l'amor de Déu, és a dir, no hi ha un horitzó de sentit absolut que s'imposa sobre tots nosaltres.

Això tindria conseqüències que jo ara no desenvolupo però que sembla que serien importants algunes, per exemple: ?????? La visió de la post modernitat. La fi d'un cert cànon occidental, no només en el camp de la cultura de la literatura sinó també en els valors, ja no hi ha un únic cànon. Com si no hi ha un valor absolut podem distingir una obra d'art, per exemple, i un videoclip, es fa més difícil. I, fins i tot, també, la diferenciació en el camp de la cultura de les grans esferes o sistemes simbòlics. És a dir, la religió i no es l'únic sistema simbòlic sinó que al seu costat n'hi ha d'altres que també intervenen. Això per mi seria dins el punt de vista filosòfic el que avui estaríem vivint com a condició post-metafísica.

Des del punt de vista sociològic, el seu correlat seria definir la nostra societat com una societat oberta, és a dir, secular, com deia la Victòria, contractual, individualista i fonamentalment ??? on hi ha una autonomia dels àmbits. Hi ha un àmbit tecno-econòmic, l'àmbit de la tècnica i de l'economia, que segrega i desenvolupa els seus propis valors i són aquests valors els que legitimen aquest àmbit. Hi ha l'àmbit sociopolític del qual després en parlarem, que també té els seus propis valors. Hi ha l'àmbit cultural i cadascun d'aquests àmbits són autònoms i segregen valors no només diferents sinó a vegades, fins i tot, contradictoris entre sí. De tal manera que -com deia la Victòria- potser, en l'àmbit polític no ens posem d'acord amb un valor però, en canvi, l'àmbit econòmic colonitza l'àmbit polític i, per tant, una certa mercantilització dels valors públics de la vida pública o, fins i tot, d'altres àmbits de la vida privada o de la vida cultural. Quan diem un quadre no el considerem bo per la càrrega de sensibilitat que provoca sinó pel preu que hem pagat per aquest quadre, per posar un exemple.

Si aquesta és la caracterització de la situació contemporània pel que fa als valors, això tindria una sèrie d'impactes, alguns de positius i d'altres de negatius. Molt ràpidament. Per mi els impactes des del punt de vista filosòfic d'aquesta condició post-metafísica els impactes més positius seria que avui podríem parlar d'un pluralisme ????? és a dir, no hi ha ningú que ens pugui imposar per la força els valors sinó que aquests valors si arriben a tenir validesa en l'àmbit públic serà quan un consens intersubjectiu o més enllà d'una ètica de màxims podríem arribar a posar-nos d'acord en una ètica com diu ????? en aquells dominis que podríem compartir. Aquest seria l'element positiu. L'element negatiu, es que moltes vegades el pluralisme acciològic podria ser viscut com a politarisme acciològic. Es a dir, com a politarisme. Politarisme acciològic, en quin sentit? En el sentit de com que no hi ha un valor absolut o un criteri absolut que defineixi els valors per tothom, doncs, cadascú té el seu propi Déu valoratiu i aquest Déu valoratiu és intraduïble quan intentem posar-nos d'acord entre nosaltres. D'aquí derivarien, per exemple, concepcions ètiques com el: relativisme, l'emotivisme o no la mancança de valors, no la crisi de valors sinó, fonamentalment, la inflació de valors. Després veurem les conseqüències d'això.

Des del punt de vista sociològic al parlar la societat oberta, quins impactes tindria aquesta societat oberta? Doncs, per exemple: una el que estem vivint en una situació de mercat de valors. És a dir, hi ha un pluriferació caòtica de valors. Hi ha una edició de valors a la carta però que estan lluitant entre ells per intentar-se imposar: des dels mitjans de comunicació, des del sistema econòmic, des del mateix sistema polític. Es a dir, hi ha una mena de -com diria ara- de culturcamp de batalla cultural per des del protagonisme del mitjans de comunicació o de la indústria cultural, hi ha un mena de consum concurrencial o computencial de bens en valors. Això una mica ho vivim nosaltres. Com? Practicant la nostra vida d'un cert ?????, Es a dir, ja no som homes i dones de principis morals, sinó més aviat éssers que ens hem format ??? a partir ????? Es a dir, més enllà de -lo que deia la Victòria- que vivim sota democràcies totalment lliberals poder que si fer una barreja en que els valorse, però en una barreja de valor p????, de valor socialista de valor d'aquí i d'allà de valors religiosos que difícilment a vegades encaixen en aquest mateix trencaclosques que és ??

I l'altre element seria també, no només una batalla cultural del mercat de valors sinó molt sovint la colonització ??? Es a dir, com per les mancances que ??? I l'àmbit polític hi ha un gran impacte de l'àmbit tecno-econòmic. Valors com la utilitat com la eficiència com la competitivitat com la marca d'utilització de la vida acaben per esdevenir valors que s'imposen, fins i tot, que impacten en la resta de valors.

Si això ho traslladéssim d'una manera més concreta a l'àmbit de l'esfera pública que és la que avui em sembla és la que tindria que preocupar, llavors en aquest àmbit, i anem molt ràpidament, l'esfera pública se veuria com afectada per dues grans tradicions: l'academicisme, com la tradició que definiria els valors des de eticitat i això faria referència a que hi ha uns valors que provenen de la tradició, uns valors comuns que més que definir-los nosaltres com a individus, els impregna de les nostres vides de les nostres comunitats de vida: les famílies, els barris, la nostra tradició cultural, etc. I, uns valors que no definiríem com a eticitat sinó com a moralitat. Serien los valors pròpiament moderns. Són aquells valors que no esdevenen tan de la traïció sinó com a subjecte autònom -que diria Kahn- anem definint racionalment, la nostra pròpia vida.

Jo crec que l'esfera pública actual, la moderna és el fruit d'una mena de coalició entre aquests valors que ens arriben de la eticitat allò que és agradable a la tradició i allò que ens ve de l'individu com autolegislador que és pròpiament modern.

Llavors, aquí ja es veu una certa contradicció la Victòria parlava d'una paradoxa, aquesta paradoxa és certa. En aquesta valoració d'ella jo estaria bastant d'acord. Ho deia de totes maneres d'una altra manera. Jo crec que quan nosaltres hem estat educats des de la tradició o sigui des de l'eticitat, fonamentalment, se'ns ha format la via educativa per quatre vies: la via de la sensibilitat moral que seria el de les emocions estimables - per dir-ho d'una manera clara-la via de la creença moral, que és pròpiament la dels valors, interioritzar una determinada concepció, això ho fem encara amb els menuts a casa nostra fins i tot, en les etapes més bàsiques de l'escola. Una tercera via que era la de l'aprenentatge moral, la d'aprendre, Com ho apreníem a partir de determinats models. Per exemple, llegint un llibre d'anys de referència, teu, deia que "en

l'escoltisme una manera d'interioritzar valors era a partir de determinats models" Òbviament, els xicots podien veure ????? els responsables dels ??? i compartir aquests models. Per tant sensibilitat moral que es concentra en emocions. Creença moral que es concentra en valors. Aprenentatge moral que es concentra en models, en exemples de vida, en relats. I, per últim acció moral. La pràctica del ??? que es concentrava en la definició d'hàbits o de virtuts.

Em penso que aquest és el gran esquema que hem heretat de la tradició ètica, comunitària no només de la modernitat sinó del passat. Davant de tot això, d'aquests esquemes hi ha un esquema que irromp com una mena d'elefant dintre d'una caxarrereria que és l'esquema pròpiament modern. I aquest esquema, una mica, trenca amb aquesta tradició educativa dels valors i ens parla no de sensibilitat no de creences no d'aprenentatges no d'acció moral sinó bàsicament de què? Doncs, de raonament moral. És a dir, no té en compte tant les emocions, els models o les virtuts sinó a la discussió: sobre normes, sobre codis, sobre principis, sobre judicis. Per tant, s'ensenya més a conèixer la manera d'argumentar moralment. La manera de resoldre dilemes morals.

I en aquesta tradició, la tradició per dir-ho així, moderna, la tradició que es tira pedres sobre la seva pròpia teulada perquè, òbviament, l'individu autònom és l'individu constantment crític amb allò que està heretant. A partir d'aquí penso que es deriven dues clares concepcions que afecten a la vida pública i que afectaran també a la democràcia: la tradició pròpia de la comunitat, la tradició antiga ens assegura que el bé, la idea del bé compartida per la comunitat és la que ha de guiar a la justícia. Precisament, perquè som una comunitat que podem definir una idea de bé comú no pot haver una idea de justícia que vagi en contra d'aquesta idea de bé comú. Per tant, per dir-ho d'una manera molt senzilla, el bé ha de ser previ a la nostra idea de la justícia i els principis de la justícia han de recolzar: amb criteris, amb valors que depenguin de la nostra concepció moral. En canvi, des del punt de vista de la tradició moderna -això ho ha explicat molt bé la Victòria- la visió, pràcticament, es capgira. Si vivim en societats obertes, en societats complexes, en societats on no podem estar tothom d'acord amb els valors perquè tenim diferents concepcions del bé. Llavors, hem d'invertir pràcticament la ???, És a dir si partíssim d'una idea de bé, estariem imposant als altres una única concepció i com que això una democràcia liberal no ho accepta, el que hem de fer és donar prioritat a la justícia, que és el gran paraigües que regularà les regles del joc de les nostres vides de les nostres llibertats. I, a partir d'aquest paraigües de la justícia, cadascú que intenti desenvolupar en la seva pròpia vida la seva pròpia concepció moral. De tal manera, que quan això es projecte en la vida pública té conseqüències importants. Quines conseqüències? Doncs, que a la tradició moderna l'educativa actual, sabem que el no podem fer és imposar un determinat estereotip, un determinat criteri de valors als infants perquè això estaria de manera aparentment il·legítima, determinant aquests valors que el subjecte autònom o el subjecte major d'edat hauria de desenvolupar. I això té, curiosament, conseqüències nefastes en alguns casos, poso un exemple. En un llibre molt interessant de Alain Bru *El cierre de la lente moderna*, quan analitza la situació dels joves universitaris a Estats Units diu el següent, referint-se al jove, a l'individu universitari: "el futur d'aquests

joves es, avui, un futur indeterminat, obert. I la manca d'un passat vinculant perquè ja no hi ha un passat que se'ls hagi imposat, significa que les animes dels joves universitaris es troben avui en un estat semblant al dels primers homes en estat natural. És a dir, des del punt de vista espiritual es troben nus, desconnectats, aïllats de la tradició, sense relacions heretades o incondicionals en res ni amb ningú. Ara poden ser el que vulguin, el que vulguin ser, però no tenen cap raó particular per voler ser res en especial. No tan sols són lliures per decidir el seu lloc de residència sinó que són lliures també per a decidir si creuran en Deu, si seran ateus o si deixaran obertes les seves opcions inclinant-se per la ????. Tenen llibertat per decidir si seran heterosexuals o homosexuals o si també, en aquest cas, deixaran obertes les seves opcions. Poden determinar si es casaran si es divorciaran i si romandran casats. Si tindran fills i així indefinidament. No hi ha cap exigència cap moralitat cap pressió social cap sacrifici a analitzar que suposi el seguiment o l'allunyament de qualsevol d'aquestes direccions. Ara hi ha desitjos que apunten a cadascuna d'aquestes opcions, tots ells, emparats per arguments mútuament contradictoris. Ara, el jove pot escollir però es troba que ja no té motiu suficient de l'acció que sigui més que caprici que el vinculi a alguna cosa. La reconstrucció moral d'aquest jove, avui, s'està revelant impossible”

La gran contradicció és que justament quan l'educació moral vol ser neutral, lliura de cap vincle al jove perquè pugui fer, veritablement, la decisió valorativa que intervingui que després tingui conseqüències en la vida pública.

Per arribar a algunes conclusions, cal dir, que es derivaria d'això. Que en la tradició republicana, que esmentava la Victòria, la idea de la democràcia no és res més que, en tot cas, la plasmació d'una idea compartida de bé comú. Que si voleu la tradició Rosseaniana seria ??? de dalt, que hauria de manar de l'enteniment solidari, orientar per la integració social. Des d'aquest punt de vista, per exemple, ahir mateix, si agafeu el diari Le Monde no és estrany que siguin els mateixos socialistes, es a dir, Mr. Jospian qui proposi després de quinze anys d'abandonament la reintroducció de l'educació cívica dintre de l'escola. Una introducció cívica que si llegiu els articles troba les mateixes paradoxes que deia la Victòria, Es a dir, des de la tradició socialista es veu molt clar que es important incorporar valors cívics, però la pregunta és quins? Quins? si vivim en una societat complexa caracteritzada precisament per valors contradictoris.

Des d'aquest punt de vista a mi em sembla que la característica més interessant que aportaria avui la tradició republicana és que més enllà de parlar dintre de la democràcia, del dret dels individus, accentua també el paquet dels deures. Una idea del deure que a mi em sembla que també és molt estimada per tradicions demòcrates de nord-americà com, per exemple, Kennedy. Recordeu el seu discurs als nord-americans “no demaneu només que pot fer el país per vosaltres sinó que podeu fer vosaltres pel país”. En aquest cas, s'accentuaria molt el paper d'una ciutadania que arriba a ser veritablement a tenir carta de ciutadania pràcticament perquè el ??? practica el seus deures. A mi em sembla que en la visió de la moralitat, que accentua més l'individu, la visió de la democràcia estaria més com un procés de solució de conflictes, per

tant, simplement com una negociació estratègica. Amb aquest sentit desapareix la idea de bé comú i com a màxim resta la idea d'interès comú. En el sentit d'interès comú ??.

Per tant, la democràcia veuria com una lluita competitiva per accedir al poder entre interessos contraposats que tenen simplement una situació ?? a partir ???. Seria el pas de l'individu al corporativisme, que també esmentava la Victòria. En aquest sentit, òbviament, la democràcia penso que seria només un mètode en procés, molt petit per regenerar la vida pública. Com podem regenerar la democràcia si no tenim possibilitat per la via educativa d'incorporar uns valors mínimament compartits, encara que sigui intersubjectivament compartits?. Les dues vies que s'estan desenvolupant i que us les presento després en la bibliografia que us he marcat és: una, més si voleu moderna, que és la de Colbert que desenvolupa la idea de comunitat justa, es a dir, convertir les escoles i els instituts amb veritables laboratoris democràtics on els mateixos alumnes desenvolupen unes pràctiques de participació i segreguen uns principis, unes normes, en definitiva uns valors. Aquesta seria la visió més de la moralitat moderna i una més republicana, és a dir, l'altra que seria precisament la que continuaria per la via de l'argumentació moral i de la resolució de dilemes morals en individus i de l'actualment ??? però no direcció ???' morals. Això m'ho trobo, per exemple, quan parlo d'ètica política, quan parlo d'ètica d'empresa. Hi ha empresaris que saben resoldre molt bé el dilema moral però que a la vida pràctica no ho posen en pràctica. I amb el polític que quan convé davant de l'electorat treuen la qüestió de les virtuts i la qüestió dels valors però immediatament després, com si fos una mena d'esquizofrènia a la seva vida fan un altra mena de discurs.

No necessàriament la dilemàtica, l'argumentació moral acabaria per impregnar aquells aspectes que hem esmentat com: emocions, valors, models, hàbits i ?? El gran repte per les escoles actuals, les públiques fonamentalment, seria: com definir un ideari de sempre intersubjectivament acordat per tots els membres de la comissió educativa que vagi més enllà de les simples regles del joc jurídiques, que esmentava la Victòria. I quan una junta directiva ha intentat definir una sèrie de valors substantius que defineix a tota la comunitat s'han trobat, veritablement, amb una mena de tap, perquè és veritablement difícil conceptua entre: pares, mestres i altres representants de l'escola aquesta mena de bens substantius. Aquesta seria per a mi la paradoxa.

Josep Mª Vallès

Molt be. Ja ho tenim tot resolt. Tot plantejat, Fer la primera ronda del que vulgui contribuir en les qüestions que s'han esmentat aquí. O si vol demanar algun aclariment a algunes de les idees que s'han exposat.

Jordi Porta

Jo d'aclariments, perdoneu per trencar el glaç, en demanaria molts, molts perquè m'heu suggerit moltes, moltes coses. Però, dues coses volia dir molt moderades. Aquesta idea de que l'escola i l'educació és un

laboratori democràtic i assenyalaves, tu ara, que algú assenyalava com a possibilitat, jo crec que aquesta em sembla que encara continua sent una de les quals era les funcions de l'educació, que es crear un clima artificial, en el sentit de que no es correspon al clima social en el qual a partir d'aquest clima es pot educar uns determinats valors: això, ho feia l'escoltisme, ho fa l'escola que encara no té una pretensió únicament de transmissió de coneixements sinó només d'educar. Per tant, es crea un clima que hi ha unes regles de joc internes, en que el noi experimenta la participació, la interiorització en certs valors en el comportament col·lectiu etc. I llavors, el drama que això ja passava en l'escoltisme, es que quan es fa gran la gent diu: ara, visc a la societat professionalment, etc. i aquelles regles de joc que m'havien ensenyat no es corresponen per a res amb les que havia après. I, llavors el gran contrast de la vida adulta és intentar ser crític respecte a la societat o anar modificant els que ha anat adquirint per trobar un equilibri entre: un sistema de valors que li havien transmès, relativament bo, i un sistema de valors de la societat en que no imperen. I llavors, això el converteix en un personatge crític, que ja es bo. Un personatge crític respecte a la societat. Aquesta seria encara la funció em sembla que ja estaria bé. Es a dir, una manera de contribuir a la democràcia és crear ciutadans crítics i, una manera de crear ciutadans crítics són gent que en estat educats en una sistema en valors que no s'enfrontaran a la societat. Per tant, quan s'enfronta amb la societat es troba justament amb la necessitat de ser crític i modificar-los. Pregunta, si això seria una cosa bona.

Respecte a la segona observació que volia fer, respecte a això que deies, un altra que has citat tu Àngel, respecte a que els joves universitaris poden ser el que vulguin etc.. A mi em dona la impressió més aviat inversa. Es a dir, jo crec que hi ha una certa concepció ingènua de la llibertat sense condicions en la societat actual. Estem extraordinàriament condicionats, Es a dir, els que volen fer el que vulguin fan lo que els hi sembla que volen fer el que vulguin sinó una certa reflexió interioritzada molt a fons, que no es fàcil, fan lo que els hi mana justament el mercat dels mitjans de comunicació, dels hàbits, ... O sigui, que la llibertat de volgué fer el que vulguin, jo crec que és una llibertat ingènua. Es a dir, una llibertat diguem-ne madura seria aquella que justament veiem els condicionaments a que està sotmès i analitzant-los críticament acaba intentant fer allò que ell creu que ha de fer. Però no aquesta llibertat de poder fer lo que un sembla que fa, espontàniament, i que no es res més que el reflex dels condicionaments que els ?? imposa. Aquesta seria la

Joan Carles Brugué

Mentre escoltava les dues intervencions que han dit moltíssimes coses que gairebé... bé hem quedat diguéssim "aplastats" per temes i suggeriments. Però, voldria fer alguna referència a la música que sentia a les dues intervencions. A mi m'ha semblat com si, no se si m'equivoco, perdoneu, una certa nostàlgia. Unes intervencions, diguem, que hi havien temps millors i que ara és un desastre. I que abans hi havia valors, hi havia una societat estructurada d'acord a uns valors i que ara, doncs, això es perd. Donava com una mica aquesta sensació. Això un primer tema que per a mi, la veritat no penso que ara siguin millors o pitjors que

altres èpoques que potser tenien els valors molt més clars He sentit com heu dit l'època dels grecs i l'època medieval, etc. Una cosa que poso sobre la taula.

Un altre tema. Sembla com si nosaltres no fóssim de la societat. Es a dir, parlem de la societat, dient "la societat és així o així". Però és que nosaltres som la societat també, i en certa manera aquesta crítica o autocrítica que fem, la fem des de la societat. Per tant, la societat també té capacitat de .. no som uns personatges que en certa manera, tenim una il·luminació especial per poder jutjar a la societat sinó que en certa manera, som fruit d'aquesta societat. Una altra cosa que poso sobre la taula.

Tercer suggeriment. Penso que en aquest sentit la nuesa que parlava ?? en aquest sentit de despullar-se les samarretes possibles, doncs, ho trobo en certa manera, més positiu que no tenir moltes samarretes a sobre i per tant penso que en la cita que heu posat, que heu citat al Colbert, una desproporció entre, per dir-ho així: entre la moralitat i una sèrie d'eleccions possibles. Creure en Déu o no creure en Déu no té res a veure amb la moralitat. Casar-se o no casar-se no té res a veure amb la moralitat, no sé si he interpretat bé la cita. Es a dir, per una banda posa tot una sèrie de possibilitats i després diu " com el senyor aquest, doncs, no sap que decidir amb tots aquests temes, resulta que no té categoria moral". Home, no sé si ho he interpretat bé però ho veig desproporcionat. Només volia posar, per tant, tots aquests temes sobre la taula.

Modest Reixach

És una pregunta només. Si em voldries explicar una mica més aquest últim tema. La primera part m'ha quedat bastant clara que la nuesa és més positiva que no pas tenir moltes samarretes, deies tu. Però en canvi la segona part que la moralitat no té res a veure amb opcions de vida, a qualsevol opció de vida ..

Joan Carles Brugué

La cita, doncs, feia referència a una sèrie de circumstàncies que les trobava desproporcionades, que no per elegir ser casat o divorciat vol dir, viure una moralitat diferent. Em semblava una cita una mica demagògica.

Joan Batlle

A mi, dues qüestions potser. La Victòria assenyalaves aquesta la paradoxa de democràcia liberal i jo crec que a mi un dels temes que em preocupa és que hi ha una separació molt gran entre l'individu la persona i la societat. Que potser en la història més recent nostra ha semblat com si la societat només la tingues en compte o es consideres més societat el que era l'organització política de l'Estat, d'una forma general. Llavors des de l'organització de l'Estat s'ha atorgat que això era lo públic i després existim els individus allà baix, lluny. Per

tant aquí s'ha exercit un fals favor a la construcció democràtica. Per exemple, deies que: el civisme i el ser ben educat, respectar als altres, la bona educació, la honradesa, la integritat personal i posaves en aquest cas en últim la honradesa. Hi ha una actitud de l'individu que percep les coses pràcticament gratis o gratuïtes. En aquest sentit jo crec que aquest és un clar exemple. La major part d'individus en relacionen amb l'Estat pensant que ells, possiblement, ja paguen uns impostos., hi ha està i en tot cas, l'Estat mai explica a l'individu el que costen les coses, perquè és fan i el que hi contribueix. També s'ha dit per aquí que en definitiva, potser amb això no coincidia, de que l'individu percep moltes més coses del que paga. Bueno, potser també hem de fer l'exercici de que si finalment l'individu paga el 50% dels seus impostos, matitzem-ho perquè si no enredarem a l'individu. Que si ja l'Estat per "se" que hi ha un estat de benestar, una salut, una sanitat.-- que tinguem consciència, em sembla que era un bon exercici, un tema no se si vaig fer-ho o no, però en tot cas s'hauria d'anar desenvolupant, quan la persona ha anat als hospitals públics se'ls hi donava al final la factura: vostè pagarà set mil ptes. però això n'ha costat cent-cinquanta, dues-centes o tres-centes. Hi ha una mala percepció de tot aquest sistema. El mateix sistema educatiu. La gent pot dir: "pots tenir una escola pública i gratuïta", però ningú li ha explicat a la família el que costa mantenir aquella escola. I, el mateix professorat que, en definitiva, és una agent educatiu sap el que costa tira endavant aquella escola. No sap que una escola de tres-cents alumnes, els milions que costa, diguéssim, del pressupost general. És una qüestió potser molt puntual.

I, l'altra qüestió que assenyalava l'Àngel. A mi em preocupa que també hem anat a crear, en aquest mateix sentit, i en referència al Kennedy, -en tot cas per desgracia- tampoc no és un referent ètic massa clar. L'hem convertit en una referent ètic, de vegades si, perquè ha estat un referent ètic però la seva moralitat privada o la seva intervenció en conflictes com el de Vietnam, etc. no ha demostrat finalment que les seves grans virtuts ètiques siguin molt més enllà del que ens hem quedat, segurament amb un esquema d'això que diu. Però a mi em preocupa aquesta frase mateixa de "que pot fer l'Estat per vosaltres lo que fa l'individu per vosaltres". També estem en un altra paradoxa de que l'Estat no ha valorat lo que ha fet l'individu o el que ha fet la societat organitzada. O sigui, és més la sensació del que nosaltres com a ciutadans pensem que debem a l'Estat i, que l'Estat com qualsevol forma d'organització d'ajuntament, o d'administració. I, en canvi l'Estat no diu mai a l'individu o a la societat organitzada que no és Estat, doncs, el que fan. Dubto molt que si l'ajuntament de Barcelona fa uns agraïments o fa una demostració o fa una manera de dir: la vostra feina és importat en el Casc Antic o en el Raval o on sigui perquè construïm aquí la societat. Per tant, aquí també és una contradicció moral de dir "no preguntis només que pot fer l'Estat per tu sinó tu que pots fer per l'Estat. D'acord? Però després que algú expliciti que això funciona. I això també forma part d'un joc de participació de democràcia perquè si no diem que això és participació hem fet una caricatura.

Pilar Mercader

S'han dit tantes coses. Però jo hi ha dues coses que, sobretot, la teva aportació m'ha suggerit allò de d'aquella lectura d'aquells nois universitaris. Jo no estic, absolutament, no se si eres tu o tu, que has dit que la gent jove ara, precisament, està molt condicionada. Jo crec que hi ha varis models, com a tota societat de persones. En part s'està molt condicionat pel tema de l'economicisme de la competitivitat, però això la persona jove que és crítica fa una anàlisi lúcida de tot el que està passant. Jo comparteixo, totalment, això perquè ho he contrastat amb gent jove que ens han dit, vosaltres, poso que hi ha dos nivells de la nostra generació que va trencar en una passada, sobretot, aquí a Espanya molt condicionat d'uns valors, uns valors que varen volgué segurament trencar o deixar endarrera perquè els creiem que no teníem llibertat i han passat a la màxima llibertat. Aquesta gent jove d'ara, que és la generació de la post-modernitat es troben: que no saben que escollir i perquè han d'escollir. Aquest jove em deia "jo realment no sé si em vull casar, si no em vull casar perquè ningú em pressiona. Abans nosaltres als 22 anys si no tenies noví, una dona ja quedava soltera, ja quedava marginada. Avui dia, tot això no té pressió. Llavors, veig l'angoixa, aquesta que ens ha produït aquesta llibertat, aquesta democràcia que ens troben i aquest noi em deia "és que la vostra generació volen ho fer bé no ens heu donat referències" i això ho deixo com .. A mi em va impactar perquè nosaltres vàrem trencar amb una escola tradicional, amb una moral tradicional i a més a més, aquest jove em va dir "a part vosaltres heu volgut trencar amb tot això -tu parlaves de la nostàlgia- , però, escolta, no ha sortit tan malament vosaltres". Aleshores, potser caldria que féssim tots plegats una reflexió. I ho deixo a l'aire.

Josep Mª Carbonell.

He eludit quatre coses molt greus, quatre anotacions. La primera en relació, Victòria, quan tu parlaves de la paradoxa entre la llibertat i el civisme i parlaves com col.lisiona el civisme amb els valors i la llibertat. He estat pensant, jo crec que sobretot el civisme, col.lisiona, sobretot, amb els valors del mercat que en part a segrestat la llibertat. Es a dir, avui ens trobem nosaltres en el que si ens fixem sobre tot són els valors de mercat els que condicionen la forma de viure, de ser, d'un nombre molt elevat dels ciutadans i ciutadanes. I d'aquest mercat en part ha segrestant el que podria ser l'expansió de mercat. I, per tant, allò que està en joc és el civisme davant d'uns valors hegemònics que segueixen la lògica del mercat, que potser tenen poc a veure amb els primogènits Primera cosa.

La segona seria sobre: la dimissió o l'absència ideològica dels demòcrates i dels d'esquerra. Amb la dificultat molt gran de assenyalar: referents, models, valors lo que deia una mica l'Àngel i que en el cas de l'esquerra i dels que ens sentim identificats en la tradició democràtica, ha estat molt gran en aquests quinze, vint anys. Dos problemes que comporta: primer, el problema de l'educació, diguem-ne, dels valors ha quedat molt en mans, per exemple, de l'església, amb una funció que avui en dia l'església, amb una línia que a més, des de fa uns quants anys l'església està tancant-se molt més en si mateixa, amb lo que comporta de dificultat,

(això ho parlaré després a la tarda ...?) de formació també d'òrgans polítics o de grups de responsabilitat. Hi ha una deriva amb la formació que està fent els moviments laicals etc. de tancament molt gran. Però un tema que planteja l'esquerra i el moviment més ampli democràtic és que no està formant, no està treballant en aquesta direcció.

Tercer. Ètica de la responsabilitat. drets, deures, interès comú. Em sembla molt bé però, jo crec que hauríem d'intentar pensar en propostes que insisteixin més, acompanyant aquestes, amb propostes més comunitàries. Es a dir, hem de tornar a insistir en referents més societaris, amb projectes més que impliquin més la relació persona-comunitat, individu-societat i que no deixin estrictament en el subjecte, en l'individu l'exercici de la seves responsabilitats. Perquè es fa molt difícil. A vegades, certes ètiques de laboratori es fa molt difícil estendre-le's en el conjunt de la societat, si no hi ha un marc més ampli.

I, quart punt que volia insistir. Crec que ens pertocaria fer una reflexió sobre els aspectes negatius del model del benestar, en la renúncia de les responsabilitats de l'individu i del seu paper de responsabilitat en la societat. Aquí trobaríem, penso jo, també perspectives per trobar un paper més actiu del compromís de la persona en la societat.

Victòria Camps????

Em sembla que més d'un heu parlat de la mateixa cosa. Voldria lligar lo que ha dit: en Joan Carles, lo que ha dit el Jordi, lo que ha dit la Pilar, ... O sigui, primer la nostàlgia. Jo no volia donar aquesta impressió, -sempre la dono, per això! Però, és que em sembla que és la conclusió d'una visió crítica del present que contrasta necessàriament amb el passat i que sembla que és nostàlgia del passat, però no és exactament això. O sigui, jo he intentat exposar l'estat de la qüestió d'una època que considero que és progressista respecte a un passat, i sobretot, a un passat medieval o fins i tot del món grec. Però, és que em sembla que aquí hi ha una qüestió molt important que es centren en la manera com s'ha d'educar. Tu deies Joan Carles " jo m'estimo més no tenir uns valors tan clars". Tot això és millor, no tenir els valors tan clars. Però, en Jordi Porta deia "potser el tipus d'educació que es donava a l'escoltisme o que es donava a l'escola religiosa, que era amb unes regles del joc molt clares, era una educació que servia per ser crítics", O sigui, que era una educació que et deixava en una mena de torre de marfil, o que no tenia res a veure en la societat però després alguna cosa d'allò quedava i en canvi servia per criticar. I, en canvi, ara el que passa és això, és el que ens diuen els jocs, no hi ha referents. Jo penso que els exemples que posa el?? són dolents, com exemples jo crec que són dolents perquè: parla de família, parla d'homosexualitat, parla de temes que crec que no són necessàriament els que haurien de conformar una vida inter pública. Però la idea aquesta d'exigència que d'alguna manera, algú, -la societat som nosaltres- algú, exigeix una sèrie de coses, això tampoc ho dona ningú. És veritat lo que deia la Pilar que nosaltres no hem sortit tant malament amb l'educació nefasta que vam tenir.

Aleshores, això ho troben a faltar els joves i potser a aquí hi hagut, passar d'un extrem massa de massa referents de massa disciplina de massa normes clares a un extrem de total llibertat i total permissivitat que deixa a les persones desorientades. Llavors, en el tema de la llibertat, que tu deies, jo penso (jo els estudiants els hi parlo molt de la llibertat positiva i negativa) i veig que no els hi costa gens d'entendre i que demés ho accepten molt clarament que ells estan condicionats per lo que tu deies. O sigui, diuen "no estem condicionats per un ensenyament o per una doctrina que ens hagin inculcat però, en canvi, estem condicionats: pel mercat, per la necessitat de trobar un lloc de treball, per fer una carrera que sigui rentable. Es a dir, tot això ells ho veuen que estan condicionats però en canvi veuen que els altres valors que són importants la societat no els reconeix. Es a dir, no tenen no venen no serveixen per res. O sigui, no és dir, fer un cant a la llibertat i dir és que ara hi ha massa llibertat. Es veritat que hi ha una llibertat que és purament negativa, que aquesta llibertat està molt condicionada per uns lligams que no són explícits, que no podem percebre d'una manera clara, però que sabem que condicionen la persona i que hi ha unes inèrcies que és molt difícil sortir d'aquestes inèrcies.

Llavors, jo la pregunta que em faig lligant totes aquestes coses és -i que lliga amb lo que deia abans, el Josep Mª Vallès- de la utilitat. O sigui, que vol dir educar? Fins a quin punt educar és comprometre's amb unes regles del joc, determinades? Encara que siguin unes regles del joc que no siguin exactament les de la societat perquè, aquest és un missatge que és molt difícil de fer-los hi entendre als pedagogs. O sigui, de fer-los-hi entendre. Hi ha una objecció que em trobo sempre davant de gent que es dedica a l'educació es dir "nosaltres no podem ensenyar als nostres alumnes uns valors que no són els que es trobaran reconeguts a la societat". La funció de l'educació la veuen més com integració a la societat, adaptativa, que no pas contraria. Llavors els hi han d'ensenyar a ser competitiu, a ser agressiu, etc. perquè això és el que es trobaran a la societat. Es clar, ens trobem davant d'una situació en la qual sembla que hem d'optar per dos tipus d'educació: una és aquesta educació lliure o adaptativa als valors realment reconeguts per la societat o una educació que no és real, perquè vol ser crítica. Perquè, es clar, abans no ens formàvem per se crítics ens formàvem per ser d'una manera determinada i això va donar lloc a la crítica. Es clar, com es forma per se crític? Aquest és el problema, perquè lo que no podem es tornar a l'educació religiosa, tornar a l'educació etc. Llavors, aquí per mi, hi ha un problema fonamental. És un problema que demés no es dona només al nivell de l'educació sinó que es dona en altres àmbits com es per exemple, els temes de la bioètica. O sigui, l'ètica aplicada a problemes que planteja la vida humana, la medicina etc... Hi ha un text que a mi m'aclarit molt aquest tema, (bé m'aclarit) m'ha plantejat el problema que és d'un tal Heidegger que és un protestant que fonamenta la bioètica que diu "un pensament lliberal no pot resoldre cap problema de bioètica. En canvi, un pensament confessional, si, perquè té respostes davant de l'abort, davant de l'eutanàsia". O sigui, pot donar respostes perquè té una concepció de la vida o sigui, té uns referents clars. En canvi un pensament lliberal no té cap resposta. Jo crec que és bo que el pensament lliberal no tingui respostes. Però de que el pensament lliberal no tingui respostes no s'hauria de deduir. No s'ha de formar per anar donant respostes comunitàries. Fer entendre això als metges es complicadíssim perquè, es clar, això vol dir: insistir molt que

hi hagin organitzacions, comissions, diàleg que vagin elaborant uns criteris, una opinió pública però que no es definitiu, que no són dogmes que no són doctrines. Jo crec que el dilema és aquest. El dilema entre una educació, diríem, doctrinària i una educació que ensenyi coses, que a mi em sembla que és l'educació que es fa des de l'autoritat però que ensenya coses que estan obertes, que es poden realitzar. Però, és bastant complicat portar-ho a la pràctica.

Un parell de coses més sobre lo que ha dit en Joan Batlle sobre l'individu. Jo estic d'acord o sigui que avui l'individu no es concep el mateix com animal polític o com animal social i que segurament hi ha un defecte, tant per part de la persona de veure's part d'un tot d'una societat amb la qual ha de col·laborar i també hi ha el defecte contrari, es a dir, la vida política, la societat política, la societat civil estan massa divorciades i no col·laboren no cooperen. Aleshores, l'individu no veu no sap perquè no hi ha mecanismes que li hagin explicat que li hagin ensenyat, que és el que ell hi veu a l'Estat i l'Estat no compta prou amb els individus. Això és veritat. Em sembla que tots els moviments socials es queixen de que no hi ha un reconeixement polític d'una tasca que ajuda, finalment, a l'estat del benestar a funcionar. Com no hi ha un reconeixement polític d'una altra cosa, amb lo que fan les dones. Encara, tot ho fan gratis. Tot el que es fa a la família de recolzament, d'educació a la infància d'atenció a la gent gran. Tot això, encara, no està distribuït d'una manera equitativa, encara no hi ha un repartiment del treball equitatiu i això és un ajut a l'estat del benestar. És un ajut que s'ha de seguir donant perquè no tot es pot institucionalitzar. I aquest a mi em sembla que és un tema d'educació en valors, també. Aquest repartiment del treball no només del treball professional, laboral sinó el treball que les feministes en diuen reproductiu, em sembla que també és una qüestió que s'ha de tractar a l'hora d'educar en valors. I, després respecte a lo que deia el Pipo (que ha estat alumne meu, per tant el conec bastant), A veure, jo hi estic d'acord, no és només condició en si mateix en la llibertat, sinó que el mercat segregat amb la idea de llibertat que no és l'autèntica. Però, -insisteixo en lo que deia abans- No només l'esquerra, els lliberals tampoc no veuen la manera de formar en el civisme. Es clar quan contraposem aquests dos móns. el món de la república i el del contracte social, jo crec que la manera de ajuntar-los no es dir: hem d'intentar formar a la persona perquè sigui d'una manera determinada sinó que el valor fonamental ha de ser la justícia. Però, com se li transmet a l'individu que ell també ha de ser just, ha de ser solidari. O sigui, que ha de ser responsable d'un Estat que és protector i que, per tant, ha de poder cooperar en aquest Estat, més que intentar... perquè des de la filosofia es proposa d'una manera que a mi em sembla que és equivocada. Els valors comunitaris, tu parlaves de que hi ha d'haver uns valors comunitaris. Quan aquests comunitaristes o republicanistes pensen en valors comunitaris, estan pensant, bàsicament, en tres coses: una és la religió, l'altra és el nacionalisme i un altra és el civisme. O sigui, les polítiques locals, per exemple. A mi aquesta última solució és la única que no em fa por, però les altres dos em fan bastant por, perquè això si que és tornar darrera. Intentar elaborar uns valors comunitaris que relliguin, o sigui, és una mena de religió civil, o no civil. En canvi l'intentar des de polítiques locals, des de moviments socials crear valors comunitaris, això si que potser és possible i a mi em sembla que també és possible que l'escola hi col·labori.

O sigui, quan l'escola es planteja com eduquem en valors, potser la manera és implicar-se més en moviments socials propers a la comunitat escolar i que fan front a problemes que hi ha en aquella comunitat.

Angel Castañeira?

Una cosa que deia en Jordi Porta, que em sembla que té tota la raó "hem desenvolupat una visió ingènua de la llibertat sense condicions", El que a mi em sembla on s'ha desenvolupat d'una manera ingènua és en l'ensenyament. Es a dir, el camp de mercat en absolut. Jo crec que una visió no ingènua de la formació de la llibertat de la preparació del més enllà de l'escola passaria, precisament, per fer explícits i per fer objectius valors que, probablement, ja estem transmetent però que no volem clarament manifestar-los. Es a dir, el vell debat, que suposo que sortirà a la tarda, però que jo he viscut als instituts de batxillerat, "escolta jo soc un professional de l'ensenyament, jo no soc un mestre" . "Jo no transmeto valors sinó simplement transmeto coneixements". Aquest tipus de disjuntiva a mi em sembla que en la realitat no és veritat, perquè des de la manera com parles, com vas vestit, com t'adreces a l'alumne ja estàs transmetent una forma de concepció del món, una forma de vida. Es a dir, és molt diferent que tu li diguis a l'alumne " escolta no fumis aquí a la classe o recull aquest paper" o que li diguis el contrari. Per tant, ja estàs fent explícita o implícitament una opció valorativa. Per tant un dels errors que jo penso que es deriven d'una recepció tardana de la modernitat, és creure amb una mena de neutralisme angelical. Neutralisme, torno a dir, que no es dona a d'altres àmbits, com es àmbit dels media. Dels mitjans de comunicació, alguns mitjans de comunicació, per exemple, o per exemple, en l'àmbit tecno-econòmic. No voldria desenvolupar-ho. Si que agafaria una idea per mi molt important, que em sembla que apuntava el Pipo que seria: una llibertat no ingènua, una formació en la que ??? ingenu, hauria d'adreçar-se a tothom però, fonamentalment, hauria d'adreçar-se a la formació de les àlids????, no la desenvolupo però que em sembla que és important.

Ràpidament també, el tema de la nostàlgia. Jo penso que la nostàlgia no és tant dels ponents com de tots nosaltres. Es a dir, per què de tots nosaltres?. A mi em sembla que la nostàlgia ... provenim d'un món on ens educat amb uns valors -ara discutirem si eren bons o dolents- però estem ara en un món on difícilment aquest esquema del passat serveix. I, per tant, la nostàlgia està en dir "tal i com jo ???" en la situació present, sembla que no acabo de trobar la manera". Jo és aquí on justificaria la nostàlgia. No tant amb la defensa del model antic, que em sembla que jo no voldria transmetre. I això connecta amb una cosa que deia en Joan Carles i després la Pilar Mercader. El tema de la nuesa que jo he posat per fer el tema del teu llibre, anys sense referents. Es a dir, tu parles d'anys de referència, jo penso que els joves viuen, avui, anys sense referents. I per a mi és aquest mal. Es a dir, he posat l'exemple de l'Alain Brun, volia posar un exemple del Philip Emparis que si voleu és més marxista, perquè vegessiu que el text és el mateix que el de l'Alain Brun. Es a dir, és igual si l'opció és: entre ser creient o no creient. Entre ser homosexual o no homosexual. El problema és que -aquella frase famosa d'en Vázquez Montalbán- "contra Franco vivíamos mejor". Què vol dir això? Que un pot tenir un referent bo o dolent. Però quan sap contra que està lluitant o a favor de lo que

està lluitant, és quan dona sentit a la seva vida. El problema és que quan no hi ha cap referent. La pregunta és, com jo desenvolupo una opció de vida o una altra?

Per tant, això ho he treballat bastant amb en Lozano i em sembla que és interessant aquesta idea. Hem analitzat quin és el criteri d'orientació moral dels joves. Si busquéssim metàfores per utilitzar l'educació moral republicana i l'educació moral moderna, diríem que la republicana, fa servir com una mena de guia de carrers. Què és la guia de carrers? Doncs, quan jo intento orientar-me amb una metròpoli, habitualment, trobo ja una guia que em diu quins són els carrers. Hi ha noms. Hi ha estàtues. Hi ha punts de referència que m'expliquen la història, no només la història del present sinó del passat. Gent que havia viscut aquí. Gent que va posar aquell nom perquè aquell carrer tenia un criteri. Aquests carrers no indiquen que jo, necessàriament, hagi d'anar a la plaça Catalunya per un únic carrer, sinó que en la guia de carrers m'orienten possibles vies per arribar a la meua fita. Això seria la tradició comunitària, es a dir republicana. Hi ha unes fites que m'assenyalen uns valors per guiar el punt d'arribada.

La tradició moderna, la tradició democràtica-liberal més que una guia de carrers ens dona una brúixola, i ens diu: "tu amb la brúixola, busquem la guia". És a dir, si la brúixola marca el nord, que seria el gran valor universal de model: justícia, solidaritat, tec... I després l'individu amb aquesta brúixola, lamentablement, podrà guiar-se. El problema dels joves, en el meu entendre, és que primer: com abans de donar-li la brúixola no li han donat els carrers, no saben fer servir la brúixola i tampoc saben fer servir els carrers i llavors com s'orienten moralment? Doncs, per un tercer criteri que són el radar. És a dir, escombren grans àrees i davant d'un problema, simplement, reaccionen. Per allò d'estimular respostes. Si és alguna cosa que veig negativa, l'aparto i si és atractiva, l'agafo. Però res més. És un sistema el del radar, encara si voleu més barroer, no sé quina seria l'expressió. No és ni la de la brúixola ni la del sistema de carrers. I per tant, és aquí on jo penso que el tema de les referències també, avui, amb un model democràtic lliberal són importants.

Això es comenta en el tema de la bioètica que tu deies -i no voldria allargar-me.

Si la bioètica la formulem des del punt de vista dels dilemes, te raó Heidegger, al parlar de que veritablement el liberalisme no pot donar opcions. Però aquest és un parany perquè la bioètica no es resolt des del metge solt davant d'un problema sinó que avui la major part de problemes mèdics, com la major part de problemes nostres, sempre estan mediatitzats organitzativament. És a dir, no soc jo només que prenc una decisió sinó que la prenc en el ????. Per tant, la comunitat sanitària, és una comunitat. És a dir: segrega i defineix uns valors. Per tant, si jo soc metge a St.- Pau o infermera a St. Pau, quan jo vagi a treballar a St. Pau em diran, escolta "aquí treballem d'aquesta manera i no d'aquesta d'altra". És a dir, la comunitat sanitària, pot definir veritablement una manera de treballar. No només la comunitat sanitària: la comunitat empresarial, la comunitat, etc.. es a dir, les organitzacions són el lloc millor per veritablement definir aquells valors professionals que són propis de la seva tradició. Ara be, amb el tema dels dilemes, es a dir, el tema de

problemes nous, mai definits per la comunitat, per la comunitat organitzativa, òbviament, aquí sí que es molt difícil apel·lar la tradició, perquè la tradició no resolt els problemes. Aquí em fa gràcia el nou catecisme de l'església, que seria com el libro gordo de Petete. El catecisme voldria donar solucions a tots els problemes: als del passat, als del present i fins i tot als del futur, i per mi és un error.

La última qüestió que deia el "Pipo". Aquí al tema del "Pipo" hi haurien dos elements: Una , propostes més comunitàries, per part de l'esquerra (jo fa anys que ho estic defensant). A Anglaterra ho defensa Tony Blair. A França ho està defensant Jacques Delors i el mateix Jospin i a Estats Units ho defensa Bill Clinton i quan aquests països ells defensen una dimensió comunitària de l'esquerra, ningú els ataca de reaccionaris. Quan això es defensa a Catalunya per una determinada visió progressista, alguns sens ataca de reaccionaris. A mi ho he de dir, penso certament que hi pot havercom diu la Victoria, amb una visió molt tancada del comunitarisme com la temes com el de la religió. Però jo diria que en alguns aspectes, per exemple, els comunitaristes canaquesos temes del multiculturalisme ho estan resolent millor per la via comunitària o republicana que no per la via lliberal. I també temes de la vida pública del civisme però també de la política es poden resoldre millor des de la via republicana que no des d'una via que jo definiria com a procedimental de la democràcia. Es a dir, la democràcia és només un mètode? És un procés per negociar estratègicament? Si és això, la veritat és que tornaria a la pregunta inicial de la meua intervenció. Si és això penso que el motiu d'aquesta taula rodona és massa petit. Nosaltres som aquí perquè pensem que la democràcia hi té un plícit i un valor més enllà d'una simple metodologia i és això a on jo penso que el republicanisme pot aportar alguna cosa. El millor republicanisme. Òbviament, també podríem parlar de que hi ha bons i dolents lliberals i que, per tant, jo no hem sentit identificat amb McKinley però penso que dintre la tradició republicana: Tony Blair pot ser un bon exemple de plasmació pràctica d'alguns principis. Jacques Delors, també i en el cas de la proposta de la defensa de la ??' Bill Clinton , per exemple, doncs, també.

NO S'ENTEN!

Carmen Tolosana

Potser ,ara, després de les vostres intervencions quedarà una mica despenjat el que jo vaig a dir. Però a mi em semblava que quan parlàveu de que a l'època grega o a l'època medieval hi havia un sistema de valors més consistent o més definit. O que l'educació a les escoles religioses tenia aquesta virtualitat que en donaven un referent de valors. Jo crec que hi ha un factor que fa que això sigui cert, relativamen, i que potser també que la crisi d'aquestes maneres de considerar els sistemes de valors, no vingui només, pel que vosaltres heu dit, -potser volem dir tots el mateix i jo no he sabut veure-, sinó perquè aquestes sistemes de valors no tenen universalitat. No en el sentit de validesa universal sinó que no afectaven igual a tots els individus, sobretot als grups. Als religiosos igual. No afectaven les dones no afectaven els esclaus no afectava a la infantesa, té valors reconeguts des de fa poquíssim temps, perquè, s'adreçaven, exclusivament, a l'home

mascle, propietari. Llavors, quan hi ha la necessitat d'universalitzar els valors es posen en crisi perquè no poden ser els mateixos, em sembla també quelcom a considerar. I, després pel que fa a les institucions educatives. És veritat que hi ha una tendència a instruir més que a educar o formar. Però jo crec que es dona, sobretot, a les institucions educatives de nivell superior, nivell mig i nivell superior. Això arriba fins a l'extrem que la intencionalitat educativa que queda molt millorada o que hi pots trobar, com tu deies molt bé, professors d'institut que et diu: "jo soc professor d'aquesta matèria, no soc educador de persones o no soc tutor". Aquí, això apareix no en tots però sí a molts i que la Universitat, gairebé, és considera un defecte que a tu t'interessa o que ni tan sols aprengui pel teu estimul sinó que la funció, normalment, és selectiva. No tothom, naturalment, però normalment, s'accentua la funció selectiva. És a dir, tu has de saber triar qui val i qui no val. No és considera ni tan sols una acció reconeguda per un professor universitari, el que algú que estava poc aficionat a l'estudi i que sigui l'estricta estudi acadèmic, tu l'estimules a estudiar més. Això és una pèrdua de temps. El que cal és triar d'entrada els bons i aquells sí potenciar-los.

Jordi Sánchez

Molt ràpidament, només tres o quatre pinzellades. La primera, m'ha sobtat que en l'hora quasi dues hores que portem de debat, no hagi sortit en cap moment el concepte de crisi de ideologies, perquè em sembla que, poc o molt, té a veure. I, sobretot, m'ho ha suggerit quan l'Àngel (em sembla que ha estat) ha citat un dels pares d'aquesta idea que era el ????. Jo crec que hi té a veure i en tot cas després en podrem seguir parlant. Simplement ho deixem sobre la taula.

Després, crec que hi ha una idea -potser jo ho he entès en aquesta direcció-. Partint que n'hi he estudiat filosofia ni m'he dedicat mai, directament, a temes de valors, d'ètica com a preocupació acadèmica. Però, jo no acabo de tenir clar el fet de que en aquests moments ni hi hagi referents. És a dir, jo crec que tothom té referents i que, en tot cas, hi ha un altra tipus de referents que són dominants però que, possiblement, el que cal fer és combatre aquests referents quan són dominants. Però la idea d'èxit, la idea d'hedonisme, el model tòpic però real del B?? Ara mateix tenim un personatge que l'estant jutjant que, poc o molt, va ser referent de molta gent i de molta gent amb influència i amb capacitat d'actuació, durant uns anys determinats no tan llunyans de la nostra vida. I, per tant, sí que hi ha referents. Jo més aviat crec que hi ha un problema que no s'acaba d'admetre, sobretot, des d'una determinada generació i, sobretot, des de sectors que podem definir així etereament com a progressistes. I és que hi hagut per molts motius una dimissió col·lectiva d'aquest sector a l'hora de transmetre determinats valors. I que possiblement, ara, després d'uns anys on es veuen les conseqüències d'una determinada actitud col·lectiva, no sé si presa conscientment o no conscientment, però que en qualsevol cas està donant el seu resultat, es comencen a donar aquests errors. Primer, perquè és un sector que, per diversos motius, és va emmirallar en una utòpica idea de llibertat absoluta, inexistente com apuntava en Jordi Porta, i crec que això va existir i un emmirallament amb un determinat concepte del liberalisme, no només en els aspectes econòmics que també, sinó en altres aspectes relacionals. Després, encara que pugui semblar contradictori, la mateixa gent, la mateixa generació, acaben dipositant una

confiança absoluta amb l'Estat, com una mena de Deu que tot ho havia de resoldre i, per exemple, això no saber valorar el valor societari i l'aportació de la col·lectivitat i dels moviments socials. I en el tema de l'estat del benestar és claríssim. Es a dir, les conseqüències que s'estan pagant d'una aplicació del que en podríem dir una mena de solidaritat mecànica que tots els ciutadans hem interioritzat a través dels impostos, és fulminant. Es a dir, possiblement, la Pilar que estàs treballant directament amb aquests temes ho pots dir amb coneixement de causa, no només com a construcció com el que jo estic fent.

I, finalment, crec que també hi hagut, i molt! una confiança amb la democràcia només com instrument. Es a dir, s'ha volgut despullar a la democràcia d'aquell valor que alguns personatges com això, per citar clàssics, perquè també per si hi ha algun nom per no quedar despenjat, en Joan Stuartmill. Es a dir, aquell concepte de la democràcia com a element transformador de la persona, això s'ha perdut. I per tant, en definitiva, primer, hauríem d'intentar detectar quins són aquests referents o aquests valors que crec que sí que existeixen i que cal combatre. I, en segon lloc, crec que cal començar a fer una proclama, una mena de crida al desuocomplexament de tots uns sectors a la societat per intentar remoure una tendència, que bueno, jo crec que el que estem fent avui és un exponent però que n'hi ha molts dels altres.

Ah! perdó. Un aspecte que sortirà, sobretot, a la tarda (quan la Carne i el Josep M. parlin). Jo crec que també hi ha molta responsabilitat en els polítics, bueno els actors públics. Es a dir, en la mesura que tothom parteix de que hi ha una doble moral: la moral del discurs i en canvi la moral de la conducta, jo crec que és molt difícil que l'actitud individual de la gent que no està implicada en el govern dels afers col·lectius pugui tenir un altre referent que la mala pràctica que moltes vegades però això és ???

Josep Mª Vallès

Pot seguir encara molta estona però per ajustar-nos, mínimament, al guió passariem ara a fer les dues intervencions de Llorenç Gomis i Imma Tobella. I, probablement, el que convindria és que després d'aquestes tinguéssim una ronda i diguéssim a l'hora que ens hem proposat. Si no marquem l'hora del dinar, és quan realment l'horari es desmunta.

Per l'ordre que esteu apuntats aquí Llorenç, si us plau.

Llorenç Gomis.- En la pausa del cafè, preguntava la Pilar Mercader, com va la Ciutat Vella? "Malament".i m'ha explicat per què? I ha sortit el tema del Raval. Hi havia un grup, després un altre, hi després venen els mitjans de comunicació ho fan tot malbé. Hi donen importància, a uns fets. Hi ha dues persones: una que feia temps que no tenia relació amb el centre, atacat per un altre centre, però clar, els mitjans agafen això al mes de juliol, perquè ven. Agafo la il·lustració aquesta perquè qualsevol que agaféssim, sempre passa el mateix. Sempre hi ha un moment que apareixen els mitjans i passen com a dolents. No dic que no siguin dolents, però

en la conversa els que estem en els mitjans tenim una gran responsabilitat. Per què teniu responsabilitat? Perquè vosaltres dieu... Que diem nosaltres. Diem els que ens feu dir. Totes les fonts són interessades i la visió ingènua de que El País surt cada matí la redacció per buscar una notícia, és absolutament falsa. La notícia la porten els mitjans i la persona que està interessada en que surti. En el cas aquest, per exemple, si agaféssim algunes persones incriminen d'altres. Aquests són els que fan la notícia, perquè estan interessats en perjudicar a un grup, a una activitat. Què dona els mitjans? Hi ha una certa ingenuïtat en la primera recepció de tota informació. Hi ha infància, hi ha abús, hi ha pederastes amb un lloc interessant perquè és un barri pobre, si fos un barri molt ric (ja no seria tant interessant si fos mitjà). Surt la notícia, es vendre interès. Per exemple, vaig tenir una conversa amb el Director General d'atenció a la Infància. Ells se senten també inclinats de fer el be, de fer poc o fer massa si no ho fan massa també protesten. Si no ho fan la gent dirà „que fa la Generalitat”. Llavors aquest senyor venia al Consell de la Informació, tres consellers perquè serem el poc que som, i en canvi vist des de fora diuen “escolti, vostès tindrien que fer alguna cosa”. Bueno, nosaltres tenim un procediment. Tenim un codi identològic que es compromet dels periodistes a entendre's a uns criteris i a unes pràctiques, si vostè creu que s'ha vulnerat el mitjà, vostè ens ho diu i nosaltres obrim l'expedient i “Escolti jo no vull dir que el diari tal, i el diari qual perquè, llavors, aquests encara s'???? contra mi”

Vull dir que en quan a la qüestió de valors als mitjans de comunicació, a mi em sembla que potser la visió que tenim és una mica ingènua perquè agafem els mitjans de comunicació com a protagonistes com a titulars com a organització que inicia el procés, que podria anar cap a aquí o cap allà. Podria destacar una notícia podria destacar-ne un altre. Podria fer durar un tema bo i escapar el tema dolent.

El funcionament real dels mitjans no té res a veure amb tot això. Arribem a sospitar-ho. Bueno es clar, és el periodista que és la persona de la professió que està en una organització. Aquests organització depèn de grans grups econòmics o polítics. Però com aquests grans grups econòmics i polítics no tenim contacte ni diari, a vegades en tota la vida, l'únic que veiem nosaltres de la societat, són els mitjans de comunicació. Els mitjans de comunicació és això que ens comuniquen a tots. però com hi ha una localització d'un paper, d'un diari que fullegem, ara, o uns programes de televisió o unes noticiaris. De fet la societat, doncs, la veiem com un mirall en els mitjans. I, el que veiem en aquest mirall, no ens agrada. El que veiem en aquest mirall som nosaltres, perquè els miralls serveixen per això per mirar-nos a nosaltres. Perquè el que veiem no ens agrada. El comte aquell de “l'espejito màgic”. No ens agrada el que es veu. Nosaltres personalment ens hi veiem rarament. Tampoc ens agradaven quan sortim a la televisió però be, et diuen “vas sortir ahir a la televisió, no sé que vas dir però et vaig veure”. Fora d'aquestes anècdotes personal i identificació dels mínims, el que veiem és la societat i aquesta societat no ens agrada. Si analitzéssim més veuríem que en els mitjans de comunicació ho veiem tot, perquè és cert que hi ha aquests programes, escandaloses d'unes hores que són bones des del punt de vista de publicitat i que ens sembla que, bàsicament, és això el que fa la visió. Fa pocs dies em van convidar a que m'avisarien a aquestes comissions que els senadors i ex-senadors,

demanen a la gent que vagin a allà, a parlar d'aquests programes. I, jo vaig pensar, com vols a anar a parlar d'això si no veus mai aquests programes. L'obligació de veure'l, vull dir que el veure el programa l'audiència, primer, que tots nosaltres junts no sé si arribem a tenir una mínima part, tenim un representant, quan a audiències està registrat la gent que ho veu. Però com que nosaltres no tenim aquestsensors en el nostre aparell, estem representats per algú que deu ser una mica del nostre perfil sociològic, però suposo que amb la proporció mínima. Però aquest que està en aquesta ?? possiblement, també, el trobaríem veient aquest programa. Perquè quan es parla molt d'una cosa, sembla que ja s'ha de veure. Veure, no vol dir ??? setmanalment. Estem confonent quasibé la audiència amb l'espectacle que se li dona. Veure una cosa no vol dir que t'agradi. I, si escoltem els comentaris que es fan, quasibé sempre sento criticar-los aquests programes. El que no sé on són les persones que estan a favor. Però la gent o l'audiència el veuen, llavors, això és un bon cap de cultiu per la publicitat. En canvi jo em sembla que la gent no comenta els anuncis que hi ha en aquests programes. Però fem una separació entre el que veiem en la publicitat i el que veiem en el... De manera que jo no sé fins a quin punt és eficaç aquesta mena de mecanisme de mercat, que ha sortit molt a la primera part. És una mena de superstició que tenim tots plegats. Si em ven un llibre el ?? vostè a vengut vint mil exemplars, en canvi l'escriptor no ven cap exemplar. Però el valor de l'escriptor és que vengui exemplars. L'altra dia hi havia un programa que possiblement va veure sobre si existeix Deu, un tema interessant. Però amb el format televisiu és converteix en una cosa que no té res a veure amb això. Un moment determinat diu... preparada és una persona que milions d'espectadors a tot el món van veure fa pocs dies com aquests home que és ara... o sigui que la presentació del Cardenal ??? consistia en que era l'home que havien vist mig milions de persones i l'hem vist ?????????????? Ho acceptem, però que té que veure si existeix Deu o no existeix. Les preguntes que li van fer a ell, diria una part d'aquesta però l'altra era com a muntanyisme. I, els que parlaven si existeix un Deu o no existeix, com tenien un minut i se'ls acabava la paraula. Que vol dir això? No es tracta de seguir un raonament, ni tan sols, dir que sí o que no sinó que és una forma diferent en el pensament humà, en segles ha cregut que avançava en uns altres mètodes. És un mètode nou que és el mètode actual, que té l'avantatge que tothom ho entén o tothom hi participa, tothom en parla. Es barreja el bé o el mal sense cap mena de distinció, més aviat el pressupost és la neutralitat. I, si algun moment ha sortit que no eren neutrals, jo crec que sense els mitjans de comunicació és la neutralitat. La neutralitat en el sentit de que una pàgina diària no posa bones notícies aquí????????? Totes són iguals en principi. Els valors que compten en el periodisme, són els valors ??? no són aquests valors de notícia, veritat, tot això, sinó que és més notícia i les condicions fan que aquell fet sigui més noticiós, que pugui tenir més impacte en un públic. Això vol dir que la funció bàsica dels mitjans és la neutralitat i que s'omplen de notícies o de fets interessats. Per exemple, en aquest cas del debat de???? en la vida corrent, tothom hi participa. En un debat d'aquests se suposa que el presentador no pot saber si creu o no creu ni si interessa o no l'interessa i ... ara tindrem resultats preguntar a la gent i va sortir aquell dia 70 que creien Però hi ha també la superstició de les xifres en làmines de gent que com se'ls hi ha preguntat, i que tampoc es donen com a final, diguem, com a conclusions. Sinó que és un element de expressió més. "Hi ha molta gent que aquests dies ens està trucant i ens està dient"-

Comprendre als mitjans seria comprendre a la societat i al moment. Perquè a l'escola - que n'hem parlat i hem parlatem- no existeixen pel conjunt de la població, no es comenten. Els pares expliquen anècdotes de la seva escola, però se suposa que allò és un món a part. En canvi el que està en els mitjans se suposa que és la realitat de la societat en aquell moment i veien els mitjans, nosaltres, ho veiem tot. I podem trobar, com aquest principi .. de neutralitat???? molt sensibilitzat ... Vull dir, que no és veritat que els mitjans només sortint temes escabrosos, violència, sexe, terror. No, surt el més bo i el més dolent cada un promogut pels que estan interessats amb allò. I la gent crec que es parla d'una cosa ???, aquesta sensació de distinció forma part del moment. En aquest sentit, no se jo penso que tendim massa a jutjar, no els mitjans sinó el contingut dels mitjans amb els nostres criteris d'educació de molt temps i que la gent jove ha nascut amb la tradició, que alguns de nosaltres no havíem nascut, per tant jo crec que agafen tota aquesta mena d'espectacle múltiple, encara accelerat amb la possibilitat del "zapping". Un pot veure una cosa pensant que és el que, quasibé, estava veient fa un moment. El mateix valor veritat que és fonamental en la informació. Bàsicament jo crec que el respecte tot el que surt ha passat ??? Però es respecte amb uns ingredients de ficció. La notícia l'altra dia d'aquesta noia atropellada en el Pg. de Gràcia. Com ningú havia filmat el moment de la veritat, resulta que ho han vist els cotxes que passaven en el lloc i amb d'altres persones però no hi havia les persones reals ni han vist la foto d'aquella noia. Perquè el respecte al dret de la pròpia imatge i la intimitat funciona. Llavors, els mitjans La veritat final és que no veiem com va passar i per tant ens hem de fer una idea de la realitat que no és falsa però que és la realitat embolicada amb la ficció que la fa comestible, diem-ne. Per sota de tot i, amb això acabo. Jo crec que hi ha un element objectiu. La paraula objectiu és una mica relativa. Dic objectiu perquè encara que tots estem sensibilitzats però les diferències entre uns mitjans i d'altres quan traiem una cosa diferent de la que es diu. O bé, Antena3, han canviat tantes vegades d'accionistes que la gent no sap de qui és, ni els interessa, però bueno es fan una idea. Lo que veiem com a canals diferents. Els programes també la mitad del programa és diferent ?? ???

Bé, doncs, la qüestió que a mi em sembla important, com grups d'informació tant diferents coincideixen amb posar-les als mateixos fets.

Estic fent ara un experiment ?????? que consisteix, bàsicament, amb que és més notícia el que té més repercussions. Es a dir, és més notícia el fet que produeix més fets i que dura més temps i que produeix més opinions. Amb aquesta experiència que jo vaig preparar aquest estiu, una mica. Un idea molt casolana. Anava amb dos diaris ??? la base lògicament consisteix és que es dos diaris a la portada i tots els altres ... de banda. I, veritablement, quan coincideixen dos diaris es veu que aquell fet, és un fet que tindrà vida, tindrà repercussió. Aquest estiu, per exemple, el que va sortir més alt en el ranquin dels fets d'aquests tres dies va ser aquests ??? de l'ocupació dels joves. Allò va sortir a tot arreu. Tots els diaris ho deien????????? Però la substància del fet, la notícia ho donen tots. Encara que nosaltres estem molt sensibilitzats per veure les distincions, les tendències vivim en un món en que costa ??' endavant uns fets que fan sentir necessitat de triar i que si un diari no ho poses, doncs, aquell diari t'???? perquè tothom vol saber el que passa realment. I, el

que passa, realment, són els fets que estan en els mitjans de comunicació. Naturalment que hi ha moltes coses que són reals, que passen i no estan als mitjans de comunicació. ???la santedat rarament hi està. O si apareix, com el cas de Teresa de Calcuta, hi apareix barrejat amb tot els altres. Com una mena de supermercat en que cada un pot agafar el seu i portar-s'ho a casa.

Però en definitiva, la meua conclusió seria que donar la culpa als mitjans de comunicació és una manera de no acceptar les responsabilitats social... nostra, perquè en definitiva Una altra cosa és: com es pot ??? aquesta societat? Dificilment, em sembla a mi, en l'estat actual es pot modificar a través dels mitjans de comunicació. Perquè és cert que els polítics estan en els mitjans també, però els ????? han perdut tota vigència i la vista pública dels processos judicials que era l'oportunitat democràtica..... s'acaba amb sentències ??? d'una administració de justícia. A estat substituït per les cameres que ens ensenyen a entrant i sortint a un i a un altra. De manera que es fa això dels processos ??? no és un procés paral·lel sinó que el mitjà de comunicació no pot fer altra cosa que agafar una forma jurídica-tradicional que ????? desfer-la completament i convertir-la amb la qüestió de personatges coneguts i desconeguts.

Això podem modificar a través dels mitjans, jo crec que seria això. S'ha de transformar d'una altra manera, però si no es transforma d'una l'altra manera els mitjans ens la donen desfeta, esmicolada i sense ??? de qualitat..... Per què? Per defecte de la legislació espanyola i de la política que ha cregut que la responsabilitat no és política sinó que es judicial, això ha fet que en un moment determinat, en un lloc determinat l'administració de justícia s'ha convertit en una cosa diferent. Què vol dir això? Vol dir que la societat ha tingut unes els polítics han tingut ??? El sistema democràtic tal com s'ha aplicat i.... que han provocat una degradació del procés judicial. Aquesta degradació es veu en els mitjans, però la culpa no dic que no la tinguin els mitjans perquè podrien... que es el que podrien fer. Si el canal tal porta els seus Lo que és important en els mitjans es veure no el que es diferencien sinó amb que s'assemblen. I s'assemblen amb allò que no poden deixar de semblar-se. Quan hi ha una notícia que coincideixen es que no poden deixar-la de donar. Quan hi ha un vici que nosaltres el detectem en els mitjans és que difícilment com poden deixar de tenir-la. No hi ha reaccions. Si que n'hi ha. Ahir o abans d'ahir, el famós programa del "Pelicano", s'ha suspès. Per què s'ha suspès? Perquè, ara apareix una altra vegada el "Conde", uns altres perquè sortia el vídeo del "Ramirez". Amb aquests ingredients tens més audiència. Però un cop, per raons que sigui, han vist que això no podia continuar, llavors, han descobert que hi havia un codi identològic d'aquesta cadena que havia de promoure els valors ètics i humanitaris. Això de primer moment sembla que hem de riure, per no haver-ho pensat abans, però jo entenc una actitud més positiva i més optimista, en definitiva, tothom sap que hi ha uns límits i els límits vindran per uns motius o per uns altres però, finalment, les raons que s'envolquen són les bones. Les raons que s'envolquen és que aquesta cadena, aquest mes d'agost, no fa tan temps, havia establert un codi i ara crearà un defensor de l'espectador. Ha creat ja. Els defensors de l'espectador, com tota mena d'aquestes coses, no serveixen massa, però serveixen per ser-hi. Però la gent ve. La gent ve perquè tenen l'esperança de que si se'n parla, alguna cosa es resoldrà.

Sintetitzant. Lo que jo volia dir és que els mitjans de comunicació no els hem de veure com a cosa separada sinó com un mirall, un resultat, de la societat nostra en aquest moment. I que la reforma dels mitjans que pot ser, bàsicament, és la reforma de la societat. Una societat diferent amb uns mitjans diferents. Una societat que no hi haguessin aquestes consideracions amb uns mitjans diferents.

Les revistetes petites, per què la gent no en parla? Los mateixos que diuen “ ho si se'n ha de parlar”. Estan ficats en aquests mena de superstició de mercat.

Imma Tobella?

Permeteu-me que comenci amb una cosa, perquè si no tot el que vaig a dir no. Tot el que fonamento, una mica

Quan dius, jo poder no ho entès bé, que la ciència dels mitjans de comunicació és la neutralitat o hauria de ser la neutralitat, no he entès bé, perquè he apuntat molt ràpid, si deies que és o hauria de ser. Jo crec que hauria de ser però que no ho és. O sigui, crec que no ho és perquè.. El que passa que també he de dir que poder tu parles més des del punt de vista dels mitjans de comunicació escrits i jo estic deformada per la qüestió dels audiovisuals. Segurament el que dius, en els mitjans de comunicació escrits, és veritat. En els audiovisuals, jo t'asseguro, que no surt el que és més bo i més dolent, sinó que el que és més mala notícia. O sigui, una mica hi ha aquell exemple que es diu “un gos que mossega un home”, no és notícia “un home que mossega un gos”, es notícia. Jo no he vist mai, un diari obert, ten's dos notícies “dues-centes persones degollades a Algeria” i “Un crim passional, on ha mort una persona”, que és tenen imatges del basalt de sang, sobretot, perquè recordeu quantes vegades hi ha hagut el mateix dia les dues notícies: c'Algeria no teníem imatges perquè no hi havia periodistes i en canvi teníem tot tipus d'imatge i tot tipus de reaccions: veïns, amics, familiars; trossos de persones, si és possible. I hem obert en els informatius de prime time de televisió amb aquesta notícia i Argèlia l'hem deixat arraconada. I amb la mentalitat de la gent el que li ha quedat és que hi hagut un crim passional, però, en canvi, no li ha quedat que hi hagut dos-cents degollats. Jo crec que la tendència en la qüestió dels informatius en la televisió a Occident, són les noves notícies. Per això els japonesos, des de fa temps, tenen una mena de codi no escrit. Comú a totes les cadenes de televisió públiques i privades. Però no només a cadenes de televisió sinó també a diaris, que és les bones notícies. O sigui, primar les bones notícies. I quan som un país que hem estat, absolutament, humiliat i, per tant, no podem recrear-nos sobre les qüestions negatives sinó que hem de recrear-nos sobre les positives. Un accident d'avió, per exemple, això ho he viscut. Jo he viscut en una redacció un accident d'aviació on hi havia imatges de cadàvers trossets. Es a dir, trossos de gent. Hi havia imatges de reaccions dels familiars plorant i no els han donat. Simplement, el que han donat és l'avió a trossos, o sigui, el que és l'aparell i han anat donant reaccions d'especialistes que explicaven el per què s'havia produït l'accident d'aviació, perquè el resultat

final fos tranquil·litzar a la gent, no crear terror. Perquè l'economia japonesa està fonamentada en els viatges d'avió i, per tant consideren aquesta qüestió.

Volia dir això perquè quan començo amb el que jo volia dir. Quan algú ha dit que no hi ha referents i en Jordi Porta, deia que si que hi ha referents, en tot cas, d'un altre tipus. Jo crec que hi ha referents i per això defenso i sempre parlo de la importància i la influència de la televisió, com a referent per qüestió de transmissió de valors. Un referent, claríssim, que se'n parla molt i és un tòpic, però hi és, és el somni americà. El somni americà és un referent molt clar que s'ha transmès a través dels ?? i de la televisió.

Els japonesos, ara, tenen un referent. Han creat un referent. Hi ha una cantant japonesa que es diu, Kioko. N'heu sentit parlar de la Kioko? És una cantant que és, representa, tot l'imaginari de la societat japonesa. És una cantant, doncs, que ho té tot Té tot però demés, tot el que un jove voldria tenir, i els pensaments majoritaris dels joves japonesos i demés els va variant cada dia. Es a dir, cada dia es va adaptant a les circumstàncies i de la mateixa manera que un jove pot anar plantejant-se coses i pot anar variant les seves actituds, ella també les va variant. És real però no existeix. Es a dir, és una figura de síntesi. Té una veu fantàstica, o té tot, té veu..... És una figura de síntesi però que aviat, dintre de dos anys, farà un recital que serà un????? El que passa és que és la gran líder, la gran figura i el gran punt de referència dels joves japonesos. Està creada. Té una veu fantàstica. Se sent, surt a la televisió. (veus) Existeix? No, no és real però no existeix. Hi ha aquest concepte que és una figura real: té signe del zodíac, ha nascut, té pares , té família. Es coneix tot d'ella. Surt a les revistes. Jo ara he demanat un vídeo, perquè vull veure-la. Però han creat un punt de referència que dona resposta a totes les preguntes que és fan els joves. I les va variant aquestes respostes, perquè el que és interessant és veure com va evolucionant en les seves creences. Darrera hi ha, doncs, primer, un grup d'empreses, polítics, econòmics de tot tipus. Clar la gent va vestida... si la Kioko es posa una determinada marca la gent es posarà la determinada marca. (comentari) ... Però si surt a la televisió.. i contesta entrevistes. És, recordeu aquell programa que va fer TV3 ... però no té res a veure des del punt de vista tècnic. Ó sigui, és una persona des del punt de vista tècnic.

Deia això i començo, perquè no tinc gran capacitat de divagar.

Jo crec que està fora de dubte i no cal que insisteixi sobre aquest tip de coses sobre la televisió. En aquests moments el mitjà de comunicació de massa més influent, que a través d'ell la gent s'informa, adquireix experiència concreta, etc. etc.... Tampoc cal que insisteixi gaire en que la televisió és un instrument importantíssim per la formació de gustos i d'idees. Que ha influït en la personalitat de generacions senceres i que aquest fet dona als responsables de la programació, als responsables de les televisions, sobretot, públiques però també privades, una responsabilitat, vulguin o no, que ara haurien de tenir sempre present, que en alguns llocs, jo crec que hi és present. Aquí, concretament, jo crec que no hi és present. Aquí tenim una sèrie de coses que no diré sobre això em penso que queda clar, la importància de la televisió en aquesta

formació de gustos i d'idees. Hi ha estudis recents que demostren que hi ha una relació molt clara entre el grau de preocupació dels ciutadans per determinats temes i la quantitat d'informacions dedicades a aquests temes. Els mitjans de comunicació en general però, sobretot, a la televisió, per això deia que era molt important quan parlaven de neutralitat, obrir amb una notícia o obrir amb un altra, perquè crea una determinada preocupació a la gent.

Que la televisió ha modificat més els costums. Això és una cosa que es diu. Ha modificat més els costums individuals que l'electricitat o ????. Això hi ha estudis que ho demostren. Hi ha una paradoxa també, qui és que... hi ha molta bibliografia sobre l'oci, sobre tots els punts de vista per no dir d'altres coses, per no desviar massa el tema. Però, malgrat que la televisió ocupa tres quartes parts de l'oci de la gent hi ha poca bibliografia sobre l'impacte de la televisió sobre els punts comportaments socials.

Hi ha una cosa que a més aquests dies l'hem vist i està en el centre del debats és que: la revolució mediàtica, la revolució de la informació, la revolució de ???, quasi hem fa mandra parlar d'aquestes paraules, però i és interessant, us ho aconsello, encara, que és molt superficial. És extremadament superficial, però és molt interessant perquè toquen tots els temes possibles. Evidentment, com els toca tots només toca numerar-los. El llibre ??????? perquè tracta tots els temes que poden estar modificats per aquesta revolució que parlem de mediàtica. .

Dintre de tot aquest context també estarem tots d'acord en que la televisió és una fàbrica ????. Però parlem d'un clàssic que és "Dallas". Tots sabem ??? a TV3 que el va utilitzar com a eina de normalització lingüística. Que a mi hem va costar molt anys d'assumir aquesta qüestió i haver de defensar "Dallas" com a eina de normalització lingüística, però que al final m'ho vaig creure. Realment, ara no, -cosa que valdria la pena reflexionar- però durant molt temps "Dallas". O sigui, segur que si no haguéssim tingut "Dallas" hi hauria hagut tot un sector de la població que no ens hagués mirat mai i aquí podríem discutir molt, com és que "Dallas" ha tingut aquest paper i en canvi altres productes molt més propis europeus, no els han tingut.

Lo que si que es clar és que la televisió té molta relació amb l'imaginari col·lectiu. Que en tots els països industrialitzats els sistemes de televisió han jugat un paper molt important. El que s'ha anomenat "formació de les comunitats imaginades". A Europa, sobretot, els sistemes de televisió pública i per això van néixer un règim de monopoli, han estat molt importants en aquesta formació del que també s'ha anomenat nivell simbòlic. O nosaltres, que és el que ens diferencia dels altres i que es concreta en la construcció d'un model d'identificació. Si, realment, creiem que això és així, és claríssim la relació que pot tenir això en la construcció d'un sistema de valors. O dit d'una altra manera, les comunitats que han pogut definir el seu propi espai comunicacional, l'han pogut utilitzar com a eina diferencial entre el nosaltres i els ells.

Aquí hi ha molta literatura sobre aquesta qüestió, sobretot, aplicada a Catalunya i la reivindicació d'un espai de comunicació i tot lo que això representa com a eina de construcció d'aquest imaginari col·lectiu. Hi ha qüestions interessants, no tan relacionades amb els valors.

Però hi ha d'altres coses, per exemple, la idea de països catalans, que era una idea que quasi pràcticament.. ho sigui que provocava polèmica ràpida i que ningú entenia. En aquest moment hi ha dos temes dintre de la televisió catalana que creen aquest espai com una persona a nivell de països catalans i que no porten cap problema. O sigui, la gent ha entès -no l'entès, no simplement l'acceptat, l'accepta o la viu- sense que provoqui problema que és el mapa del temps i ningú protesta al país valencià perquè surti, al contrari. Perpinyà, telefona de tant en tant quan surt alguna cosa i, aleshores, nosaltres ens espantem i traiem ????. Els de Perpinyà telefonen i diuen "home, es que el nostre temps és més proper al vostre que no el de Paris". Per tant, mapa dels països catalans es un mapa "absolutament" acceptat a nivell de l'imaginari col·lectiu en la meteorologia i una altra cosa és el Club Super3. O sigui, que nens de tot l'àmbit de llengua catalana, sense cap problema i sense que ningú s'hagi posat aquesta qüestió com a problema. Segurament després quan seïssim a una taula i e parléssim, sorgiria el problema però a nivell de l'imaginari col·lectiu la gent té la idea del mapa dels països catalans que en altres moments, simplement, el dibuixar el mapa ha creat unes polèmiques molt grosses.

Per comparar "Dallas amb "La Rosa" o la "Nissaga de poder", de la mateixa manera que "Dallas" ha estat un model identificatiu a nivell internacional comú amb cultures molt diferents. Doncs, "La Rosa", "Nissaga de poder" han estat també elements identificatius comuns a nivell d'aquesta àrea. De fet, als inicis de la televisió a Catalunya -perdoneu que posi aquests exemples però no puc evitar-los- es tenia molt clar quan es deia "nosaltres emetem", que era el permís per al Principat però arribem de Salses a ??????. De fet quan jo deia de tapar el micro perquè jo considero -i es una de les coses no cal tapar-lo perquè ho dic sempre- però que no agrada gaire als meus superiors, quan dic que, i alguna vegada s'ha plantejat, fins i tot, a nivell de consell d'administració (mirava al Jordi perquè penso que aquell dia hi era), un dia que ho vaig plantejar. En aquestes primeres qüestions, o sigui, deixant clar tot aquest paper important de la televisió com en el moment de la creació de l'imaginari col·lectiu. Quan s'ha plantejat? però, es planifica aquesta qüestió.? S'ha d'utilitzar la televisió com a eina de transmissió de valors? Nosaltres la utilitzem, com a eina d'ordenació lingüística però s'ha d'utilitzar i, normalment, he estat molt criticada, fins i tot, m'han tractat de reaccionaria. Què vols transmetre a través mitjançant la televisió? No seríem els primers que planificaríem els valors. O sigui, pràcticament, tothom a planificat els valors a través de la televisió. Jo no defenso planificar els valors. Això n'hauríem de parlar, després en tot cas, discutim-m'ho.

Nissaga de poder té uns valors determinats. Quan la meva filla de tretze anys em diu "jo no em casaré, mai" i li dic "per què?" i em diu "perquè els adults sou uns hipòcrites" i li dic per què? Perquè resulta que en una setmana a l'estiu quan ella podia mirar la televisió va mirar tres o quatre coses de producció pròpia nostra

“Nissaga de poder”, “Estació d’enllaç” no sé quines coses més i resulta que aquella setmana per mala sort, doncs, tothom feia el salt a l’altra. En una setmana va ser una pluja de gent que es feia el salt uns als altres.

Evidentment, que transmetem uns valors vulguem o no vulguem. Com a mínim reflexionem sobre aquests valors que es el que jo demanava un dia al consell d’administració i no ho he tornat a fer mai més perquè vaig sortir una mica escaldada de la qüestió.

Exemples de planificació de valors. Hi ha un document que si alguna vegada podeu mirar, us el recomano de la CIA, que jo el cito sempre. Just després de la segona guerra mundial, aconsellant al govern nord-americà que invertís diners a Hol·lywood i que ajudés a Hol·lywood perquè en aquell moment estava guanyada la guerra militar però s’havia de guanyar la guerra cultural. I de fet ho va fer i se’n ha sortit molt bé.

Hi ha una cosa molt més recent que si teniu accés a Internet hi entreu. Un Weeb de la Casa Blanca i trobareu el discurs darrer de fa un parell de setmanes de l’Algot que es diu “Hol·lywood speech”. És el discurs que va fer a Hol·lywood recuperant l’essència d’aquest document de la CIA, aconsellant invertir a Hol·lywood i dient que no oblidis Hol·lywood -se centra en el debat de Helen- d’aquesta sèrie que hi ha una relació homosexual, que pels nord-americans aquesta qüestió és molt complicada veure-la a la pantalla i diu que Hol·lywood ha de ser a la bandera. Que el cinema americà té una transcendència molt més enllà de simple producte cultural a nivell internacional i que el cinema americà, ara ha d’agafar la bandera de la tolerància. I, per tant, demana tots els productors de Hol·lywood que integrin els conceptes de tolerància respecte a la diferència, tot aquest tipus de coses dintre la ????? individual i això ho diu sense cap por i li diuen que és un reaccionari. Hi altres coses molt més, perquè això podria tenir una transcendència política que podríem discutir molt, però hi ha d’altres coses molt més senzilles. Per exemple, (això ho hem llegit a la premsa, ara) aquest any la Margi Braun té un càncer de mama, a la sèrie (el personatge) perquè com hi ha un increment i una por i tot aquest tip de coses, la Margi Braun seguirà una evolució per dir-ho a la gent hi en molts càncers de mama, el càncer de mama en aquests moments es pot curar, no hi ha cap problema i viurà amb tots els problemes que tenim. Aquests temes han estat planificats des de l’origen. Sempre han estat planificats, o sigui, temes d’interès social.

Un gran debat que jo vaig assistir -que no tenia res a veure amb un càncer de mama- fa un parell d’anys, (dos tardors) amb gent de sanitat que deien “escolta per què no mateu algú d’una intoxicació de bolets” perquè ens gastem molts diners amb campanyes publicitàries per que la gent vagi en compte amb això dels bolets i en canvi si algú de Nissaga de poder es morís, seria fantàstic. Bueno, quan això ho van plantejar els guionistes van dir “ no de cap manera, perquè ara ens demanaran això i després que ens demanaran” I després mataven algú a Nissaga de poder a base de matarrates, que no sé. Posaven dosis de matarrates en unes galetes i la pobra senyora anava menjant galetes i moria a poc a poc.

Per tant, quan parlem de transmissió de valors i qui és el que planifica la transmissió de valors, és una cosa que hauríem de discutir profundament perquè jo la veritat és que hem vaig quedar sense paraules quan em van dir “home, ara ens demaneu això, després ves a saber que ens demanareu” Però he després els hi vaig donar una idea perquè no van matar pels bolets però sí de matarrates.

Com que parlava d'Estats Units, tota aquesta qüestió dels valors potser és més fàcil d'entendre allà que aquí. Perquè un dels sistemes d'afirmació del caràcter nacional dels Estats Units, s'ha fonamentat una cosa molt interessant i molt curiosa, amb llistes de valors. O sigui, des del moment de la diferenciació respecte a Anglaterra respecte a la metròpolis. Fins ara, hi ha hagut llistes de valors que han anat evolucionant amb el temps. De fet, quan l'Algot diu “ara hem de ser abanderats de la tolerància” està afegint un nou valor en les llistes de valors. Jo en tinc una de les darreres llistes que són molt curioses, que no les llegiré, però si algú està interessat, ja li passaré. Són alguns valors totalment contradictoris perquè no es pot ser a la vegada: idealista i materialista, pacifista i violent, però hi ha llistes establertes. Hi ha una mena de consens d'acceptació d'aquestes llistes. És normal que després l'audiovisual sense cap problema pugui reflectir aquestes llistes. És una cosa curiosa.

Els americans han anat utilitzat aquesta llista de valors per reafirmar-se nacionalment. Si el seu concepte d'identitat ha sigut sempre un concepte molt flexible i molt evolutiu. En canvi, el concepte d'identitat europea a estat molt tancat amb ell mateix. Potser aquí també hi ha aquest dificultat amb la transmissió dels valors. Jo quan llegies aquella ??? de l'Alain Blum, hi he pensat. O sigui, la primera cosa que he pensat és amb una cita que en algun lloc vaig llegir sobre aquesta dualitat entre Àmerica-Europa, entre el nou món i el vell món. Aquesta comparació constant, m'he recordat d'una cita que era “A l'est (o sigui a Europa) reis i sepulcres, a l'oest els prats verds”. I, quan parlaven de la nuesa dels estudiants que nosaltres ho veiem com un element negatiu, com a europeus ho veiem com un element negatiu. O sigui, que identitat entesa, si entenem la identitat no com a simple definició sinó com a experiència en constant evolució, experiència demés que necessita expressar la seva voluntat d'existir i el seu projecte de futur de cara endins i de cara enfora, com un acte d'afirmació el primer i de comunicació, el segon, entendrem la importància que té per una identitat determinada construir el seu propi imaginari col·lectiu i el seu propi nivell simbòlic.

La importància a nivell simbòlic. Quan parlo d'importància a nivell simbòlic. Un altre exemple, molt petit, molt curt, molt breu que il·lustra tota aquesta qüestió relació nivell simbòlic o identitat col·lectiva i transmissió de valors a la televisió, és l'exemple de Rossane. Quan la Rossane actriu diu “vull deixar de ser horterera” O sigui, vull deixar de ser una persona ordinària. Vull deixar de ser de classe mitja baixa, analfabeta, quasi, i vull pujar de nivell social i els guionistes pensen, be, que guanyi la loteria i aleshores pot canviar la taula de casa seva i posar un sofà de pell etc.. La classe mitja americana se sent ridiculitzada en els seus propis valors i l'abandona i han de treure a Rossane de la televisió.

Per acabar amb una cita de Matelar que m'ha semblat interessant que il·lustra aquesta qüestió diu "L'era de la mencionada societat de la informació és també la de producció d'estats mental. Haurem d'enfocar, doncs, de manera diferent la qüestió de la llibertat i la democràcia. La llibertat política no és pot resumir en el dret de l'exercici de la voluntat individual, resideix també en el procés de formació d'aquesta voluntat i d'aquest ..."

Josep M. Vallès.

Gràcies. No s'entén (parla sense micro)Lo important és el missatge publicitari. Acabem per raons d'agenda no vam poder incorporar aquests elements a la taula, però la idea si que voldria que fos present quan debatim el que ja de per si es prou ampli i prou extens. .Obrim un torn

Jordi Porta.

Dues coses molt breus. Hi ha moltes coses a comentar però tornant al tema de la democràcia a partir dels mitjans de comunicació, jo m'adono d'un problema que és un mica gros. Es a dir, els temes polítics pròpiament i de funcionament democràtic, cada vegada es tornen més complexos. Es a dir, el tema de presa de decisions i de que tenim d'aquesta visió és sobre qüestions cada vegada més complexes i difícils d'entendre pel ciutadà corrent (en el qual m'hi conto). Es a dir, avui, qualsevol decisió que està vinculada és intervenció econòmiques i caràcter internacional. La intervenció política depèn d'infinitat d'acondicionaments. Aleshores, el polític que ha d'aprendre o al Parlament ha de poder explicar això al ciutadà, jo trobo que es troba amb unes grans dificultats. I d'aquí és el criticar, el que ha dit abans en Llorenç, criticar als mitjans de comunicació. En certa manera els criticaria en la mesura, primer: els mitjans davant de problemes molt complexos, han de donar explicacions molt simples, perquè tampoc no poden explicar la complexitat perquè no tenen mitjans, i els polítics, també s'han d'acostumat a que quan expliquin un problema complex, ja ho diuen recalcant i emfatitzant una frase que sembla un titular per demà. Aleshores, això dona una continuació difícil de resoldre. Es a dir, com fer pedagogia, diguéssim, a través de mitjans que usen instruments o slogans molt simples i que en canvi no dona compte de problemes molt complexos. Aquest és un problema que no sé massa com s'hauria de resoldre, però aquí crec que l'esforç de pedagogia política en els mitjans, hauria de ser més important del que és.

Victòria Camps??.- Jo volia dir, ara s'he m'acudit una altra cosa.

Primer: jo posaria en qüestió lo que ha dit el Llorenç de la neutralitat en els mitjans. No perquè no ho siguin neutrals, però jo penso que no ho poden ser. Em sembla que des de la professió periodística, com que estem molt diferenciats que la informació és una cosa i la opinió és una altra, és simplifica una mica aquesta qüestió. Perquè és veritat que els mitjans de comunicació reben coses i no les fan a buscar, les reben, però, es

clar, de tot això que reben, seleccionen. Alguna vegada he sentit a dir que un dels problemes dels consells de redacció o dels informatius, per exemple, el de la televisió, és de vegades quan es discuteix si una notícia ha d'anar en primer lloc o no ha d'anar en primer lloc, perquè té un cert morbo (recordo una vegada un director d'informatius que m'ho va explicar). Un accident d'aquest d'estiu de joves que havien mort tres o quatre joves i dubtaven si posar-ho en primer lloc o no, i al final van decidir posar-ho en primer lloc amb unes imatges i "no ens vam equivocar perquè l'endemà tots els diaris portaven en primer lloc la mateixa notícia". O sigui, que el criteri és purament això, no. Que coincideix amb lo que tu deies "com es que coincideixen els grups?" Coincideixen perquè volen coincidir, jo diria, perquè pensen que si no coincideixen, s'equivoquen. Aleshores, penso que és un tema de reflexió perquè, es clar, és la competència mercantil el que porta a dir si "jo dono una notícia perquè penso que és més important però no la donen els altres, jo m'he equivocat".

Després una altra qüestió és la de la planificació a la televisió, que em sembla, que és molt important .

Es clar, si es veritat això que has dit al final aquesta cita de Matelar de que " lo important és la formació a la voluntat i dels estat mentals". Ara, hi ha un llibre en premsa de lo que ha acabat de publicar del Marina que és sobre "L a voluntat perduda" que ja ha sortit, que segurament és un concepte que ha estat poc present en el pensament ètic i filosòfic. Es clar, sembla bastant evident, no, que s'han de planificar coses perquè sinó com es formen les voluntats i com es forma una voluntat col·lectiva, si finalment es la voluntat general de Rousseau una mica això. Aleshores, es curiós que els exemples que has posat, Imma, són tots de telefilms que potser és de lo més televisiu que hi ha. I, que demés em sembla, que és veritat, que a través de la ficció, és com s'influeix, realment. A vegades quan parlem de la programació televisiva, diem "és cultura o és documental" i no és això. La manera d'influir és a través, precisament, de la ficció i d'una manera indirecta. I, es planifiqui o no a mi em sembla que s'està dient allò que es considera que s'hauria de dir. Jo aquestes series catalanes (jo hi estic enganxada a aquestes series) les he vist, no totes, perquè penso que són interessants. Crec que hi ha hagut com un intenció, que potser no ha sigut conscient, de donar una imatge progressista: parelles homosexuals... o sigui, aquest tipus de coses que no es només una intenció de normalització lingüística, de fer país (que també hi es) sinó de donar una imatge de joventut (que després la teva filla et diu que això és hipòcrita) i que a lo millor està relacionat amb aquest complexa que abans algú deia que teniem. Hem de passar-nos una mica per donar una imatge progressista.

I, connectat amb lo que deia el Jordi Porta hi ha dues coses, a mi em sembla que els mitjans de comunicació en general i després amb la televisió s'han d'acceptar: una és la superficialitat, o sigui, que no es pot ser massa complexa a través del mitjà de comunicació i l'altra és espectacle. A mi em sembla que la televisió ha de passar per l'espectacle. O sigui, que el llibre de Neil Postman "Divertir-nos fins a morir" a mi em sembla que té tota la raó. O sigui, que tot el que es faci a través de la televisió, siguin debats, siguin educatius, siguin informatius, tot ha de passar per l'espectacle. I, això potser nosaltres que no hem nascut amb la televisió, encara ens sorprèn. Però, potser els joves ja ho tenen tan acceptat que no cal, o sigui que el context ja el coneixen. Ja saben que si volen aprofundir no han d'aprofundir a través dels mitjans de comunicació sinó que

han d'anar a buscar un llibre. Vull dir que, avui, es parla molt que s'ha d'educar per veure la televisió o per saber descodificar els mitjans de comunicació i potser això és una cosa que s'aprèn espontàniament, que no cal educar explícitament perquè ja es va coneixent en diferents contexts.

Josep Mª Carbonell.- Tindria quatre coses.

Primera: Llorenç, joestic amb desacord amb tu quan dius que "allò que passa realment, és el que passa als mitjans de comunicació. Jo crec que per contra, nosaltres ens trobem en una de les paradoxes de la societat de la informació. Quan més prop estem de la informació, quan més mitjans tenim per conèixer les coses, sovint, estem més allunyats d'allò que possiblement passa en la realitat. Ens trobem amb aquesta paradoxa.

Segona. Certament, jo no comparteixo tampoc aquesta visió optimista potser, excessivament optimista dels mitjans i de ??? amb lo que deia abans en Jordi Porta. Potser si que la Vanguardia o el País, com a diaris han funcionat més com a mitjans d'una certa neutralitat però avui en dia el Mundo, l'ABC i companyia, interpreten i orienten les informacions i aquí trobaríem moltíssims exemples. Aquí hi ha una diferència entre la premsa catalana i la premsa de Madrid. La premsa de Madrid actua en una orientació de les informacions en funció dels grups econòmics o periodístics o ideològics és bastant clar.

Tercer. Un dels problemes del món audiovisual és la reducció mediatica que suposa el món audiovisual. La reducció mediatica també de la política, del discurs polític i de les notícies polítiques. Per exemple, el PSC aquest mes han tingut Filesa matí, tarda i nit, practicament, permanentment. Jo pensava, ahir, abans d'ahir '????' del PSC de tres-centes persones per presentar els treballs base del llibre blanc de la cultura del PSC. Un treball de dues-centes persones, de vint equips, que porta un any (realment és un treball que serà molt serio) un requadre petitet als diaris. Comentari breu a notícies nit, res més que això. Això en part per la reducció mediatica que suposa la imatge audiovisual dels mitjans.

I per acabar jo crec, Imma, que si que hauríem de tenir el coratge, és un tema que hauríem de discutir, de programar valors, programar explícitament...

Josep M. Vallès

Només per informació hi ha demanades, a més de la teva tres paraules, després anirem a dinar.

Angel Castañeira???

Primera qüestió. Jo crec que era important, continuo pensant que és important que hi hagi representants dels mitjans de comunicació diferents. Però jo penso que aquests mitjans de comunicació són molts diferents amb funcions diferents. Es a dir, els mitjans: informen, interpreten, opinen, valoren, modifiquen la realitat i creen, com diu la Imma un imaginari col·lectiu, molt sovint. Però no tots aquests mitjans actuen igual. Es a dir, per exemple, crec que es manipula més una opinió a través dels mitjans escrits i en canvi es crea un imaginari col·lectiu ??? a partir del mitjà audiovisual.

Simplement, afegiria un element que per a mi era important. Penso que a partir d'ara també podem dir que els mitjans de comunicació, cada vegada més, promocionen la interacció. Es a dir, posava abans l'exemple algú i el volia posar per què em sembla que es important que he fet el seguiment a França del debat sobre "La vida nacionalitat d'immigrants" i, per exemple, a Le Monde han posat un Weeb que permet interactuar dia i nit amb la ministra (que no recordo el nom) que ha fet la proposta de llei sobre aquesta llei de nacionalitat. Allà reps tot tipus de missatges. Pots interpel·lar a la ministra, ella et contesta. Pots rebre informacions de com s'està vivint des del Quebec el tema del principi de nacionalitat amb estrangers. O amb Estats Units o amb d'altres llocs. Es a dir, aquesta idea, i per tant el paper d'Internet com un nou mitjà de comunicació, penso que seria bo valorar-ho. Sobretot, no tant a la creació de valors sinó en la definició del paper de la democràcia en el futur. Em sembla que és important o jo aquí, almenys, he trobat que era, terriblement, ric.

Segon element important i que jo he trobat que no ha aparegut i que jo voldria dir. És també, sobretot en els mitjans escrits i en la ràdio -aquí no s'ha parlat de la ràdio i em sembla que és molt important, la creació d'una visió democràtica. La creació d'una opinió pública, veritablement, democràtica ha canviat. Es a dir, en l'època dels diaris espanyol Sol, en l'època d'Ortega, els intel·lectuals que definien l'opinió pública eren comptats. Es a dir, Ortega definia: les editorials, les traduccions que s'havien de fer a l'espanyol, i pràcticament dictaminava la gran opinió pública d'una gran part de tota la ciutadania espanyola. Ortega i quatre més.

Avui, els diaris, jo penso que han democratitzat els diaris, la ràdio, indirectament, penso que també la televisió, amb els límits que tu deies d'ajustar-te al minut, que et permeten parlar. Si que han permès una visió molt més oberta, molt més complexa, molt més plural, molt més interclassista de l'opinió. I penso que això seria bo, discutir-ho. Discutir-ho des del punt de vista favorable. Veure els defectes positius que té. I ara diré el contrari, també des del punt de vista negatiu. No fa gaire a Madrid discutíem aquest etern tema amb uns intel·lectuals de Madrid sobre les relacions Catalunya i Espanya i havien directors de diaris molt importants espanyols, per exemple, alguns de nosaltres comentaven com és molt diferent que ens arribin a Catalunya i tinguin una incidència molt important amb les planes d'opinió, amb els articles de gent com el Gurrero de Miñon, Lamo de Espinosa, Andres de Blas o qui sigui, que poden donar una visió complexa i plural d'Espanya però en definitiva una visió d'Espanya. I en canvi, des de Catalunya els articles de la gent d'opinió de Catalunya, doncs, es quedaven simplement en la versió catalana. Es a dir, no arribaven a l'opinió

pública madrilenya. Amb la qual cosa no hi ha una vinculació de doble via que la nostra opinió arribi i “cali” a Madrid perquè puguin tenir una visió més complexa i més real de Catalunya. I, en canvi, la visió de Madrid si que ens arriba a nosaltres. Per tant de la mateixa manera que deia de que el debat i l’opinió ja no és com en l’època d’Ortega. Un debat molt polaritzat amb algunes figures sinó més obert i -penso que encara continua sent un debat definit per qui domina aquests mitjans de comunicació. I, per tant, jo penso que això també podria portar conseqüències destacades en el tema que estem discutint.

La tercera i, gairebé, la última. Seguint amb lo que deia el Pipo sobre si s’han de programar valors o no, jo faria, simplement, un matis. Jo penso que almenys els mitjans públics tindrien el deure de fer-ho. Jo faria la diferència entre mitjans públics i mitjans privats. No estic dient que els mitjans privats no ho hagin de fer, però penso que els mitjans públics si que com a mínim seria una qüestió a debatre.

I per acabar quan deia el Llorenç que difícilment es pot modificar la societat a través dels mitjans de comunicació, a mi se m’han acudit dos exemples: el de Tejero per la televisió i les conseqüències que va tenir veure a Tejero per la televisió. Els canvis que va provocar allò, almenys a les forces armades, que a mi crec es prou important. I, d’altra banda, la importància del Sr. Pedro J. Ramírez, en tombar un govern. Estigui bé o estigui malament. Es a dir, força si que en tenen. Jo no sé si és positiva o negativa, però que poden incidir, poden modificar, poden transformar una part de la societat, sens dubte.

Joan Batlle

També d’una forma una mica desordenada. Jo crec que es veritat que els mitjans programen valors, no dicten, ho fan. La sèrie, mateix, jo crec que té un valor com la del “Mèdico de família”, planifica un marc de valors, que a mi em sembla prou suggerent i interessant. En tot cas, pots coincidir o no però planifica una sèrie de coses. Com el posar a la Juani i treure el Graduat Escolar, doncs, proposa un valor. Una persona senzilla pot no se que... o que si una metge és prepotent algú li para els peus .. Que hi ha un mar de valors i que no ens hem d’amagar. En tot cas, jo crec que el conjunt de nosaltres potser som massa ingenus en pensar que no dominem el mitjà. Els mitjans de comunicació no els sabem jugar, no els controlem i tenim la incapacitat. I jo crec que amb això hauríem de tenir capacitat.

Jo no és que vulgui molestar amb lo que diré, ara, al Pipo però, possiblement, quan diu “ es veritat tot això de la ???? ja ha sortit ...”, però a lo millor si haguessin muntat cinquanta pancartes com vam fer en el cas Filesa al carrer sobre el tema, o no sé quina història, a lo millor hagues sortit això. Haguessin muntat un “berenjenal” que en lloc de fer un acte de tipus intel·lectual ho haguéssiu ficat en no ´se a quin lloc, potser haguéssiu sortit. Es a dir, aquesta és la contradicció del sistema, en que s’ha muntat un mecanisme en que els mitjans de comunicació funcionen així. Perquè no es ben cert que existeix allò que surt a la tele. Allò que no surt a la tele, no surt. Nosaltres ens passa com a col·lectiu, a vegades, diem “això es una llastima perquè no ha

surtit a la tele, i ningú ho sabra”. No és veritat, ho sabem, els que ho sabem que a lo millor som pocs, però també tothom esperaria que ho sapiga més gent i si ho ha de saber més gent, ho ha de saber per la tele.

L'altra cosa que em preocupa i això ho pensava amb referència a la televisió i a la ràdio, desgraciadament, el valor de la democràcia s'ha convertit amb el valor de la tertúlia. De la verborrea fàcil de que qualsevol pot opinar, qualsevol pot dir. Clar, per mi es preocupant. Perquè sigui en tertúlies interessants però acabem això dient lo del Pellicer de lo de Déu o les tertúlies o la COPE o el que sigui. Es ben certi que en l'imaginar col·lectiu surt. A casa de cop i volta algú parla i surt, “la Clara no sé que, l'Eduard no se quants” i diu “on surt?” Llavors parlen d'un dels personatges de Nissaga de poder, com si fos ja algú de la família. I, a lo millor aquell dia passat ni el meu fill ??? ha vist la serie. Però, a la tarda se'n ha parlat a l'escola i arriba l'hora de sopar i diu “l'Eduard no sé que li ha passat que ha deixat embarassada a no se qui”.

?????

He sentit moltes coses i moltes ens les hem anat trepitjant, suposo. Estic d'acord amb el Pipo. També amb la teva ??? Jo no estic gens d'acord en tema societats. Jo penso que hi ha moltes mes coses a la societat que no surten en els mitjans.

En aquest cas, el que hem preocupa de la societat, -una mica també com has dit tu- Segurament, la culpa es de la societat i no dels mitjans. “Quien pone el cascabel al gato?” Vull dir, qui comença?. Però si que veiem el pla, almenys jo com a coordinadora de l'àrea de pobresa de l'Àrea de Benestar Social de l'Ajuntament. Cada any, des de fa set anys, una de les recomnacions que es fan en el Consell Permanent de Benestar Social és la sensibilització de la societat en els temes de Benestar Social a través dels mitjans de Comunicació. Perquè si no es tenen els mitjans, no existim. Es a dir, tot el que no té presència pública no hi és. Aleshores, cada any es fa una roda de premsa i cada any constatem i -jo personalment quedo molt preocupada- perquè expliquem la cara amable, positiva, interessant de cent-vint entitats que treballen al voltant dels temes de Benestar Social, no solament ??' sinó que reflexionen en un camp de debat. Fem unes recomanacions que després les polítiques socials surten d'aquesta reflexió del públic privat que és una cosa novedosa i interessant i com a màxim i molta sort et surten dues línies en el diari, i ja no direm a la tele que no surt absolutament res. Solament surt si hi ha alguna casa que és morbosa, o sigui, els tractaments dels temes socials, solament surten amb temes morbosos com la pederastia o amb temes, doncs, com la violència a les escoles. En temes que ajuden a que la gent compri diaris o miri la televisió.

Com es trenca, això? Jo crec que tot és el mateix. La democràcia es formal. Estem en el pensament únic. En aquest pensament economicista, i tot aquest tema de la solidaritat que, per altra part, jo vull deixar dit aquí, que avui se'n parla molt de solidaritat i, a mi em fa molta gràcia. Jo crec que cada dia n'hi ha menys, però potser soc molt agosserada en dir-ho, però n'hi ha molt poca, amb el que ha dit em sembla la Victòria.

Aquesta visió tan individualista, tan materialista -que ha dit l'Àngel-, no està d'acord una cosa amb l'altra. Però, ens omplim la boca de que hem de ser solidaris, que les coses les hem d'arreglar a través de la solidaritat però no donem missatges pedagògics de que vol dir de la nostra implicació en la societat. De no ser subdits sinó ser ciutadans. Tot això queda completament a l'aire.

Josep Mª Gasch

Com he sentit que tots estaveu desacord amb en Llorenç, jo hi estaré d'acord. Vist d'una manera una mica construïda.

Jo crec que lo que reflexen els mitjans, és la cultura de l'èxit. Es a dir, donen la notícia que els porta a l'èxit. Llavors, una mica prenent d'aquesta manera estic, absolutament, d'acord amb ell. Els mitjans són el reflex de lo que mou la societat que és l'economia. Clarament, en tots els àmbits i en totes les coses. Aleshores, jo em posava dos exemples. Un, la millor classe que he tingut a la meua vida, una classe de dret, de filosofia del dret a Barcelona. És un senyor que en lloc d'anar al temari el dia abans del referèndum de l'OTAN o quatre dies abans o tres dies després - ja no recordo si eren abans o després- va fer una classe sobre "la divisió de poders". Va parlar del poder legislatiu, del judicial, de l'executiu i del televisiu. Tal cual. Va ser una classe "tremenda" i realment, avui en dia, està claríssim. Es a dir, si tu avui sopes amb el Felipe González, cada dia, acabes com sent de la "colla", per entendre'ns. Ja molta gent que sopa amb la televisió oberta.

Una mica quan , jo una mica més, ??? per interessos econòmics. Però es que tot el que veiem a la tele, realment, són conflictes, etc. etc.. A part, de casos potser concrets, en els que fracasem, o en els casos que la societat ha fracadat en el tema d'educació. Són temes d'èxit, diríem, o moguts per l'economia, al darrera de tot. I aquí una mica dic, la dificultat per explicar l'inexplicable. El que passa és que, normalment, els temes es mouen per coses que no es poden explicar, que són els interessos econòmics i per tant, aleshores, ens desviem cap a d'altres coses.

Tota la guerra d'El País amb El Mundo pels mitjans fa tema de les televisions digitals, fins al punt de convencer als jutges per què facin coses des del punt de vista jurídic increïbles. Com dipòsits que es posen a un lloc no es poden jugar econòmicament, ja se sap que són amics. El del Mundo és amic del jutge, el Gómez de Liaño el del tema del Polanco i tot això. Però, clar, és inexplicable les notícies que surten. Tu llegeixes i entens lo que hi ha darrera... I, en el fons, hi ha interessos econòmics. Jo penso que estem parlant de dues coses molt diferents: de sistemes democràtics, del que tenim i volíem parlar d'educació en valors en democràcia, que es molt més complexe perquè, efectivament, és anar contra corrent.

Quan parlaveu d'hedonisme no sé, exactament, que és. No sé exactament de que parleu. Suposo del concepte de felicitat. És complexe. Felicitat com a plaer, com a conseqüència d'alguna cosa. Jo m'he sentit ?? abans

amb el tema dels joves i els grans perquè, clar, jo penso, en el meu cas, jo estic bastant content de com he estat educat i hem considero bastant jove, just ara, en faré trenta. I, evidentment, ve de família l'educació i d'altres llocs. I penso que ens equivoquem una mica en la formació d'apartar el tema de la felicitat. No ha sortit en cap moment. I, potser, ??? “escoltem és que amb això que puc educar, més a més, puc ser feliç”. Ho dic per anar resituant amb l'altre camp del que parlaven.

Imma Tobella???

Dues o tres coses molt ràpides. Una cosa que poder explicaria. Aquesta diferència de concepció que hi ha entre algunes coses que ha dit el Llorenç o que dic jo. O com tracten un determinat tipus de notícies o com tracta la qüestió dels valors un determinat tipus de diari, o com tracta la televisió que podrem lligar-ho amb lo que hem dit, hem citat varies vegades a en Pellicer, l'altre dia el debat sobre l'existència de Déu. Hi ha un concepte que jo crec que és molt interessant i és molt entenedor: el tipus de programes com els del Pellicer o el tipus de discurs televisiu i que també explicaria i que també es preguntava en Jordi Porta sobre i, tu crec també penso que t'ho preguntaves, sobre com s'utilitzen o com s'usen sistemes molt simples que són molt complexes. La diferència, es parla dels fast ??? i diuen la gent que surt a la televisió són “fast ????” i per tant es tan fent un paral·lelisme amb el fast food. I jo diria que pensant amb aquesta qüestió se m'ha acudit que potser el diari representaria un restaurant en el sentit més clàssic de la paraula i potser la televisió representaria un fast food. Que no és ni bó ni dolent. Només que quan tenim, doncs, “Medico de familia” que, per cert, i així ja contesto a alguna cosa que s'ha dit per aquí. “Medico de familia” que planifica valors, tot hi sent un programa de televisió privada i els planifica i a més al començament de la temporada diu “aquest any Medico de familia” perdona d'aquests, d'aquest, d'aquest... d'altres. O sigui, si parlem de fast food aplicat a la televisió, recordem que “Medico de familia” el veu un 75% de persones. Es a dir el fast food jo no tinc res - bé si ho tinc tot contra el fast food- no m'agrada el fast food. Però si un només s'alimenta de fast food al final pot estar malalt. Aquesta es una qüestió que volia introduir en aquest punt.

L'Angel ha dit una cosa que m'ha fet recordar que he anat molt ràpid, massa ràpida i que no he parlat i que era importantíssim que és: el concepte d'interactivitat i el concepte d'Internet. No tan Internet com a mitjan de comunicació sinó la xarxa de xarxes. O sigui, el concepte de tematització. Multiplicitat de canals i aquí hauríem de parlar de moltes coses que tindrien molt a veure en el sistema de transmissió de valors. Quan es parla de la multiplicitat de canals i es parla de la interactivitat es parla de personalització, del discurs audiovisual. El Negro Ponte ha tirat enrera amb el que va dir en el seu llibre **El món digital** que deia “es fantàstic” o sigui parlava no ell, parlava però altres llegint el llibre de Negro Ponte han parlat de les “les tecnologies de l'alliberament”. Parlant de les noves tecnologies, dient: “hi haurà molt de tot, tothom estarà content”. O sigui, multiversitat de canals vol dir, doncs, que tothom tindrà de tot. El Negro Ponte, en aquests moments ja està tirant enrera i diu “no es tracta que tothom tingue de tot, sinó que es tracta de no fer “Bon dia, Catalunya” sinó de “Bon dia, Pilar”. Personalitzar molt el missatge. O sigui, això no n'he parlat i és

importantíssim aquesta possibilitat de personalitzar el missatge. I, la possibilitat, demés, que hi ha no tenim un emisor o dos mil emissors i milions de receptors sinó la possibilitat de que cadascu pot ser emisor i receptor a la vegada. O sigui, que la responsabilitat ja no és de dos mil i tots els altres estem lliures de responsabilitat, la mirem o no la mirem, sinó que tots en certa manera ens fem responsables.

Llorenç Gomis

Els mitjans de comunicació el principi de neutralitat en acció i que s'ha de tenir en compte per entendre els mitjans i la societat, també.

Evidentment, no vull dir que els diaris siguin neutrals, perquè tots estan projectant coses que van a enradera. Quan es posa en l'imaginari col·lectiu el mapa aquest no el posen els mitjans el posa un que està radera dels mitjans. I, volem que ??? hi hagi una concepció dels Països Catalans, tot i que no estem d'acord amb els que governen a València i a Mallorca. Això no és una cosa dels mitjans sinó és una cosa de qui està darrera dels mitjans. Amb el satèl·lit digital, es clar que no són neutrals perquè hi ha interessos i uns van contra els altres. Que vull dir en aquest sentit? Vull dir, globalment, no un mitjà o un altra, no un col·laborador o un altra, cada u diu lo seu, els mitjans funcionen d'una manera neutral. Per exemple: televisió privada, televisió pública. Tots estan d'acord que la pública hauria de fer unes coses, però hem de reconèixer que no les fa. Es a dir, els valors de "Medico de familia" venen ... i en canvi la televisió pública, competència amb les privades amb els mateixos títols de programes i de vegades amb les mateixes persones que passen per allà. Què vol dir això? Que ? d'una manera neutral. No posa en la paraula neutral un valor positiu sinó un valor descriptiu. Funciona d'una manera neutral.

Com deia la Victòria, -que té tota la raó-, que et va dir "hem tingut raó, perquè l'endemà, tothom ... Això és pura neutralitat, si voleu. Els valors notícia, són uns valors que són de coses diferents dels altres i , són els decisius en l'hora de dir: quina cosa posem a dalt o posem a baix. Perquè diem, si demà tots ho diuen. Tenia raó si demà no ho diu ningú, ens hem equivocat. Prescindint de què és el que deien. Això en la vida moral no funcionem així. Una cosa que jo la faig i els altres no la fan hem deixa indiferent, em queda justificat pel deure moral, però en els mitjans aquests valors notícia són els que funcionen a qualsevol mitjà televisió, diari.... Que no hauria de ser així. Joestic d'acord, això no ho discuteixo, però que si no tenim en compte que les coses funcionen així, difícilment, entendrem els mitjans.

Llavors, que passa reflexen o no reflexen amb la societat. Reflexen allò que la societat es capaç de deixar impres... Són les penjades de la societat. Hem posat exemples. Si en dos anys treballan i ... De qui es culpa això vostra o dels mitjans. De la gent que potser està interessant a poca gent. En canvi en Sala, tothom sap qui és, veuen la foto. Ens hem de donar compte que els mitjans són molt democràtics. El funcionament no els que manen els mitjans, ??? es fan un temps de tothom. La democràcia política va començar essent impopular

perquè, carai, aquí hi ha uns que saben o uns que no saben, vot per tothom. Això era una cosa que anava contra tots els principis de la cultura tradicional. Encara els avis els hem sentit “no pot ser igual...” ara fem una aposta, tots els vots són iguals. Això és democràtic. No vol dir que la democràcia funciona bé. Funciona malament, però això és democràtic. Fer-se entendre de tothom, jo crec que es democràtic. Que tothom entengui malament, això es democràtic, perquè la gent molts no els interessa. L'esforç que dius tu, estic completament d'acord. Es clar que s'ha de fer, s'han d'explicar d'una manera simplificada coses complexes. Això ja es difícil. Jo soc professor d'Universitat i soc periodista. Jo crec que soc molt més democràtic com a periodista que com a professor d'Universitat. I, encara com professor universitari soc més democràtic quan parlo amb una gent davant que quan faig un paper, que són paraules més llargues, les frases ho conto a l'ordinador i veig que són més de vint paraules. Això no és democràtic, pot estar més ben expressat.

En aquest ??? hem d'agafar els mitjans. Són això, són els mitjans que els podem modificar. Que hi haurà diaris que ens agraden i que no ens agraden. Això es cert, però que tots ells funcionen d'una manera molt semblant i que ??? socialment es allò en que difereixen. Això em sembla que hauria de ser un principi per l'acció. Per l'acció educativa, per l'acció moral. Sapiguem amb qui ens l'hem de veure. Ens l'hem de veure en una mena de conjunt de persones i organitzacions que tenen unes maneres de funcionar que són aquestes. I, en aquestes maneres de funcionar un dels secrets és la neutralitat que podríem tindre falta d'escrupuls. Si si voleu se'n diu així. Es buscar uns resultats: que el diari es vengui, que se l'entengui no es tan dolent, no, però és que si no s'entenen... Es difícil fer ??? una cosa que és interessant i posar una altra cosa i que s'entengui i que allà hi trobin alguna cosa prou popular ... Resulta que aquí el problema del Raval és un cas de pederastia de fa no sé quants anys, una persona que pobla.... Cert, jo això no ho discuteixo.

(una altra veu: jo penso que tu expliques el que voldries que fossin els mitjans

Potser sí. Jo vull intentar explicar ... Si no funcionen com a diferents. La neutralitat en aquest sentit, jo no dic que siguin neutrals amb el sentit moral o tot això. Jo dic que funcionen d'una manera molt semblant uns dels altres, els bons i els dolents.

*****Veu.- Tu parles dels mitjans com a poder.. (parlen tots a l'hora i no s'enten res i s'acaba en punta).

Carbonell??

Primera constatació que s'està produint un canvi en la generació de les àlids polítiques. Per tant, estan assumint activitat política en quant als motius, els sentits les raons de l'activitat política. Penso que és una data important que hem de tenir en compte. Hi hagut tota una generació que ens varen formar - si, voleu aquesta expressió- en una visió de la política com a servei: compromís cívic etc. etc. .. que està, -en part, no tothom ni molt menys- però en part s'està exhauint i està apareixen una generació més marcada -pel que jo anomeno- la indiferència moral que sostindria l'acció política estrictament com objectiu d'aconseguir el

poder polític. Seria una primera afirmació com objecte a debat. I per tant, la possibilitat de transmissió dels valors, en una o l'altra varia, òbviament. Perquè en una aconseguir el poder polític a qualsevol preu, menyspreant, un dels sentits propis de l'acció política que és l'art de la convivència, substituïm-lo per l'art de aconseguir el poder, canvia en profunditat el tema dels valors i l'activitat política.

Segon aspecte. La lògica, el discurs i la necessitat de la professionalització de l'actuació política, implica una tendència més i més forta en la segona lògica. Això comporta una problemàtica específica, almenys la transmissió de valors. En una excepció -que vull insistir- que és el món local de ??? que per a mi és el reducte de les escoles de formació política més significatives que hi ha a Catalunya. Possiblement, representen els nous espais de formació política.

Tercera. - Jo tinc la convicció de que cada dia ens trobem en una certa fi d'etapa. Vint anys després de la Constitució, de la democràcia, de la unitat dels socialistes, de la recuperació de la Generalitat. Hi ha -en certa manera- una generació que ha esgotat el seu projecte, perquè ha estat ??? satisfactòriament i que ens trobem, jo diria, en una quasi necessitat de senyalar en l'horitzó una nova etapa i concretament ens trobem amb les dificultats pròpies que neixen amb la dificultat de senyalar l'horitzó d'aquesta etapa. Així com fa vint anys les àlids, els que van alliberar la transició sabien els objectius d'aquella etapa. Els que ens sumim en aquesta història, estem una mica despistats sobre l'horitzó dels propers vint anys. La dificultat de senyalar noves fites de socialització i de motivació.

Quarta afirmació. Òbviament, el context no acompanya. Ens trobem per tres raons.

Primera. Perquè ens trobem en la cultura del dissens enfront de la cultura del consens -que va caracteritzar la transició- I el PP, el Mundo, l'ABC i companyia està portant a terme en primera ??? de la cultura del dissens.

En segon lloc perquè la corrupció apareix com a vehicle de regressió, no com a vehicle positiu de canvi.

I en tercer lloc, perquè es produeix un frontollament generalitzat de les democràcies occidentals, el paper dels poders no democràtics i la globalització.

Cinquè.- En aquest marc, i seria l'últim punt. Pistes per una acció política generadora de valors convivencials. Intento plantejar algunes pistes en el marc i de context.

Primer. Corregir la deriva d'una lògica política centrada amb la indiferència moral. Es a dir, l'acció política en els últims anys ha anat derivant- en assumir el discurs de la indiferència moral -i per tant, jo voldria reivindicar la relació entre ètica i política-

Segon. La conveniència de la desaparició de la joventut dels partits polítics com a instrument de formació. La joventut dels partits polítics no han servit en cap cas en formació sinó en corrupció de generacions que volien fer política. La joventut dels partits no han, en cap cas, ajudat a la formació perquè

han reproduït tots els “tics” negatius dels partits polítics, però tots. Això passa en la gran majoria de formacions juvenils dels partits polítics. Per tant, ha significat una ruptura de valors i de formes ... extraordinari.

Tercer. El cercar -el que proposo jo- espais transversal de formació política. També pot ser que sigui l'església l'únic espai transversal, parcialment orientat, de formació política. I està essent així.

Quart. Insistim en aproximar “ el poder” i l'administració a la gent. Lo que en dic jo: proximitat i subsidiarietat, instruments per a fomentar els valors democràtics.

Cinquè. Estendre la democràcia. En quatre línies: acabar amb l'opacitat - recordo aquell llibre famós de Bob Bill sobre els temes pendents de la democràcia- “Acabar amb l'opacitat”. Acabar amb el segrest parcial dels partits del règim democràtic. Una major cintura, flexibilitat, diafragma dels partits polítics en democràcia. Es a dir, hi ha un problema de que en excés ha estat tutelar la democràcia. Cal que els representants tinguin relació amb els seus cens i electors més directe: via electoral i altres aspectes. I, estendre la democràcia en altres àmbits del poder no polític. I al final, apuntar valors. I els valors que jo us vull apuntar són més, pròpiament, els valors comunitaris o comunitaristes. Insistir en el valor de la pertinença i de la identitat com a factor important, a més per respondre als processos de globalització en una comunitat. Segon, els valors del reconeixement de l'altra, l'autoritat. I, el tercer, -que em sembla que és molt important, en el context que ens toca viure- que seria la construcció europea. El valor d'Europa. Apostar, clarament, per Europa com un horitzó a vint anys que ens podria ser motivador d'una certa il·lusió col·lectiva.

Carme Tolosana???

Es possible que jo sigui més breu que en Josep M^a. Sobretot perquè ha fet una exposició tan suggerent i tan ordenada, que el que jo faig ara, només pot servir com un comentari a peu de pàgina perquè ho havia pensat amb una dimensió molt diferent, però com penso que pot complimentar, no farà cap mal.

Jo m'havia fet una pregunta molt simple i era que els valors que transmetem quan fem política o fem per dues vessants: una amb la manera de fer política i l'altra amb allò que serien els continguts dels que decidim, el que decidim. El contingut d'allò que legislem. De la norma de convivència.

Llavors, m'heu havia plantejat - per això dic que és una reflexió, gairebé, intimista- perquè m'ho havia plantejat de quins problemes m'ha suggerit a mi, com a novella en el compromís polític, no. Però, si en la política pública i més professional I, a mi m'havia suggerit aquestes reflexions, també enunciats, solament.

El mirall del compromís individual i el compromís que et suposa pertànyer a una organització. Les contradiccions que això et poden suposar. Seria allò de la vinculació i l'autoritat des de l'obertura

democràtica. La coherència entre allò personal més privat, el comportament públic. També el perill de convertir-se en una nova classe on accentuar els aspectes corporatius. Això ens passa als polítics que som diferents. El legitimar l'activitat política et pot portar, i hem vist com a problema, a legitimar certes maneres de fer: un cert oportunisme, un cert maquiavelisme -una manera que ho heu dit, abans, i m'agradat perquè ho havia pensat també- una simplificació dels missatges, en tant en quant només tenen valors i són recollits mediàticament. T'autocorregeixes, t'acostumes a autocorregir-te. Quan vols fer una explicació més complexa -li faig, això no que no ho recollirà el titular del diari-

I, una altra cosa que a mi també em sembla molt important és la defensa de la dignitat personal. Sembla que quan entres en el món de la política es d'estar disposat a renunciar a la defensa de la teva dignitat perquè entrar-hi vol dir que tindràs molts privilegis, potser! Que estaràs a prop del poder, potser! Però, que t'has de sentir dir que "tots són iguals". Que "tots són corruptes". Que "tots ho fem per no sé que" i a mi també em planteja un cert problema.

Per inspirar-me una mica, jo havia llegit (rellegit) papers que tenia. Eren més educatius que una altra cosa. Llegia un de Giroud un article, que ell parla dins de la pedagogia crítica i deia: "els professors han de ser intel·lectuals transformadors" i jo dic "que hauria de ser un polític?" Volem fer paral·lelismes i no he trobat cap resposta.

Pel que fa als continguts, allò que deia jo, del que decidim de les lleis. Allò que serà la norma de convivència. També ja ho heu dit, per mi el problema està si existeix un sistema de valors -ja sé que no universal- però almenys amb més, per tal de que aquesta activitat tingui com a objectiu la defensa del bé comú. La construcció de la societat democràtica existeix. Aquest corpus de valors comú a tothom perquè quan fem lleis, diguéssim. Quan construïm o arreglem la convivència, que es part de la nostra feina. Quan gestionem el patrimoni comú, si es que estem en el poder. Existeix aquest valor comú que ens permeti saber que ho fem això en nom del bé comú? I, jo pensava que clar, una mica també ho deia el Josep M^a, la recerca del consens que no es converteixi, a vegades, en pragmatismes excessius que ens fan veure la realitat que existeix com la única realitat possible. I això ens porta a una limitació. I després, davant de vegades de la incapacitat o la impossibilitat d'intervenir -com a tu t'agradaria- el refugi en els fonamentalismes ideològics. I amb tot això, em venia també una reflexió, la dificultat de la formació política.

Josep M. Vallès.- ...no se sent

Joan Batlle

Jo intentaré fer unes aportacions generals i potser explicar unes experiències més concretes en el sentit de dir .. I, recollint algunes coses de les que han sortit, avui, al principi, quan dèiem que els valors s'han de

sustentar o han de ser o han de possibilitar instruments de socialització. En la introducció en Vallès parlava de temes d'educació formal de no formal., mitjans de comunicació etc.. Possiblement nosaltres formariem part d'un context: d'educació no formal, per una banda, i d'àmbit de participació per una altra. Es a dir, és una barreja. Es a dir, no hi ha un estat pur de dir només és educació no formal sinó que en definitiva conflueixen dos maneres de treballar: una acció educativa i una altra com és una acció educativa infància-joves, amb uns nivells molt alts d'acció i de participació. Potser aquesta és una de les gràcies que pot tenir. I, també una gràcia que pot tenir a diferència de l'escola que a vegades, també l'acusem de molts mals però que, jo crec té moltes virtuts. Però a vegades ens passa això. Com que no hi ha mestres aquí o molt fort o a vegades no hi són, tenim la capacitat de dir ràpidament, que l'escola hauria de fer i no ha fet. De fet, possiblement, la ventatja que pot tenir l'educació no formal o lliure, és que no hem de treballar amb valors clarament adaptatius sinó que podem treballar amb un context molt més ampli, en el que els nois i les noies es puguin trobar: jugant, aprenent, relacionant-se, socialitzant-se definitivament i fent-ho en forma de participació. Des de la nostra perspectiva pensem que un repte important en la construcció democràtica -ja ho he senyalat abans- es tracta de concebre l'associacionisme com un factor de participació. Com un factor a considerar i a tenir en compte. Possiblement, tenim una democràcia molt jove i l'hem construït molt, per una part, en els inicis amb el desmantelament del moviment associatiu. Els primers moments de l'entrada de la democràcia: les èlids, els dirigents etc, etc. del sector associatiu van desaparèixer. I, per tant, jo crec que hi ha un trencament que hauríem de poder analitzar -almenys en algunes poblacions es produeix això-. Hi ha un trencament, molt clar, de referents entre: gent que havia estat líder en el sector associatiu i que passen, automàticament, a l'àmbit polític o administratiu i, per tant, desapareixen completament del mapa i per molta gent el 77 o principis del 80 inicien activitat associativa, sense uns referents al davant. I, per contra enfrontats en els referents associatius que estan a l'altra banda d'una construcció i una relació. Possiblement, això si hagués passat o hagués estat més consolidada l'efecte seria menor però en aquell moment, és un tema a tenir en compte.

Altres qüestions que una mica en aquesta idea volia assenyalar. Ens trobem en una realitat que treballem en un marc, nosaltres que ens definim com "marc d'educació en el temps lliure". Amb dos qüestions claus per mi que són: el temps lliure entès amb dues dimensions, la del temps dimensió quantitativa però alhora qualitativa i tenint l'espai. Per tant, a mi em sembla que és un tema de preocupació en el marc de construcció de valors i de participació democràtica, a l'entendre que una, bàsicament, en el temps lliure en el conjunt de la ciutadania exerceix àmbits de participació -o sigui, fora del temps lliure hi ha molts pocs àmbits de participació- En el món del treball n'hi ha pocs, en general en el món escolar n'hi ha pocs i per tant, és en el àmbit del temps lliure on es poden exercir àmbits de socialització i de participació. Per tant, té una importància molt clara el temps lliure. Per tant, aquest temps podrà ser un temps de cultura, de descans, d'ideologia, de consum, d'enfortiment de la democràcia, etc...

Crec que s'ha construït, en general, poc discurs. En tot cas, l'han sabut construir molt malament els mitjans de comunicació. Saben cada vegada més, les quaranta o les trenta-cinc o no se quantes hores de treball, cada vegada hi haurà més temps lliure. Per tant, sobre aquest tema n'hauríem de fer una reflexió, des de l'òptica de l'esquerra, que no s'ha fet. I, hem deixat el temps lliure, sotmès a una regla més del mercat. Jo crec que llavors, ja marca que existeix un sistema de valors que diu "el temps lliure quedarà sotmès al mercat, bàsicament". I, per tant, ho fem una reflexió amb profunditat o aquest tema se'ns escapa. Perquè, a més a més, la segona reflexió seria, en aquest sentit, que el temps lliure és el de més desigualtat social. De més desigualtat social perquè és el temps que en l'economia de mercat i en els valors de mercat, produeix el que s'hagi de poder comerciar, que s'hagi de poder consumir, de poder exercir, bàsicament, activitat econòmica, perquè el temps lliure no et sigui: un agobio, un saber que fer, etc... Per tant, és un temps i des de la perspectiva del sector infància-joventut és un temps de molta més llibertat. Hem aconseguit escola pública i gratuïta per tothom, però, en canvi el temps lliure -no sé si ho ha de ser, o no- però no és públic ni gratuït per tothom i qui té més poder disposar d'una manera diferent. Aquest tema del temps lliure per a mi és important i també l'espai d'aquest temps lliure.

En la construcció de les nostres ciutats, hem desorganitzat les ciutats en el lleure i creat les grans àrees comercials. O, hem creat el lleure dintre d'un espai de caixa, diguéssim, de la televisió, etc... Per tant, no hem concebut els espais del nostre entorn com espais del temps lliure. No hi ha la plaça, no hi ha el carrer, no hi ha l'àmbit.. i acaba sent l'espai de conjunt. Jo visc a Cornellà, la gran dimensió d'espai lliure és el centre comercial Eroski. On hi conflueixen: un gran centre comercial, cent botigues, deu cinemes, un MacDonalds i, per tant, es desvesteix completament l'entorn de barri. Per què? Perquè la gent tot i que té una importància molt clara al barri, perquè entre setmana ningú és desplaça. Però això s'ha despulat i des de la política no s'ha concebut, urbanísticament, aquest tema que jo crec que marca valors i que ????? punts de qüestions a suggerir.

I, potser ja per acaba també em preocupa -estic molt d'acord amb les coses que ha dit el Pipo i ja sé que no toca, ara, i això era fora micro- però aquest sentit de la formació que hem fet en les persones. Es a dir, el cas la gent de la joventut. En aquest moment a mi em preocupa com serem capaços de formar, des de les organitzacions de temps lliure, els dirigents. Perquè, realment, assumeixin aquesta concepció d'esperit de servei amb la comunitat, que crec hi estem bastant en aquesta línia. Però, alhora, també amb aquesta gent els haurem de treballar, simultàniament, amb ells per reforçar el sector associatiu amb valors. Una, el tema mateix del temps lliure. Ens ha canviat de concepció. Abans la concepció històrica, la que hem rebut, era el treball el més important. Per tant, hem de reconsiderar el temps lliure i amb ells mateixos haurem de reconsiderar el treball. I, per tant, en aquest país també, hi ha molt poc debat, etc... Hi ha molt poc debat sobre el tema del treball socialment útil. I el que això acabem inte que és un treball al servei de la comunitat i que per tant hi haurà molta gent jove o no tan jove que podrà viure o d'uns salaris socials o d'uns

diners que venen perquè fent feines. Això serà difícil. Ideològicament hi arribem, ho assumim com un marc de valors i a mi aquest és el tema que més em preocupa. Aquest tema en el cas del món agrícola, no ha passat. En aquest moment el 46% del pressupost de la Comunitat Europea es destina al tema agrícola, per retirar excedents o perquè la gent que treballa a l'agricultura pugui viure de subsidis. I, a lo millor el que necessitem, ara, és que hi hagi unes polítiques noves en el sistema europeu que facilitin que el sector social i el canvi aquest de l'estat del benestar i que en diem societat de benestar, hi haurà gent que estigui disposada a fer-ho, si vol més vocacional o no, però que haurien d'haver-hi recursos. I, finalment, només un apunt més concret. Nosaltres des de la perspectiva del nostre moviment hem volgut donar importància capdal, anar puguin crear i fer el debat dels temes del marc de valors. Per tant, des de fa deu anys, cada any construïm un projecte educatiu que te a veure un valor humà, que facilita eines per poder treballar: a nivell intern lo que són monitors i monitores, a nivell de projectes amb els nois i noies, a nivell de les famílies i a nivell de l'entorn barri. Per tan hem anat creant. Concretament, l'any anterior, va ser molt clar el tema era entre tots "El concepte de la participació". En tot cas, aquí volguen anar creant un pòsit en el conjunt dels educadors i dels entorns familiars per anar creant aquestes bases que no es visques més d'una gran metodologia o d'uns instruments molt concrets sinó també que anessim aprofundir en aquest temps.

Altre exemple de valors. Aquest any estem treballant amb "Compartir". Entès el compartir com a capacitat de rebre, de poder crear i de poder donar al final. I aquest any, per exemple, treballem a partir de la creativitat. Del poder pujar el llistó amb la capacitat de creació artística, manual o el món del cinema, televisió, etc.. Des d'una perspectiva laica, en el que construïm, aquest any, concret -aquí porto materials si algú els vol veure- "El compartir". L'any que ve tenim previst sobre el tema de l'esforç i el plaer. Valor i el treballarem amb temes de ciència i la tècnica que és un tema que hem d'introduir. Que també el món del lleure no es pot quedar amb segons quines coses. Es a dir, si Internet, si la televisió etc... Si per nosaltres hem d'intentar d'???? res, cap d'aquests aspectes, sinó treballar-hi. Abans d'arribar al 2000 voldríem fer una síntesis, després de deu anys, sobre el tema "El valor de la pau i la construcció". Una mica per dir com hem treballat. O fa tres anys el valor de la identitat i la diversitat cultural el vam treballar, a partir d'aquest cas, d'un tema metodològic que eren unes ?? perquè pensàvem que ficar-nos en un debat teòric no serviria de res i en canvi si ??? podríem parlar d'identitat i diversitat.

Josep Mª Gasch

Quan vaig parlar amb en Jordi, li va treure molt pes en el tema de la intervenció. He vingut molt tranquil a escoltar, una mica i pensar que el tema de l'escoltisme, Minyons Escoltes i Guies St. Jordi que es la part confessional de l'escoltisme a Catalunya o la part, teòricament, confessional de l'escoltisme a Catalunya, hi ha de tot dins del moviment. La podria explicar tranquil·lament, contra menys preparada, menys possibilitat d'allargar-me. L'any passat arrel de l'Assemblea de Minyons hi va haver tot una sèrie de materials: els

estatuts, el pla biennal. Begoña Roman, una professora de filosofia de la - bé jo no vaig tenir els contactes ... Ella, ens va venir a fer una descripció de com ens veia ella, sense haver conegut mai l'escoltisme i va ser molt curiós, perquè va dir que "estàvem entre els dinosaures i els camaleons". Els dinosaures ho deia per tot el llenguatge escolta, de tota la vida, opcions de Minyons Escoltas, es de fer país, educació.-això, dit així sona, allò que dèiem dels valors del comunitarisme-. I els camaleons en el sentit que realment hi veia que si que també ens movíem en altres temes. Clar, darrerament, l'any passat el dret a l'habitatge i coses així. Anteriorment, amb tot el tema de la ???' va retirar un conveni com idea de que això una manera d'anar lluitant contra el tràfic d'armes etc.. etc... Una mica com a qüestió molt llunyana però que l'aplicació d'un concreta del moviment és com a mínim, participar de tenir prestadors socials.

Una mica el tema de l'escoltisme hi ha dues parts. Una és el medi "escolta" que explica sentiments. Es a dir, l'exemple que posa moltes vegades es dir: " es que el medi escolta, serviria fins per "robar". Organitzar uns nanos. Organitzar un grup de persones, una responsabilitat de cadascú. Que orienten cap a Però tot això si no té un aspecte final, doncs, no se organitzar una banda de lladres que funcionen....

Llavors, aquí hi ha un tema que no veig que es pugui separar tan un missatge modern d'un missatge ???i un missatge que hi ha uns valors. En el mètode escolta, hi ha uns valors implícits que són claríssims que és un tema de responsabilitat. Depèn de com es treballa, evidentment, a la gent li estàs donant i estàs implicant a la responsabilitat. Tot el tema de consens, de democràcia per consens i per cadascú en el seu lloc, representant als altres. Es a dir, per exemple, l'associació funciona, clarament a la pràctica per consens d'agrupaments que tenen un representant, amb uns altres consens que tenen un representants amb un comissariat general. Però tot això, és una estructura, no només realment participativa. Es on la gent expressa les decisions, que no en alguna assemblea que està acaban. Allà s'aproven uns pressupostos i s'escolleix un representant. Allò que en dèiem lo que s'ha de fer i a més a més la gent pot dir la seva un dia a l'any. Es molt més el tema de responsabilitat concreta en els llocs concrets. Hi ha tota una sèrie de coses implícites. Els responsables generals de Minyons, van veure al Lluís Duch de Montserrat i es molt curiós, com ell ens deia "no, no heu de posar l'acció amb això, perquè l'altra no us preocupi". I tot el tema de com treballa amb la fe. "Tots els problemes que hi ha en el país són de llenguatge. Clar això no s'entén. Jo passejo pel carrer, -per l'Hospitalet- ho faig molt. I escolto, clar es normal que la gent es baralli i no s'entengui, perquè coneixen cent paraules. N'hi ha vint mil en el llenguatge i en coneixen cent". Una mica com dient, quelcom es molt important. Clar, tu te'l creus una mica, perquè en el fons té que haver-hi uns referents de valors. Però ja estem separant, una altra vegada, el que no es separable. Perquè educant en el medi escolta. En el petit grup. Clar, a més a més, actualment, intentem obrir debats que tenen difícil solució. Perquè am els temes... Què es, avui dia, ser modern en el tema d'ecologia?. Avui dia, ser modern en el tema d'ecologia implica: anar en cotxe molt poc, etc. etc... Unes conseqüències personals, coherents i d'austeritat, claríssimes. Aleshores, una mica la transmissió que es fa es la vida -enganxo el concepte de felicitat que deia abans- la vida austera, però perquè em produeix una certa felicitat. Es a dir, si perquè també crec amb l'ecologia, també crec amb no se

què. Però una mica també perquè és una vivència, t'incorpores a unes vivències, incorpores a la teva vida un sistema d'anar fent, en que estàs he. I, és en aquest "estar he" vivint això que pots incorporar la coherència aquesta. L'austeritat com a cosa bàsica per la supervivència de la terra. El fet de ser auster es bàsic per la supervivència de la terra i aquests models incorporats. Més fugim, per tant, dels grans opcions escoltas aquestes que deia abans, precisament, encara que tenint-les presents. I, anant a lo que és l'article punt dels nostres estatuts que és el de formar ciutadans responsables -i afegeixo cristians conscients-. El model pot ser el cristià o el de persona compromesa.

Carme Tolosano.

Bueno, li volia dir al Batlle, que no et descuides perquè sempre hi ha una mestra a tot arreu. Aquí en tens una.

Amb totes dues coses que heu parlat vosaltres dels temes: del temps lliure i l'educació en el temps lliure. A mi sempre he tingut -no pel que heu dit vosaltres, sinó perquè no ho heu dit- us ho pregunto, el tema del lideratge. Les situacions menys formals com que hi ha menys instruccionalització, lògicament, hi ha menys jerarquia. Hi ha més el valor del lideratge, no pas de la jerarquia que et dona el marc institucional, o de l'autoritat que et dona el marc institucional. Quins problemes planteja el lideratge a l'hora de transmetre valors?. Una certa excès de devoció cap als individus amb més capacitat de convencer, per què el portes a les teves idees, com dius tu, això és el consens? O te un component de seducció perquè ho fas a partir de les emocions? Per mi sempre ha estat un problema i el deixo aquí perquè m'agradaria que em parlessim.

Josep Mª Vallès.

Voleu contestar ja que és una interpel.lació directa o voleu t.....

Josep M. Gasch

Penso que hi ha un problema amb les sessions potser no tan clar. Es a dir, si és un moviment on hi ha 3.500 caps, educant 11.500 nanos, hi ha situacions de tots colors. Lo que passa es que la gent que estàn més a la vora del que contempla o és el moviment, si que es ??? una sèrie de coses i una sèrie de funcionaments. El mètode escolta que deia de ??? societat etc.. tot això està bastant clar. Ara, evidentment, els nanos tenen com a model, el cap. Un dels caps. És, pràcticament, es repeteix perquè sempre hi ha aquella devoció per haver compartit: vivències, experiències, diferents de l'escola i diferents de les de la família. I, sempre hi ha aquesta devoció. Clar, evidentment, si et falla el que hi ha davant, doncs, pot passar el que el pugui passar. Jo penso que no es problemàtic si, tots els responsables van a "una" o a una línia i saben explicar i sabem coordinar tot el tema del que estem fent. Això és un debat que nosaltres el tenim molt complicat. Però joestic

parlant aquí. Llavors, tenim nou zones fent diferents formacions per aquestes mateixos caps. Aquestes formacions... nosaltres mateixos o jo mateix, veig que n'hi ha algunes que van molt a una línia diferent a la que joestic dient. En canvi, n'hi ha que són més tècniques. És un món complexe. Penso que no es problemàtic sí, més o menys participem tots amb unes mínimes Un compartir.

Joan Batlle

Jo potser distingiria dues coses. Dues coses de l'estructura petita: una sobre el centre d'esplai i l'altra cosa és l'organització. Jo diria que a nivell de l'estructura més petita, més que un lideratge, hi ha unes funcions de maestratge que estan claríssimes que tenen que veure amb sentiments i actituds. Aquesta transmissió de valors de poder en un equip de monitors i monitores que són quinze monitors o monitores o caps, viure un projecte col·lectiu i jo crec en aquest cas, té molt a la veure que és pugui fer la formació a partir de cursos, a partir de materials, a partir de llibres, etc.. Te que veure molt amb els sentiments i les actituds que perceb d'algú que t'acompanya i fa maestratge. Aquest és el problema principal que tenim. Es a dir, com hem fet possible que hi hagi sempre amb aquests amb aquests processos de quinze o més monitors i monitores que són molt circulars, molt canviants que tenen tres o quatre anys de vida., sempre hi hagi algú que pugui assegurar una certa continuïtat, un cert maestratge. Un anar creant una història, un sentiment, un imaginari col·lectiu. I això, són les dificultats que té el nostre món. Té una virtut perquè té la frescor però, a vegades té l'inconvenient de que en el canvi dels valors poden fallar els referents o poden faltar. I també perquè en el camp aquest de la funció aquesta del maestratge amb un sistema o amb unes organitzacions com les nostres que en lo petit, molt sovint, som bastant -no diria dinàmiques perquè cada vegades som menys- però que son cicles vitals, ja que hi ha grups de nois i noies que arriben a l'etapa d'adolescent jove i passen a ser monitors i caps, perquè s'entusiasmen per la idea. Perquè s'hi troben a gust. Logicament, si es produeixen trencaments és perquè hi ha un "matar al pare" d'un maestratge i això s'ha de saber ??? Jo això explico des de les dues visions: des de la més petita perquè porto vint-i-cinc anys en un centre d'esplai, és un cas anormal -no es la normalitat-??????? Tot i que volem donar joc a molta gent aquesta funció de maestratge es complexa. Perquè s'apren les coses tenint d'algú al costat en qui aprendre.

En lo que són les organitzacions jo crec que és un repte. Ho són capaços de decidir i de pensar molt clarament, qui fem de líders. Com tenim en compte tots els sectors i totes les democràcies que calgui tenir en compte. Però a la vegada, com "preservem" que la idea associativa, que el projecte, que els riscs, que la capacitat de ser engrescadors, de caminar cap al s. XXI, no quedar-nos ????? i que no caminem cap al segle XXI. És un joc i és un equilibri en el que, joestic convençut, que cal donar pas i -de fet en el cas de la nostra

organització- estem intentant fer remodelament, d'estructures i decisió molt àmplies. La junta directiva de trenta i pico persones amb mecanismes i ??? de dotze. I, anar incorporant gent de diversitat de generacions. Això també és una altra feina, encara que generacional que ara em sembla els de la nostra edat i la tercera edat. Però jo crec que entre el que en té dinou o vint, el que en té vint-i-tres o vint-i-vuit fins a quaranta i pico que ja són moltes generacions i que han de saber i que per tant que es crea ???de consens de via democràtica que va funcionan. No excepta de dificultats.

Angel Castañeira

M'ha agradat molt les quatre intervencions. Per tan, primer hauria de felicitar a la gent que les ha preparades. Els comentaris serien coses puntuals que em semblen interessants.

Sobre el tema polític, jo penso que el Pitu, per exemple, amb un dels seus primers punts, parlava del canvi de la generació de les àlids polítiques, però es referia més a uns horitzons de projectes. Jo, simplement, accentuaria que penso també que hi ha un tap generacional. Que no afecta només al món de la política. Es a dir, el ????? són els mateixos a Catalunya que fa trenta anys. La catedra a les universitats, probablement, també. Es a dir, que el ??? generacional, posaria un exemple. ??? una redacció d'una revista molt famosa que deien "el nostre públic s'ha rejuenit, per tant, hem de rejuenir els continguts". Molt be, doncs, rejuenir fins al consell de redacció. Ah! no, aquí, no! Es a dir, "rejuenir" el públic però no, el consell de redacció. Es a dir, ????? generacional es greu. Perquè, encara que s'incorporin joves, reproduïxen els mateixos "tics". I, quan arriben algunes esquerdes, es donen, a vegades, de manera imprevista, -com podria ser i tu m'ho confirmaràs- l'esquerda en el partit socialista que representaria el sector dels ??? O sigui, que no representen les famílies polítiques de tota la vida a Catalunya, sinó gent de segona generació immigrada que tenen, per tant, altres claus de lleialtat de fidelitat i que, probablement, fan trontollar tots els esquemes, no només a un partit sinó a tots. Per tant, em penso que aquí hi ha un tema important. L'altra, tu em penso que ja ho has dit, però voldria ... La pugna entre la cultura del dissens i del consens. Jo recordo una expressió d'en Joan Rigol, que em sembla molt important, era, "evitar el cainisme entre els polítics". Es a dir, per mi es greu que ja no hi hagi la possibilitat, primer que un ??? adversari del seu propi partit. I això és gravíssim. Moltes vegades, si. Encara que sigui d'un altre partit que no hi hagi la voluntat, per dir-ho així, de construir, sinó mes aviat de posar amb mines. No sigui personal, amb mines als peus de la gent.

Tercer aspecte que em sembla important. Que aquest no l'heu esmentat ni tu ni la Carme i que em sembla molt, molt significatiu. Jo crec que és una reflexió sobre l'activitat política i els valors, hauria d'incorporar també l'àmbit de l'administració. I, penso que la funció pública és un poder importantíssim. Amb una diferència i és que els polítics cada quatre anys els podem votar i els podem fer fora, però, l'administració pública continua. I, a part, els problemes de la corrupció etc. etc.. també venen per l'administració. Per tant, aquest tema penso que convendria tractar-ho una mica més.

De la intervenció de la Carme, hi ha una cosa que fa molt que no la tinc resolta però que jo proposaria que la reflexionessim més. És que jo penso que l'ètica i política és un tema polièdric. Es a dir, una cosa és com tu vius l'ètica de cadascun dels polítics. Aquí podríem trobar allò dels principis de l'ètica de la conducció i de l'ètica de la responsabilitat. Es a dir, una cosa es l'ètica de cada polític. Després hi ha per mi l'ètica dels partits. Es a dir, podem dir que hi ha un partit que moralment, gaudeixen d'algun crèdit valoratiu o moralment gran que uns altres. Això tampoco se'n ha parlat. Tots els partits polítics poden presentar el mateix "pedigree" moral pel que fa als seus principis, als seus idearis.. i seria interessant formular-ho.

Després hi ha, obviament, l'ètica política de l'art de governar. Aquest si que seria probablement, coses que tu has esementat i que em semblen molt importants. I, després que connectaria amb el que comentaven al matí, jo també incorporaria l'ètica política a l'ètica pública. Que va més enllà del polític de la qual el polític n'és corresponsable però no és l'únic. Aquí seria allò famós que deia Elías Díaz de que "nosaltres blasmem amb la dada estatal, pensem que la societat civil és una mena de sector angelical". Doncs, no. La societat civil té, probablement, els mateixos "tics" i les mateixes malats que el sector públic o el sector polític. Per tant, jo diria que aquí seria el últim vot hem de buscar les ??? de connexió entre aquests dos elements.

I, pel que fa a la intervenció del Batlle, del Josep M^a sobre el tema de l'educació dels valors. Dos temes que a mi em preocupen. Preguntava el moderador si havia, avui, alguna ponència sobre l'educació formal i ho preguntava per una raó. Em sembla que tenim la tentació d'ubicar en l'educació formal, a les escoles, dos tipus d'aprenentatge: l'aprenentatge del coneixement -aprendre a conèixer i aprendre a fer- i deixem en l'educació informal -l'aprendre a conviure i l'aprendre a ser- I penso que aquest és un error garrafal. Més encara en una societat del coneixement on no podem anar al dia ????. Es a dir, jo crec, ubicar només -que no es lo que volia dir el Joan Batlle ni el Josep M^a- ubicar només l'aprenentatge de la convivència i el ser en els moviments d'esplai i del lleure seria un suïcidi. I, penso que més aviat la paraula escola ve del grec "skole" que vol dir temps lliure. I, per tant imaginar que no hi ha una dimensió, tan de l'esplai com del temps, també per l'aprenentatge de la ciutadania dintre de l'educació formal penso que seria gravíssim. Jo crec que en aquest sentit la relació .. en dos tipus d'educació hauria de ser molt estreta. Aquest seria un element per mi d'important reflexió.

L'altre, es que jo crec que una de les mancances en el tema dels valors dels actuals moviments i de les actuacions, probablement, per això que tu deias, Joan, de que molts líders se'n van anar a la vida política i es van oblidar de la tasca associativa. I, es que en aquesta curta vida dels monitors -tu has dit, tres, quatre anys- apart de que a vegades hi ha poca professionalització, tampoc hi ha una voluntat d'incidència associativa, més política que social. Es a dir, actua molt localment, però no intenta desenvolupar una visió una mica a més llarg termini de les conseqüències que podria tenir aquella pràctica en el seu entorn polític. Es a dir, desenvolupa una comparació amb els ajuntaments mitjançant l'assignatura de convenis, però no és una

comparació crítica. No s'intenta redefinir les polítiques socials dels ajuntaments o de les administracions. Per tant jo crec que una tasca important seria, no mirar tan al curt termini sinó al mig termini i per tant, incorporar les pràctiques d'aquests moments amb un canvi amb una transformació socio-política. I això obligaria, també, a redefinir les polítiques: assistencials, socials, etc... als ajuntaments, a les diputacions, a la Generalitat, etc... Ho dic perquè jo he estat també en un estuari i, moltes vegades, aquest curt termini era un dels defectes.

Jordi Porta

Jo també volia fer també dues observacions sobre el que ha dit el Pipo, els dos que han parlat del tema polític, els dos que han parlat del tema educatiu.

Això que has assenyalat tu de les pistes possibles de cara al futur i els problemes que hi ha en aquests moments en lo que en podem dir, l'ètica de la política. Hi ha una cosa, que tu dius, que és la indiferència moral que impera, cada vegada més, i la nova generació que no parteix de l'entesa, probablement interior de que la tinguin com a serveis i no com a professió. I, això ho relacionaria, no sé si cal relacionar-lo, amb aquella pregunta que ha fet aquest matí en Jordi Sánchez, dient que no n'havíem parlat que és sobre les ideologies. Es a dir, jo no sé si és que estem en un moment en que ens hem dedicat bastant tots a descansar les ideologies i hem defensat, únicament, una que és la capacitat i la corassa de poder-se presentar com a superació de les ideologies. A la qual cosa els que arriben a la política no arriben formats ideològicament, que vol dir, una certa concepció de la ciutat i un cert projecte. Si no que arriben amb la necessitat de fer de ... En tot cas, fer be la gestió. Es a dir uns bons gestors. I, per tan, anem això que en diuen alguns ??? L'únic que cal es que hi hagi gent, professionalment, capaç de gestionar be la qüestió pública. Sense cap altre projecte. Jo no sé si això va relacionat amb aquesta cosa.. Manca de valors vol dir en aquest cas: manca de valors de projectes i, bàsicament, i aquí uns i altres hi ha poca diferència total que es que hi hagi algú que sàpiga gestionar be.

Aquesta és la primera qüestió, per tant, jo que sempre crec que les ideologies inconscients o conscients existeixen sempre. Encara existeixen. Encara són més perillosos quan es disfressen de ?? ideologies, em penso que aquest és un tema En tot cas m'agradaria saber el vostre parer en tot això.

Respecte el segon tema que és més l'educatiu. Si la joventut dels partits no fan educació política sinó que són plataformes de trampolins possibles per accedir al poder. Qui la té que fer? L'han de fer, evidentment, els mitjans de comunicació, com deïem abans. Però referint-nos als temes que hem tocat aquesta tarda, bàsicament, serien: o be l'educació formal reglada o l'educació -dient-ne- informal. Crec que la formal reglada i concretament la fundació Serveis de Cultura Popular, l'època en que hi havia en Modest Reixach, va fer un cert esforç amb la col·lecció Senderi que ??? dona instruments, perquè els que tenien aquestes classes sapiguessin educar en valors. De totes maneres potser diferència -el que deies tu, Angel- Una cosa és lo que

pot fer l'escola, com a forma d'organització d'una classe o com forma de funcionament del grup classe, que si que es bo educar alguns valors ètics. Però menys del que poden fer els grups informals, en canvi, l'escola el que pot fer és transmetre, diguéssim, els coneixements de la història en les humanitats. Però, en canvi, els grups informals tenen una altra capacitat que és no transmetre discurs sinó formes de vida.

Àngel Castañeira.

Em deixes fer una pausa? A mi em sembla que l'element més important que té un educador formal, i que no s'ha de donar temps, és l'estructuració del temps dels seus alumnes. I, això no implica els continguts. Un mestre, ho dic perquè jo també soc mestre- li dona importància a les matemàtiques i no li dóna importància a l'hora del menjador. Li dona importància a la geografia i no li dóna importància a l'hora del pati.

Jordi Porta

Jo per experiència, no he fet de mestre, he fet alguna altra cosa però si que he fet molts anys de cap escolta. Era molt més important per ajudar: les actituds de la convivència, de la vida en equip, etc. Una setmana acampar uns nois, un lloc amb unes regles de joc que no pas tres mesos explicant-los-hi coses. És a dir, la cosa viscuda, veient el procedent constant que hi ha en la pràctica, em semblava molt bé. Per això des d'aquest punt de vista em sembla que no són substituïbles, però són complementaris als dos tipus d'educació. Aleshores la pregunta, malgrat tot, és aquesta: si l'educació realment, s'ha de fer a través d'això, sigui de l'escola, per un costat, bé, sigui dels moviments no formals per una altra. L'educació no formal s'hauria de pensar seriosament, doncs, amb revaloritzar una mica el paper d'aquests moviments. Aquesta era l'altra qüestió.

Després una cosa, fonamental, sobre el que em deies tu de l'ètica dels partits que, evidentment, els partits poden .. tenen una imatge diferent. Aquí hi ha una diferència fonamental. La diferència del comportament ètic dels partits és de si han estat al govern o no hi han estat. És a dir, el que està al poder i el exercir-lo porta, inevitablement, -o no dic que no s'hagi de fer- però les dos condicions de la política porta, necessàriament, que puguin conservar una imatge molt més neta el que no està en el poder . Això, em sembla que és una cosa que es repetiria, quasi bé, sempre.

Pilar Mercader

Jo voldria insistir una mica en un punt que tu has comentat que has dit: "aproximar el poder i l'administració a la gent". Veig que aquest és un tema importantíssim perquè -tal com a dit l'Àngel- també no ho podem posar tot en el poder polític. La societat civil també té culpa, -si hem de parlar de culpa- no sé si és la paraula. Perquè si en una part veiem que el poder polític en aquesta democràcia que tenim vol que votem, solament,

cada quatre anys. Per altra part, la societat civil també s'ha sentit molt còmoda amb tot això. Ho ha deixat tot a l'estat i ha dit "jo votaré, si voto i em quedo a casa". Per altra part, també els que han donat un pas més que és el moviment associatiu, que ha passat? Doncs, que ha passat, també, doncs, la majoria -no tots- han anat al camí de la subvenció. És a dir, a demanar també. El pare Estat ens dóna uns diners que nosaltres ens administrem. Però també o com a màxim reivindicuem, de tant en tant fem una mica de soroll i ja està. Això és el màxim. Aleshores jo penso que aquí hi ha un canvi de mentalitat. Vull dir, tot ha canviat i han de canviar les noves formes de participació.

I, per una part, jo veig aquesta distorsió entre el discurs polític que de tant en tant, quan van a eleccions et parlen del tema de la participació i crec que no se'l creuen o no se'l volen creure. I, per altra part, tant les associacions com la societat civil tampoc s'ho acaba de creure. Aleshores, que passa. Que ens trobem que si volem donar aquests pas uns quants que ho tenim clar, ens trobem completament sols. El polític, per què no ho vol? El polític té molta por. Perquè em penso que té un complex de pèrdua de poder i, aleshores, no el vol deixar. Allò que té i ho ha conseguit. Pel tema que has dit tu, que el polític no va a transformar la societat, sinó tenir poder polític i perpetuar com més millor.

Per altra part, també, el moviment associatiu li costa aquest tema de participació, perquè això vol dir treball, vol dir responsabilitat, vol dir també cedir sobirania. Perquè tot tema de coordinació és cedir espai, inclús del teu petit poder que són les associacions. Aleshores ens trobem que tots plegats, fem discursos de coordinació i de participació a un públic privada però a l'hora de la veritat, tot són paraules completament buides. Jo penso que per impartir la democràcia un dels principals papers és a través de la participació i a través del principi de subsidiarietat. Ho hem de fer des dels ens locals, des de les associacions. des del suport informal dels barris. El nostre barri el tema de la societat civil com a persones individuals es importantíssim. Quantes avies viuen d'un plat de sopa que cada dia la veïna porta en aquella persona. O, tantes altres coses que podríem dir. Això és una part que a mi m'interessa molt i voldria saber la vostra opinió.

I, per l'altra quan heu parlat de temes molt concrets de transmissió de valors a través d'associacionisme com Movibaix i escolta, jo em pregunto - ho desconec- però des de la meua postura, societat civil, sobretot, el moviment escolta, ha quedat obsolet? o no? Vull dir, es per uns quants? És allò que parlàvem abans. És pels el·legits? És pels que estan en una bombonera, que aquests si, feu ciutadans responsables? però, quina quantitat de persones són aquestes? Això, vull dir té una visió gaire ampliada a la nostra societat. Quanta gent escolta hi ha? Va a més? O, són uns dinosaures?

Victòria Camps

A veure, hi ha dues coses que volia dir. Una que és una mica general. Confrontant una mica les intervencions dels polítics i dels moviments socials, jo he passat una cosa que és que els únics que sou optimistes davant de

la possibilitat de valors sou els de l'associacionisme. O sigui, que els que heu parlat des de la política, sobretot, el Pipo heu estat molt pessimistes. I, en canvi, des de... be, a mi m'agrada molt el que has dit del temps del lleure. Perquè penso que es veritat que el temps del lleure és un tema que no s'abordat des de cap ideologia i que potser la manera de fer ideologia és intentant veure quins temes són temes que són conflictius que són problemàtics que són temes de futur, i, que no cal posar-los un nom sinó l'important és localitzar un tema. I, es clar, es veritat que el temps del lleure cada vegada serà més ampli, més gran. Jo penso que està connectat, demés, amb tòniques de jubilació. Que tampoc s'està educant per la jubilació. I, que es un període de la vida cada vegada més llarg. I, es clar, lo que deies dels espais, doncs, si el temps del lleure, només se'n fa càrrec el mercat, doncs, evidentment, que hi ha espais diferents que els del mercat. Ho sigui que aquest és un buit molt important.

Aleshores, es clar, jo tampoc estava massa d'acord amb lo que tu deies, Àngel, amb això de que l'escola també ha d'ensenyar a conviure, però potser ja que es més fàcil, perquè es més fàcil ensenyar a conviure a través d'unes activitats com poden ser: l'esport, l'escoltisme... I fins i tot, dintre d'aquestes activitats ensenyar que l'austeritat, l'autocontrol pot ser motiu de felicitat. Es més fàcil a través d'unes activitats lúdiques que no pas a través del esforç. Potser si que hauria d'haver i -això és una pregunta, no estic gens segura- una mena de divisió al treball a l'hora d'ensenyar valors i pensar, per exemple, l'escola que ara, té una empanada mental terrible amb això de formació de valor, perquè no sabem per on començar. Perquè és veritat és un tema que no l'havien abordat mai i que ara entre LOGSE, i les transversals i totes aquestes històries, ho veuen molt complicat. Llavors, potser si que l'escola a través de l'ensenyament d'unes matèries, hauria de pensar més en altres valors com és: el treball, el sentit del treball, l'aprendre a estudiar. Es clar, t'ensenyarà a conviure també. Perquè estar en una classe és ensenyar a conviure. Però potser la insistència amb uns valors hauria d'estar més subratllada amb unes determinades activitats que amb unes altres, perquè segurament és més fàcil. Es clar, potser lo que s'ha d'intentar es que aquestes activitats no fossin exclusives d'uns quants. Perquè es, evident, ... Jo estic d'acord amb el comunitarisme segons amb que. A mi aquest localisme. A mi de pensar globalment i actuar localment em sembla que es la màxima que hauria de saber aplicar. O sigui, els valors són universals. Les idees són universals. El pensament és global, però s'ha de veure de quina manera es pot aplicar millor. I, que es pot aprofitar per aplicar-lo millor.

I, després pensant, sobretot, amb lo que deia el Pipo, aquest tema de la professionalització de la política, o sigui, fa molt temps que ens l'estem plantejant. Aleshores, jo em pregunto, si no hauríem d'intentar ja eludir aquesta ambigüitat i dir que la política és una professió i que els partits polítics tenen una funció que és la de gestionar tot una maquinària electoral - i ,sobretot, per partits polítics que tenen possibilitats de tenir responsabilitat de govern i que per tant, aquesta és una feina que han de fer. I, el treball de formació, ja no se'n poden fer càrrec els partits polítics i ho han de fer d'altres institucions i d'altres organitzacions. Estic d'acord amb lo que deies, Pipo, que hi ha una excepció que és el món local. Es veritat que el món local hi ha una possibilitat de formació, no explícita però potser tàcita. Es a dir, a través de la manera de fer les coses

es pot formar i en canvi els partits polítics, han pensat en la formació més reglada, potser, o com més explícita. Em sembla, que ja no té massa sentit aquesta afirmació. Llavors, mentre ens mantinguem amb la mobilitat de que ho han de fer però no ho poden fer, i no ho saben fer, doncs, aleshores, no superem aquest problema. Una reunió com aquesta no surt d'un partit polític. És difícil que es pugui fer una cosa: dedicar-hi un dia sencer, d'una manera informal. Llavors, potser que els que han d'alliberar aquestes coses no són els partits sinó que són altres organitzacions.

Després una altra cosa, el que tu deies els valors del escoltisme. Que tu deies "la responsabilitat i el consens". Només això. A mi l'escoltisme sí que em sembla un exemple de comunitarisme. Llavors, jo crec que és la responsabilitat i el consens però ensenyat d'una manera on hi ha un model de persona. Potser no se si es pot explicitar massa quin és el model de persona. Però és més fàcil: ensenyar a ser responsable quan les persones fan unes activitats determinades -no es la responsabilitat abstracta- sinó que és la responsabilitat dintre d'un món, que és el món de l'esport o que és el món del cursillisme o que és el món que configura un model de persona. Perquè això lliga amb lo que deia, abans, l'Àngel de que "la democràcia és un procediment". Un procediment sol, no crea models. A més pot sortir qualsevol cosa, com tu deies: pot sortir una màfia, pot sortir una banda de terroristes. Aleshores, hi ha d'haver alguna cosa més substantiva, -que és lo que dèiem a l'enfrontar al comunitarisme i el contractualisme-.

Josep Mª Vallès

Amb dos elements. Un respecte, una observació de tipus empíric sobre l'assumpte de professionalització de la que hem parlat, en la pausa. Hi ha molta mitificació de la qüestió del professionalisme perquè quan s'examinen els números, quantitativament, la taxa de regulació del personal elegit en els parlaments i en els ajuntaments, és molt elevada. És sensiblement més elevada que en altres països. O sigui, es renova molt aquest personal. No es renoven les cúpules dirigents, aquestes que tenen el paper més visible, però la resta es renova força. Em sembla que en el Parlament espanyol només hi ha un o dos diputats que siguin diputats des de la primera legislatura, cosa que és excepcional en altres parlaments europeus, en els quals hi ha gent que porten cinc, sis, set, trenta o quaranta anys de parlamentaris. I els ajuntaments bastant igual. Només una petita cotació perquè hi ha molt discurs d'aquest estil, potser no afirmat d'una manera general no es correspon al que estrictament està pensat. Hi ha molta gent que es cansa de fer política. Molts que se'n cansen i deixent de fer. I això ho hauríem de tenir-ho en compte perquè potser tampoc es bon síntoma que la gent se'n cansi. Potser la vela un altre tipus d'insatisfacció... aquesta contribució de tipus empíric.

L'altra observació que volia fer, seria un pronòstic "optimista" respecte a la possibilitat d'una democràcia més participativa en la que valors de solidaritat i de col.laboració en la cosa comuna, aquestes actituds siguin més exteses, al menys hi ha una oportunitat. A partir de tres elements: un, s'ha tractat ja abans quan s'ha dit el temps lliure. El temps lliure anirà creixent, ja està creixent i anirà creixent. La jubilació amb una expectativa

de vida més àmplia amb menys hores de treball, etc.. Tot aquest tipus que ens quedaran més hores disponibles. I el repte és si les mercantilitzem o, bé, si les utilitzem per algun altre tipus d'activitat.

Un altre factor que permet un cert optimisme que és l'increment del nivell de formació i d'instrucció de la població. Pensem que d'aquí a quatre dies el 40% de la població haurà passat per la Universitat. Es a dir, que haurà tingut passat titulat Universitari, serà. I vull afegir que d'aquest, gairebé, 40% el 60% o 70% seran dones. La qualcosa no és insignificant des del punt de vista de l'estructuració social. Això també, en principi, és una oportunitat perquè tot això que diem que la gent no ho entèn, que només tenen 100 paraules com deiem abans. Cada cop en tenen més i en tindran més de les que, fins ara, estan acostumats.

I el tercer factor que està vinculat amb els anteriors és que davant del tòpic d'un ciutadà apàtic o relativament exceptic en l'aspecte de la cosa pública, també comprovem que és més exacta dir que existeix un ciutadà que es mobilitza selectivament. Que la gent segons per què i en quines motivacions, es mobilitza. No hi ha massa ciutadania que faci de ciutadà global universal. Que s'apunti a totes, perquè això és molt costós i molt esforçat. Però sí que hi ha sectors, segments amplis de la població que es mobilitzen per criteris més corporativistes o més interessats, però que són capaços d'entrar a l'escena pública, en l'escenari públic en determinades ocasions i per determinades motivacions.

Eren tres pinzellades per obrir una perspectiva rosa, però al menys de dir que hi ha un àmbit per explotar en el bon sentit que no hauríem de descuidar.

Jordi Sánchez

Enllaçant amb el que deies. La pregunta que et faig -bueno que et faig, que plantejo sobre la taula- si aquesta gran renovació de la política o del polític o d'alguns polítics no es més florit d'un cansament de la poca democràcia dels partits que no de la política? Jo volia plantejar més que una intervenció intentant agafar elements suggerents de les intervencions últimes del matí com de les que ara heu fet. Crec n'hi ha molts i el temps tampoc dona gaire de si.

Plantejar dues qüestions, tampoc amb la pretensió de fer respostes. I, en tot cas, les anem madurant per altres ocasions. Jo crec que portem bastantes hores i que hi ha, jo crec, una sintonia bastant d'acord amb lo que és la descripció d'una realitat i d'unes mancances. La meua pregunta és dir: hi ha capacitat de que -no els que estem aquí- determinats actors socials, però representants d'una pluralitat, com la gent que avui estem aquí i d'altres que podríem anar ampliant, podem definir, lo que la Carme, abans, plantejava, quin és el bé comú? Es a dir, podem crear aquesta transversilitat amb uns quants conceptes. No sé els que aquest matí la Victòria plantejava al començar: la cooperació, la solidaritat, la participació i d'altres que han pogut anar sortint. I, si això és positiu, per què no ho fem? Perquè dona la sensació de que ens posaríem ràpidament d'acord en unes

grans línies i crec que els desacords serien en temes menors. Immediatament, si aconseguim situar aquesta definició de bé comú -si es que existeix- per què no es pot intentar endegar una acció social cívica de regeneració d'impuls de reinstauració de redinamització d'aquests valors a la societat? I intentar impregnar -deixo el terreny educatiu reglat, que té unes particularitats molt específiques- però tots aquells àmbits a on hi ha molta gent amb capacitat d'incidència -diguem-li- mitjans de comunicació públic, diguem-li- institucions polítiques -diguem-li- partits, -diguem-li- espais de lleure -diguem-li- minyons escoltes, diguem-li com volguem. Perquè jo que crec que arriba que el temps va passant i que aquest tipus d'accions col·lectives. Aquest tipus de lligues socials, en el sentit no italià del concepte de lliga, sinó en el sentit de coordinadora cívica, jo crec que és un element absolutament modern. No sé si lliga amb el comunitarisme o no lliga amb el comunitarisme però que és com a mínim imprescindible que podria sortir i que per altra banda estic convençut que no és difícil. La meua pregunta és, per què això no es fa? i en tot cas, què hem de fer, per què això tira endavant?

Modest Reixach

Jo, empalman una mica amb lo d'aquest matí, ja que no he tingut temps, ocasió de poder-hi intervenir perquè: entre aprendre apunts per fer el resum i seguir-vos així em resulta una mica complicat. De manera que em sembla que no faré be res.

A mi em fa l'efecte que, en primer lloc, hem fet una excésiva, un raonament excessivament negatiu respecte als valors. És curios perquè hem estat parlat molt de manca de referents i quan han sortit alguns de referents que hi ha, han sigut sempre negatius. Jo en aquesta línia que deia, ara, en Josep M^a, em sembla que també hauríem de fer un esforç, perquè de referents si en tenim de negatius també en tenim de positius. I, per tant, hem sembla que en aquest sentit amb tendit excessivament al pesimisme. Ara, no m'hi entretindre més perquè no cal que entri més en el detall. Però em sembla que hem sigut massa pessimistes. Crec que tenim referents inclús els joves tenen referents. I tenen referents no tots negatius com els que deiem: els dominants i l'hedonisme ... Crec que n'hi ha de positius que s'haurien, d'alguna manera, de resucitar. Això una cosa.

La segona cosa, em sembla, pel que fa a la democràcia, em fa l'efecte que hi ha un perill de que no hi hagi una certa contradicció entre aquelles dues definicions que donava la Victòria sobre la democràcia. Una, és les regles del joc i l'altra, són els valors substantius de la democràcia. Me fa l'efecte que fàcilment hi pot haver una contradicció entre aquestes dues qüestions. O sigui, que el líder d'un partit polític que defensa la democràcia, farà qualsevol cosa per ensorrar a l'altra i, per tant, en nom de la democràcia ensorrarà uns valors que són, justament, els substantius en el món d'aquest terreny de la democràcia. Aquesta és una qüestió.

L'altra qüestió. Crec que també s'ha pecat una mica, almenys jo ho veig així, com si els valors podessin ser un simple raonament. Em fa l'efecte que els valors no són un simple raonament. Són un raonament,

evidentment, que ho són. Però són també una manera de viure. Una actitud. Això ho remarcaria d'una manera particular, perquè sembla com si volguéssim construir els valors en abstracte i, evidentment, si ens posem a filosofar els podrem construir, però, es clar, no és propiament valor fins que no es viu. Fins que no es troba una ocasió de fer-ne una aplicació d'aquell valor. Tots estem -diguem-ne- molt acostumats al fet de que no costa res de proclamar uns valors, però després aquests valors en la pràctica no es compleixen. Si no es compleixen no els tenim, no ens fem il·lusions. Jo no puc ser tolerant si en la pràctica soc intolerant. No puc ser no racista si a la pràctica soc un racista. I això és una ??? que ens passa constantment. Per tant, el component real d'aplicació, per mi, ha de formar part de la mateixa concepció de valor. Si més no, hasta anem fent construccions purament nominalistes.

Un altra cosa, i ara aprofito per anar dient les coses que no he dit fins ara. Em sembla que aquest matí i ara tampoc, potser, no distingim prou entre la distinció tan clàssica i tan suada: entre societat i comunitat. És difícil que en una societat que es defineix, precisament, per una espècie, diguem, d'associació, de col·laboració en funció dels interessos que es puguin, no sé si crear, però almenys viure els valors. Crec que per viure els valors es necessita un mínim de comunitat. O sigui, es necessita un mínim d'aproximació, que aquí algú ha dit, d'aproximació de vida. Per això m'estranyat una afirmació que s'ha fet que avui en dia hi ha 8la possibilitat de fer-ho de crear els valors, o sigui, per un cantó de motius religiosos, per motius nacionalistes o per civisme. S'han descartat els dos primers i s'ha -d'alguna manera- quedat en l'últim. Jo em sembla que això és una mica perillosa perquè, avui dia, com en el passat, tan per motius de flexibilitat de cultura de concepció de país de pàtria: es poden crear valors, es poden defensar valors, es poden fer -diguem-ne- construccions de valors. Com per motius religiosos es poden fer construccions de valor. I, em sembla que, justament, no potser si no hi ha una component vital, serà molt difícil que es pugui crear un valor. Hi ha d'haver una component vital serà molt difícil que es pugui, realment, crear un valor. Hi ha d'haver una component vital al mateix temps que una component conceptual. I em sembla que tan la religió com el nacionalisme, entès com vulgueu, però vull dir com a nacionalisme. Com per fer per motius de tipus societari: que no són molt religiosos ni nacionalistes però no són de proximitat física i aquesta tarda s'ha fet, justament, una excepció dels àmbits locals per realització de certes.. -diguem-ne- per realitzar unes fites. Crec que s'ha s'aplica en aquest camp.

Aplicant una mica això, jo diria que els dos camps d'aquesta tarda: tan el camp del lleure com el camp de la política ??? particular ben adequats més propicis que no pas la societat general per la creació de vivència de valors. Aquest matí ens referíam a la societat en general i la trobavem molt -diguem-ne- societat i poc comunitat al marc d'aquest matí. En canvi, aquesta tarda, em sembla que són marcs molt més apropiats: tan el camp de l'oci, però també el camp de la política. La proximitat que es dona de tipus ideològic entre els components d'un marc polític, crec que pot ser un camp molt adequat per la creació de valors. Per tant, si aquest matí, ens lamentavem de que les esquerres i els progressistes no havien promocionat prou suficientment models de valors, em sembla que tenim uns marcs adequats en els quals es podrien fer. I, aquí

és on ve la meua sorpresa. He quedat aquesta tarda una mica “espatarrad”. Quan has dit això del jovent dels partits. Jo no ho sabia i m’he quedat, realment, sorprès. Que el jovent dels partits hagi -diguem-ne- no solament assumit sinó repetit i augmentat els vicis dels seus antecessors. En aquest sentit he quedat, realment, sorprès. Ho trobo una cosa, tremendament, negativa.

I, per últim. L’última cosa i perdoneu. Reprenc el tema que hem estat a punt de prendre al Jordi Sánchez. És clar, si proclamem la democràcia, com és que les queixes més freqüents que se senten és que no hi ha democràcia dintre els partits? Si els mateixos polítics no són demòcrates o democràtics, qui ho ha de ser?. Com és que aquesta queixa es pugui repetir tan sovint? I ho deixo així, penjat.

Parla en Vallès (de fons)

Joan Batlle

Bueno, han sortit moltes coses suposo que és afegint oli o sal a l’amanida. O vinagre, de tot una mica.

Hi ha algunes coses com a context i altres com a complement. Tinc clar que en tot el marc de valor en el camp educatiu i en el complementari, tan necessari entre: l’escola, el lleure, la família i el territori. I, aquest tema el territori també l’hem de contemplar, perquè és que sinó despullem contingut ideològic i de valors al territori. Llavors, resulta que podem acabar pensant que tenim, en el cas més de lo local, els ajuntaments que són escèptics. O sigui, en la construcció d’un edifici escolar o una organització urbanística o amb els programes, amb la línia d’ajudes o subvencions, amb les destinacions dels pressupostos, hi ha una ideologia. Abans, el Jordi ho assenyalava, parlem de valors hi sembla que això de cop i volta despullem de la ideologia. Es a dir, jo no soc gaire entès en la matèria però a mi em sembla que hi ha el perill que de , cop i volta, hem perdut els grans referents, també. Parlem dels microvalors no parlem potser dels marcs ideològics. O sigui, podem parlar de participació que és igual: a on i com, però no parlem de les majúscules ideològiques. A mi em preocupa. Perquè aquest tema sembla que l’abandonem i quan l’Àngel abans assenyalava que sovint des del moviment associatiu i, aquí jo trencaria una llança perquè.. la Pilar també és d’una altra sector associatiu i segurament aquí hi ha més gent del sector associatiu. Els partits polítics en definitiva són associacions, jo per mi no m’heu hauria de treure del cap, però potser algun dia les associacions no se.. si a un poder o altre, però no està articulats el mecanisme. Però, tots plegats hi ha una secció important del sector associatiu. Es veritat, que des del sector socio... del llibre sobretot, no es té una visió sociopolítica a mig termini. Es treballa molt a curt termini. Jo crec que això es una ???? però també una ??? que ens la marcat, de cop i volta, el funcionament d’aquesta democràcia. Han dit “abandoneu la ideologia, treballeu aquí lo concret, prestació de serveis i ja us donarem conveni i us donarem subvencions i preocupeu-vos poc”. A mi em preocupa perquè nosaltres hauríem de tenir una virtut de que són moviments socials i educatius i per tan, lo social no l’hauríem d’abandonar ni lo educatiu. A nivell ideològic també només puc dir, em preocupa, per exemple,

que associacions que segurament hi ha un rosa d' excepcions però la comarca on estic jo, no sé si es una gran ??? ideològica que les associacions de veïns els preocupi l'organització dels enterraments dels seus conveïnts i organitzin com a gran tema i gran estrella, el tema dels enterraments. Han muntat una xarxa d'enterraments que els hi funciona de "conya". Que és buena, bonita i barata. Que en tot cas, ideològicament, planteja una alternativa contra el poder de les funeràries. Però., en definitiva no han muntat una funerària. Lo que els donen al final negoci a la funerari, però repartir be. Tu pagues a "prorateo" l'enterrament del teu veí. En tot cas, ho posava com un exemple que tots tindriem ... jo també em podria mirar els meus defectes però, com un defecte de que perdem el marc ideològic, com a marc de valor. O, la mateixa associació de veïns amb la campanya de l'aigua, també un contingut ideològic important, però que no l'acaben de conduir. Perquè tenen milers de milions a la Caixa i que a lo millor podrien acabar fent més coses de no només tenir emmagatzemades allà i gastar-se els diners només amb les pancartes del mateix tema. Per tant, jo crec que aquí tenim un repte important l'associacionisme i les organitzacions polítiques i la democràcia de tornar a rescatar la ideologia i, en tot cas, que es concretarà amb unes valors.

Perdoneu, només una altra idea que heu suggerit abans. El Jordi deia, clarament, que possiblement els grups informals no transmetem discurs sinó que transmetem altres coses. Si d'acord. Però, en tot cas., no és menys cert que les petites aportacions que fem nosaltres, són petitíssimes. Més enllà de que puguem els discursos de l'escoltisme i de l'esplai poden ser bonics, interessants i són importants. No només són discursos sinó ??? Però, desgraciadament arriben a un sector molt petit de la societat. En canvi, l'escola arriba a tots. En tot cas, amb un problema agreujat que és que l'escola només intervé vuit-centes setanta-sis hores a l'any. Cent setanta-vuit dies, cinc hores. I, per contra, queda un camp amplíssim de temps -una altra vegada tornem al temps lliure- que no l'ocupa ningú. I, que per tant es un sector o que ens hi pensem o no ens hi pensem i que les famílies, per desgracia, han renunciat a moltes coses: s'han inhibit, etc.. Per tant, d'acord que podem fer una divisió del treball i una altra divisió de valors, però estem jugant amb camp contrari. Perquè han ocupat l'espai altres sectors ideològics molt més forts que nosaltres. Molt més forts que l'escola: la competitivitat, el camí, el comprar, el vendre. És que hi ha unes necessitats i un marc de valors en el que nosaltres estem ja jugant, desgraciadament, ...

Jordi Carbonell

Molt ràpidament. Jo Àngel, possiblement, aquesta junta ??? Jo no estic per la jubilació de la generació. Si no nosaltres no anirem madurant com les societats democràtiques normals i assenyades, on hi ha gent de diverses generacions que participa en les decisions. Jo, més aviat, tinc la sensació de que hi ha un cert esgotament del projecte del catalanisme polític del 70 que hi ha: l'estat de l'autonomia, l'estat de dret, l'estat social, etc.. Això si que crec que ha arribat a un cert cicle. Però, jo aniria molt al tanto en jubilar les generacions del 53, 55, 60 anys perquè jo crec que la seva participació, potser, en un altre nivell, ha de ser important en la solidesa del país.

Sobre la cultura del consens. Jo crec que a Catalunya, encara, la mantenim a diferència de Madrid. I, això potser (perdo, consens) la del consens la mantenim, i això és un factor important de Catalunya. La mantenim bastant. Però, jo crec que és important que mantinguem en alguns aspectes una cultura del consens com tenim al país.

Sobre el tema de la funció pública. Home, jo crec que a Catalunya estem i a Espanya, però especialment Catalunya, estem molt lluny del govern dels buròcrates. És a dir, que el pes de l'administració dels funcionaris públics és relatiu, afortunadament. Per contra, de vegades penso, que tenim una administració massa polititzada. És a dir, que m'agradaria més tenir una administració més professionalitzada amb major capacitat de gestió, d'eficàcia, d'eficiència, etc.. i menys polititzada, menys dependent de la direcció política.

Sobre la diferència moral, Jordi, certament que té una relació amb la crisi de les ideologies. Però no, únicament, amb la crisi de les ideologies. Hi ha també una lògica de relació entre ètica i política que ens ha portat, així com fa vint anys estàvem al pèndul amb una relació idíl·lica i real entre ètica i política, hem passat a l'altre cantó del pèndul amb una desvinculació entre dues categories. Però també és un ??? per entendre de crisi d'ideologies. Hi ha una raó de més fondària.

Sobre el tema de la formació de les àlids polítiques. Jo porto un any en el PSC, com a secretari nacional de formació de programes. Be, de programes se més o menys que puc fer, no sé que faré, però sé que puc fer. Ara, de formació, creieu-me, que m'he trobat en el PSC els últims anys, s'havia fet, únicament, habilitats. Parlar, parlar i habilitats. Res més que això. I hem trobo amb serioses dificultats per dissenyar programes de formació en l'interior de l'organització més enllà de la formació de les habilitats. Amb un mitjà que no té cultura perquè feia molts anys havia desaparegut absolutament. Jo, insisteixo en lo que deia en la meua intervenció, crec que ens convindria al país el plantejar espais transversals de formació política. Espais transversals que sense la direcció partidista d'una opció política concreta, es pogués ajudar a formar, doncs, futures àlids, en sentit ampli, de polítics. Totalment d'acord d'aproximar el poder a la gent.

I, un últim apunt sobre el tema de la democràcia dels partits. Dues coses volia dir:

Primer. Jo prefereixo una democràcia, parcialment, segrestada pels partits que una democràcia parcialment, segrestada pels "lobbies". Que és el problema de la democràcia americana. Els representants, els senadors estan, en bona part, segrestats pels "lobbies". Per tan, es molt més difícil formar polítiques que tinguin com a objectiu l'interès general. En una democràcia, parcialment, "segrestada pels partits" es ??? relativament fàcil, treballar amb funció d'un interès general.

Segona. Jo soc dels que penso que hauríem d'anar cap a una llei de partits polítics per assegurar-ne la democratització. I, a més, -no sé que heu dit vosaltres sobre el finançament, no m'han recordo- a més, si proposem un finançament públic dels partits. Perquè encara seria una raó més en la llei que formalitzes, assenyales, doncs, una democratització real de l'organització dels partits.

J.M. Gasch.

Molt ràpid. Un minut per la interpel·lació que se m'ha fet de si encara som vius i aquestes coses o som dinosaures -com deia la Begoña Roman-.

Nosaltres som quinze mil i anem augmentant gent. Quinze mil amb menys naixement. Molts menys naixements. Hi ha una notícia al Periodico que vaig conseguir trobar la natalitat de Catalunya des de l'any 60 i, realment, baixa. I, canviant la nostra intervenció. Es a dir, hi ha agrupament al Raval, hi ha agrupament a la Barceloneta, hi ha agrupament al Poble Sec, hi ha agrupament a un barri de Terrassa, quan estava al centre .. I això els hi canvia els nanus que porta. Hi ha agrupament de nois negres a Premià de Mar, a la Pau, que ara segurament desapareixerà com a Minyons però apareixerà com a escoltes catalans perquè no trobàvem local, etc.. O sigui, que estem vius. I, crec que pel que si el vostre missatge arriba i la gent li agrada. Però és cert que no se'ns coneix a la societat. Totalment, cert. És una cosa que és bestial perquè, es clar, vas a veure a alguna persona que per ser de l'administració t'hauria de conèixer i que es quedi absolutament parat de que primera, que existim. Segon, quan ja li dius que ets 15.000, ja li comença a fer vergonya, no coneixet. Es cert, a la ??? que vam estar parlant les bases, si que vam plantejar-nos altres coses. I, una de les coses que ens plantejem és que cada vegada que fem una activitat que sens nota en l'entorn. Nosaltres sempre diem que no se'ns nota en l'entorn, referint-nos als arbres i a la natura, però que sens noti, llavors si et refereixes a la ciutat. Si cada activitat té que anar-hi el "xip" de que a veure, a més a més aquesta activitat, com transforma o com no se què... la societat. Això pel tema aquest de si estem vius.

Llavors, el model teòric d'escoltisme del nostre és Jesús. L'únic que diria és, afegiria a tots aquells camps que deia ella de formació jo afegiria: la família, oblidada, totalment, avui i llavors diria contra més coherència personal, respecte a les nostres formacions teòriques en el camp pràctic -que és, exactament, el que deia ell- més eduquem. I, això és complicadíssim. Una mica això... hi ha camp però som bastant... arribem a ser bastant incoherents, sempre. Un plantejament als meus 29 anys que no sé dintre de sis o set anys que diré o d'aquí a vint que diré. Però en tot cas, em sembla que hi ha molta gent que ha viscut bastant d'acord als seus plantejaments personals i és això la idea.

M'agradat molt lo de les joventuts polítiques.

(Comentari general)

Carme Tolosana??

Intentaré també anar depresa.

Alguns apunts: crisi de les ideologies. Si, evidentment, quan tenies un instrument d'interpretació de la realitat, per exemple, per mi, per la meva organització política del marxisme. Tenies un objectiu a llarg termini de transformació social. I tenies un objectiu a mig i si podia ser a ben curt termini que era la instauració de la democràcia de les llibertats amb el nostre context, la vida era molt més fàcil. Ara, no ne's tan, però a mi em sembla (comentari g). Molt més fàcil en sentit de situar-te en aquests valors. No hi vull tornar gens. No ho enyoro gens i a més em sembla ridícul quan es fan certes enyorances d'aquestes coses. Trobo que hi devien viure molt be els que les enyoren però als altres no hi vivíem. Llavors, que passa. Jo penso que acceptar que estem en un món complexa, acceptar la complexitat, acceptar la incertesa i acceptar el viure en conflicte, que no vol dir, baralla -m'enteneu la definició de conflicte, més pura- a mi no em sembla malament. Em sembla que és una mica difícil però que, en canvi, és molt enriquidora. I es, segurament, aquest canvi de marc. Aquest acabament, d'una època, podríem dir, i la construcció d'un altra però també és molt estimulant.

Pel que fa a la democràcia interna dels partits i la renovació. Jo he conegut en la meva militància política -segur que encara me'n falta algun-, quatre secretaris generals i no estic segura que sigui virtut. En el meu grup polític som: onze diputats i sis som nous d'aquesta legislatura. Tampoc estic segura de que tot sigui virtut Per tan, a mi em costa això. I, respecte, als que he vist més interns en els partits.. Una vegada vaig fer riure molt al meu grup polític quan els hi vaig dir "que al costat del que jo havia vist a la Universitat, eren un parvulari". Es clar, es que potser som durament crítics amb nosaltres mateixos però, per favor! jo no sé on treballa la resta de la gent i d'escoltes també n'he conegut uns quants i he viscut conflictes de tots els colors, pels amics a Lleida. I, de les associacions de tot arreu. Vull dir, excessos d'innocència, no si us plau!

Després una altra cosa que m'ha cridat una mica l'atenció i que jo penso que aquesta si que valdria la pena un dia potser fer un debat. Més monogràfic sobre aquest tema. Que és la contraposició o la idea de la complementarietat del temps lliure, de la l'escola, respecte a l'educació en valors. Me penso que tot són contextos educatius i que segurament hi ha tres contextos educatius pel que passen tothom. Tothom té un referent familiar i si no el té és vincul d'absència, per tant, també és un context. Tothom té un temps lliure. Un altre cosa és si té projecte i si sap gestionar-ho. Ara, per ara, amb l'educació obligatòria tothom passa per l'escola en la nostra societat. Penso que tots són contextos educatius. O poden ser-ho. O poden tenir manca d'aquesta d'educació a la família, segurament accentuarà la seguretat vital i afectiva i la primera identitat. Vosaltres feu una aposta per fer aprendre o ensenyar a gestionar el temps lliure, des del punt de vista de gestió compartida no de l'individu que sap ocupar-se perquè té capacitat adquisitiva i va molts llocs al centre comercial -que deies, tu- I l'escola, segurament, accentua en aquest context educatiu, però també és un context educatiu, inevitablement, la formació necessari, segurament, per gestionar la seva vida -parlo de

obligatòria- en un moment històric i en un context determinat. Per què l'escola és diferent? o per què l'escola pot ser més humanitzadora o menys? Per què pot ser més educativa o menys? No ho són les matèries que es dona. El que segrega és el camí d'accés al coneixement. Quan el camí d'accés al coneixement és lògic formal, és amb valor masculins, és urbà i és competitiu, la valoració comparativa: és que suspenem i aprovem els nens amb una mitjana, és quan, realment, segreguem. No perquè hi fem unes coses diferents de les que es fa al temps lliure. És el camí que hem triat per l'accés al coneixement de les criatures. I, segurament, deu valer la pena reflexionar els partits i les societats sencera sobre: el temps lliure, els projectes de temps lliure, la gestió -però vigileu! vigileu! que no ens ??? massa- perquè el gran problema de l'escola és l'accés d'assessors. La massa tutelada. El mestre és un tècnic que tothom li diu el que ha de fer. No és un professional transformador, com diu el ???. És algú que tothom sap el que ha de fer. I, de fet, el projecte d'Humanitats, fixeu-vos la falta de lògica: "la primària, ja està renovada; el batxillerat, encara no s'ha començat i el que s'està en plena reforma, és l'ESO. No té cap sentit. No hi ha l'experiència, on encara no tocaria res. ??? Per què. Perquè han accedit mestres a la secundària i això és viu com un trencament de la jerarquia, com una incapacitat i se'ls ha de tutelar. Per tan, ho aconsello que, no us tutelien gaire.

Victòria Camps

Primer. A mi m'ha semblat que el Jordi Sánchez estava tot satisfet, quan a dit "per què no fem una llista de valors?". Com dir "no hem arribat a cap conclusió".

Jo crec que no s'ha de fer una llista de valors. Ja la tenim una llista de valors. Hi ha uns drets humans. Hi ha una Constitució. Si fem un buidat de la Constitució, en trobem quantitat de valors. Jo penso que el problema no està en posar-nos d'acord sobre quin són els valors fonamentals que hem de defensar perquè no només els tenim sinó que sabem quins són. El problema que tenim és que aquests valors com són abstractes i -per això poden ser universals- són valors que no sabem de quina manera s'han de portar a la pràctica. Per què perillen? Com perillen? etc.. O sigui, que em sembla que la funció en la que ara ens hem d'aplicar no es tan en assenyalar quin és el marc general - que això si que s'havia de fer fa uns anys-, em sembla que quan va començar aquest debat sobre valors la pregunta era aquesta i s'havia d'aclarir aquest tema, però em sembla que ara ja ho tenim bastant clar. I, ara el que ens toca pensar és quins són els agents socials que -això ho ha dit molt be la Carme Tolosana i ha explicat també quina era la funció de cadascun- i després veure per què aquests valors són tan vulnerables. O sigui, el concepte ?? vulnerable a mi em sembla que va sorgir del tema dels mitjans de comunicació. O sigui, la privacitat i la utilitat, em sembla que és un valor. És un valor que és modern però és un valor vulnerable perquè la privacitat es ven, perquè els límits no se sap on són, no se sap on són les fronteres. Aleshores, jo no crec que siguem tan negatius com a en Modest li sembla: que som pessimistes, que som negatius. El que em sembla és que una cosa és reconèixer que hi ha uns valors ètics, que no els posem en dubte, una altra cosa és veure que aquests valors no estan del tot present. Són un referent i es nota que són un referent en el associacionisme, en els moviments socials, en determinades actuacions, en

determinades protestes, en determinades queixes. Però, de totes maneres, veiem que n'hi ha uns altres que estan molt més presents i que són els que fan una mica de nosa. I, que de totes maneres aquests altres que són econòmics i que són tècnics, són valors també. Es a dir, no són valors morals però són valors. O sigui, jo crec que no és, es clar que el discurs sempre serà bastant crític però és perquè veiem el perill que aquests valors desapareguin. Aquests valors no acabin de ser el referent fonamental, com haurien de ser. Llavors, jo crec que la feina és doble: primer, assenyalar els diferents agents -que joestic d'acord amb lo que ha dit la Carne- la família d'una banda, tothom que s'ocupa del temps de lleure i l'escola, però després també el món de la política i el món professional, perquè tot el món professional també està donant models i està donant missatges. I, el perill que tenen tots aquests móns és que es tornin corporativistes, que per això passa lo de les humanitats. Al moment en que l'ESO és converteix en un temps on conflueixen dos estaments diferents ja hi ha la por de què un estament no estigui a l'alçada i de que l'altra hagi de fer coses que no hauria de fer. Aleshores, es barallen per una qüestió que no és la qüestió fonamental. Jo crec que és aquí on hem d'intentar veure de quina manera podem ajudar en aquest sentit. De quina manera podem els diferents agents veure, quina és la seva funció? I veure també quin és el perill que hi ha des de cadascun d'aquests sector.

Una altra cosa volia dir, també, sobre lo que ha dit el Modest. Quan jo he parlat del comunitarisme, he parlat de que -no sé com ho he dit- m'he referit a la religió, al nacionalisme i al civisme, i tu dius “ per què la religió, el nacionalisme no podem ser mòbils, també, per creació de valors?” Jo crec que poden ser mòbils i que són mòbils. Però són mòbils. Es a dir, que motiven. Poden motivar. Però els valors que han de promoure tan la religió com el nacionalisme, perquè en si mateix la religió, no és lo mateix que l'ètica, i el nacionalisme és una ètica. Per a mi l'ètica són els valors cívics. Que potser des de la religió o des del nacionalisme és més fàcil promoure'ls, però tampoc és absolutament necessari que hi hagin aquests mòbils, per què els valors universals són els cívics. Llavors, jo el que em pregunto per què els valors cívics no poden valer per ells mateixos? Per què necessitem el recolzament d'una religió o d'un nacionalisme? És la pregunta que jo em faig.

(Veu al fons, no s'entén) Però que de vegades ens assembla que aquests és el discurs comunitarista, que jo discuteixo més. Sembla que si no hi ha aquesta motivació, es molt difícil que els valors es puguin promoure i transmetre. Jo penso que hauríem de saber trobar el valor que tenen per ells mateixos, sense la necessitat que hi hagués lo altra. Que tenen els seus perills, també d'endogamia, de tancament, etc.. I, jo -lo del Pipo, ja ho he dit abans- a mi em sembla que si democratitzar els partits ha de passar per una llei, jo.... No únicament, no fonamentalment. A mi em sembla una qüestió d'actituds més que de tenir unes normes. D'actituds i de voluntat d'actuar d'una altra manera.

Josep M. Vallès

Hem arribat a les cinc, fora d'horari per culpa del moderador. Ara estava prevista una intervenció de síntesi de Modest Reixach que és un repte de primera magnitud. Jo li deixo a ell l'opció d'afrontar aquest repte o de dir que ho farà arribar per escrit.

Modest Reixach

Em fa l'efecte que aquests tres temes, es clar, serà molt subjectiu, el que diré. I, bastant mal fet però em sembla que dels tres temes que s'han tocat en podria sortir tres temes monogràfics. El del matí, la reflexió més general sobre democràcia, valors i educació. Era el que tenia un abast, segurament, més ampli. Després el tema dels mitjans de comunicació, els valors és, evidentment, un tema que podria donar molt de si mateix. I, finalment aquests de la tarda, que podria tenir perfectament una independència.

A part d'això que se m'ha demanat que si tenia alguna idea a dir que la digues. A part d'això de tocar els temes per separat, he intentat corrents, corrents fer una petita síntesi del que s'havia dit al matí. De manera que tinc, mal feta, una síntesi d'aquest matí, quan al que s'hem demana, que intenti subratllar les aportacions que s'han fet. I, respecte a la tarda, ho tinc una mica més malament.

Jo diria que al matí, no parlaré de les intervencions que heu fet en pla de ponència -suposo que això serà més fàcil d'obtenir-ho- per tan no em referiré a les ponències com a tal sinó a les intervencions més espontànies que s'han produït. El matí, respecte al primer tema, hi hagut aquestes intervencions entorn de les quals s'ha prioritzat, diguem-ne, una certa temàtica interessant d'aprofundir. S'ha parlat del laboratori de democràcia i arrel d'aquesta idea hi hagut les opinions sobre el contrast que pot representar una visió externa dels fenòmens o una visió interna, això de colocar-nos dintre o fora del sistema. Vist com a laboratori o vist com a situació general. S'ha parlat també, respecte a aquesta qüestió, de l'educació adoptativa o l'educació contrària als sistemes que hi ha, el valors que hi ha dintre dels sistemes tradicionals.

Dels valors transversals no declarats. S'ha dit, insistentment, que no hi ha neutralitat possible. I, després s'ha posat una mica aquell exemple tan suggestiu, doncs, de la guia de carrers, la brúixola o el radar. Una mica al voltant d'aquestes qüestions.

Un altre tema que ha sortit i també ha tret força de les intervencions és el tema dels joves, de la llibertat dels joves, sobre les seves possibles opcions. En pla moral o no moral. Els condicionaments més que no pas la llibertat que tenen. I, en aquests temes podríem posar també veure si la nuesa que s'ha dit de les samarretes. Si existeix, realment, aquesta nuesa. Si existeix aquesta llibertat. Si el que hi ha són condicionaments. Si la nuesa és benèfica o és malèfica.

I, després, de la necessitat de referents. Que és més condicionada pels fets ... Els referents.. les possibilitats de realització, i per tan també de les opcions morals, són més sovint condicionades pels fets, per les circumstàncies que no pas pels principis que es puguin tenir. En aquest sentit, hi podríem afegir aquí també, després de la crisi de les ideologies. I que els referents no són els valors dominants. Els referents són sovint o els confonem o els assimilem sovint amb els valors dominants.

S'ha parlat també de nostàlgia i això des de diferents angles. A la tarda em penso que també hi ha hagut algunes coses que es podrien posar en aquest capítol. Llavors, hi ha resposta a aquesta idea de que som una mica nostàlgics, doncs, de la nostra procedència, dels anys de referència que tenim, de la crisi que hi ha hagut dels sistemes antics. Però sistemes que no afectaven a tothom que per tant, la nostàlgia, a vegades hi és i a vegades no hi és, sinó que és un apartament conegut.

Un altre tema que ha tingut una certa amplitud, almenys al qual es poden assignar diferents intervencions és el de les institucions públiques. La percepció del que porten les institucions públiques però també de la poca percepció que poden tenir del que aporten al ciutadans i les associacions. Per tant, d'alguna manera del que reben, també, les institucions públiques del ??' dels ciutadans. S'ha parlat respecte de les institucions públiques dels aspectes negatius de l'estat del benestar, en el sentit de que de vegades, doncs, estalviar responsabilitats iniciatives. Del reconeixement de l'acció privada. De la dificultat de com sentir-se responsable en l'estat protector, dintre de l'estat protector. Com sentir-se responsable. Si no ??? en el sentit de la responsabilitat.

I, després, també de la confiança, un altre tema que ha sortit, en l'Estat: sigui mitjançant els impostos o l'Estat que imposi unes regles de mecàniques del joc però que no deixa d'inspirar una confiança, no deixem de posar-hi una confiança.

Una idea que ha sortit i que l'ha dit, ràpidament, perquè hi hauria moltes altres intervencions que s'hi podrien englobar és, el civisme comissiona amb valors regrestats pel mercat. Aquesta crec que es una idea que podria ser bastant fèrtil i crec que les intervencions ho han demostrat.

Un altre punt, també, seria la dimissió a la creació de models i valors per part de les esquerres i dels progressistes. Aquesta creació de models i de valors s'ha deixat en mans de l'església que més aviat pateix d'un tancament aquests últims anys. I, que per altra cantó calen propostes comunitàries i aquí és on a sortit el tema aquell del paper en aquestes propostes de la religió, el nacionalisme i del civisme. Això pel que fa al punt del matí.

Pel que fa al segon punt. Jo diria que han sortit més o menys destacats els següents.

El que ha suscitat moltes intervencions és el neutralisme de la premsa, mitjans de comunicació. Més aviat, les intervencions han estat - jo diria- de dissentiment respecte a les ????. Això un dels temes.

Respecte al neutralisme..... (no s'escolta clar, a partir d'aquí)

Un altre punt que ha sortit són els referents, els referents clars. Respecte als referents..... ?????en canvi l'educació en valors per part dels mitjans de comunicació.

S'ha fet una comparació interessant entre televisió privada com a èlit de normalització lingüística i televisió pública com a èlit de ??? i difusió de valor. Te la seva gràcia aquesta comparació.

Respecte a la planificació hi ha hagut d'altres intervencions ??? o no existeix en tots els mitjans. Els audiovisuals. Després també s'ha dit que cal el coratge de programar els valors. O sigui de fer-ho d'una manera explícita.

L'altre tema que ha sortit també és la complexitat dels programes i la simplicitat i manera de respondre, almenys, d'explicar-ho als ciutadans. ??????? ?? També sobre aquest mateix tema s'ha vist com que la premsa se'n faci ressò no depèn tan del gruix de la notícia, de l'interès de la notícia i no gens dels valors que comporta la notícia sinó que depèn d'altres factors que puguin tenir relació amb la competitivitat de la mateixa premsa, els mitjans de comunicació. Amb la seva visualitat??? la prioritat no sempre la té la notícia.????

Cinquè. Ha sigut un altre punt que ha sortit varies vegades i és, una certa alteració del paper dels mitjans de comunicació unidireccionals mitjançant la introducció de direccionalitat: la interactivitat, Internet, la participació de la gent a la ràdio. Fins aquí un altre camp que ha completat una visió excessivament unidireccional que estem dient al principi. Algú ha dit això de la intervenció de gent a la ràdio, fins i tot, de participació de moltíssima més gent en els mitjans de comunicació tan a la ràdio com a la televisió.

L'últim punt del matí Aquesta idea de que la democràcia a esdevingut tertúlia. No sé si és una frivolitat això, Joan que l'has dita tu, però m'ha semblat suggestiva. La democràcia ha esdevingut tertúlia.

A la tarda, subratllo aquesta idea del lideratge, del mestratge i la relació de transmissió de valors.

Un altra idea també que ha donat lloc després de diverses intervencions és el cap generacional. Això ha lligat amb la idea de que si el que s'exhaurit són els polítics grans o si la perspectiva política que es ??? vint anys i que l'engresca tothom i que ara en aquest moments aquesta perspectiva no hi és. Posant-hi aquesta dosi

d'optimisme que ens ha dit la Carme que també té la seva seducció haver de construir el futur -més o menys sembla que anaves per aquí, oi!-

Un altre gran tema ha sigut, no solament parlar de l'ètica dels polítics sinó de l'ètica de l'administració i en aquest jo hi posaria: l'ètica dels polítics, l'ètica dels partits, l'ètica des l'art de governar i l'ètica de l'administració. O sigui, que serien quatre coses. També s'ha dit ??? que ho poso al mateix paquet: l'ètica política i l'ètica pública.

Un altre qüestió important es veure més enlloc de la formació en valors. I aquí s'ha discutit i s'han posat interrogants sobre si l'educació formal, educació no formal o més enlloc de la convivència.

Una altra idea aquesta de si és el mercat que ha de emmarcar les orientacions: tan del lleure com de la jubilació.

Una altra és la professionalització de la política. I deixem-ho per acabat.